

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnep után is.

II. év.

Budapest, 1898, kedd, február 22-én.

53. szám.

A gyöngé apparátus.

Még egy-két perc — aztán a budgetvonat elhagyta a kultura állomását és berobog az igazságügyek kellő közepébe. Szerdán a képviselőházban már az igazságszolgáltatás ügyei lesznek napirenden és úgy lehet, hogy Erdély Sándor is követi a Wlassics példáját s mielőtt az ellenzéki bíráló még szóhoz jutna, ő már a vita elején is beszámol mindazzal, amit alkotott és amit még alkotni akar. A Szilágyi Dezső utóda és eszméinek letéteményese ebben a beszámolóban kétségtelenül be fogja bizonyítani, hogy nem volt méltatlan nagy elődjéhez és hűségesen viselte gondját a magyar igazságszolgáltatásnak. Nagyban és egészben el is fogja ezt ismerni a törvényhozás, habár egyik-másik ügyvéd urnak lesz is néhány aktuális megjegyzése. Mert az ügyvéd uraknak a budget-vita idejére mindig akad valami kívánni vagy panaszkodni valója, ami voltaképpen nincs is szerves kapcsolatban az igazságügy nagy problémáival. Az ügyvéd urakon kívül mások is fognak beszélni, mert az utolsó napokban a sajtószabadság sérelmét is sikerült fölfedezni, ami tudvalevőleg kipróbált minőségű ellenzéki téma. Felszólalás lesz tehát elegendő. De tartunk tőle, hogy egy részlet (amely pedig a jogászvilágban régen szóbeszéd tárgya) hiányozni fog úgy a miniszter ur beszámolójából, mint az ellenzéki kritikából. Ezért tesszük mi szót.

Ahogy Szilágyi Dezső contemplant, a miniszter megcsinálta a reformokat.

Az új bünvádi eljárásról és az esküdtbíróóságokról szóló törvény immár szentesítve van és csak az életbeléptetést várjuk. Ott van előttünk a nagy gonddal és fáradsággal konstruált óriási gépezet; csak éppen hogy meg kell indítani. A gépezettel rendben is vagyunk. Sikerült munka. De vajjon megvan-e az az apparátus is, mely azt mozgásba, működésbe hozza? Vannak-e olyan bíróságaink, amelyek az új rendszer biztosítására és teljes keresztülvitelére alkalmasak?

Ha szabad a fővárosban tapasztalható jelenségekből következtetni, akkor ez a szükséges apparátus nincsen meg.

Az ország legnagyobb törvényszéke: a budapesti elsőfolyamodású büntetőbíróóság ellen évről-évre, nap-nap után panaszok merülnek föl. Főváros után itélik meg az országot minden tekintetben, de különösen igazságügyi dolgokban. A vidéki bíróságok figyelemmel kísérik a „központi” judikaturát, mely utmutató az általános törvénykezési gyakorlatban. Ha rosszak az igazságügyi viszonyok a központban, ahol egy csoportban látjuk a jogászság színét-javát, kell, hogy rosszak legyenek a vidéken is. Ha megrendül a jogban való bizalom a fővárosban, annak elijesztő, káros hatását a vidéken is érezhetjük.

A budapesti büntető törvényszéknek a legképzettebb bírákat kellene magában egyesítenie, mintaszerűnek kellene lennie, — már pedig a mi elsőfolyamodású bíróságunk beleértve a királyi büntető járásbíróaságot is, nem áll feladata magaslátán és a vidéki törvényszékek bár-

melyike fölveheti vele a versenyt. Milyen nagy ellentét az ügyészi gárda és a bírói kar között! Amott kitünő erők, képzett jogászok dicséretes ambícióval, józan judiziummal, emitt büntetőjogi dolgokban járatlan, sötétben tapogatózó emberek; amott frissesség, szorgalom, emitt unalmas lassúság, boszantó chablon; amott ismerik a törvénynek nemcsak a betűit, de a szellemét is, emitt a törvény rideg szavaihoz való alkalmazkodás a fő. A jogászvilág szinte egyhangú ítélete szerint nem attól kell félni, hogy ez a bíróság visszaél a rája bízott nagy hatalommal, hanem attól, hogy egyáltalán nem tud vele élni.

Pedig ha valamikor, úgy éppen most van szükségünk jeles bírói karra; most, hogy küszöbén vagyunk az új bünvádi perrendtartás és az esküdtbíróóságokról szóló törvény életbeléptetésének. Most kell tudni megadni a példát az egész országnak; a központi judikaturának most kell majd szétvetnie világító sugarait mindenfelé. Micsoda zürzavar, micsoda felfordulás lesz a mi büntető törvényszékünknel az új törvénykezési gyakorlat megteremtése körül!

Kétségtelen, hogy maga a büntető törvényszék vezetője egyike a legjobb jogászoknak. Az sem vitatható, hogy van a törvényszéknek hat-hét jelesebb képzettségű bírója. De aztán nincs is tovább.

A büntetőbírák legtöbbje rendkívül gyöngé és büntetőperék elintézése nyugodt lélekismerettel rájuk sem bízható. És mi az oka? Első és főoka, hogy a tehetségesebb emberek nem igen vágya-

Verescsagin V. Vazul.

— Beszélgetés az orosz mesterrel. —

A kiállítási teremben szerényen állt egy természetes ember. Rajta télikabát, fején nagy prémessapka. Egyenesen hozzá mentem. Bemutakoztam. Mert engemet e perczen inkább érdekelt az ember, mint a kiállítása. Ilyennek lépeztem őt: egyszerűnek, szépnek, jókedélyűnek. Nem olyanak, mint ahogy általában a festőket gondoljuk: keresett ruhában, hegyesre nyírt szakállal, mindig illegő állásban. S mikor őt, orosz szokás szerint, minden titulázás nélkül az apai és keresztnevén szólítottam meg: Vaszilij Vasziljevics előkelő finom arcán mosoly ragyogott fel s különben is közlékeny természetű szíves szavakban nyilatkozott meg.

Mintha már régi ismerősök lettünk volna, a legujabb budapesti hirt hozta elő:

— Igaz-e az, amit ma olvastam, hogy itt egy urnak pisztoly-párbaja lesz egy olaszszal?

— Ugy látszik, igaz, Vaszilij Vasziljevics.

— De az istenért, hogy lehet az? Hiszenugy tudom: belátta az az ur, hogy tévedett, mikor azt a bizonyos hirt megírta arról a színésznőről?

— Ugy látszik: belátta.

— Nos, hát akkor mért nem mondja az az egyszerűen azt, hogy: tévedtem s ezenel bocsánatot kérek érte! Hiszen ez már csak sokkal egyszerűbb, mint pisztolylyal lövöldözni egymásra — ál-ok miatt. Szörnyűség!

Ez Verescsagin! Az igazság igen egyszerű: ki kell mondani az igazságot, minek azt kerülni?

Én próbáltam neki valamit mondani a társadalmi előítéletekről, de ő arra már nem is felelt, csak besülyesztette a két kezét a felsőkabátja zsebébe, megcsóválta a fejét és egyet sóhajtott.

Pedig Verescsagin nem félám a golyóbistól. Hányszor nézett vele szembe. Még egészen fiatal ember korában önként követte Turkesztánba Kaufmann orosz tábornokot a bokharai emir ellen viselt hadjáratba s ott egy párszor olyan rohamra vezetett egy kis csapatot, hogy azért a híres Szent György-rendjellel tüntették ki. Igaz, hogy mikor ennek neszét vette, szaladt Kaufmannhoz:

— Uram! Én polgárember vagyok, nem katona, nem harezolni jöttem a táborodba, hanem festeni; — jobb lesz hát, ha azt a magas kitüntetést valamely katonának adatod.

De a kérés mitsem használt: mikor egy hónappal később már Párisban volt festőbarátai közt, utána küldték a rendjelet.

És ezt nem ő mondta el most nekem. Képtelenség, hogy ő az ő egyszerűen kimondott tiszta igazságait akármivel is támogassa. Igazság, hát igazság: minek magyarázná meg azt, hogy ő nem a golyótól való félelmében itéli el a párbajt?

Elindultunk a kiállítást végignézni. Örizedtem, hogy csak egy dicsérő szót is kiejtsék. „Ennek” az embernek az nem kell: láttam a szeméből, éreztem abból a levegőből, melyet, mikor mellette álltam, ő velem együtt szívtam.

Ha megszólaltam, más oldalról kerültem meg a tárgyat:

— Most újra átélvezem Tolsztoj Leonak a „Háboru és béke” regényét.

— Igen, ezek azok a dolgok.

— Pedig Nyikolajevics Leo nem valami hizelgő véleményf táplál a művészetekről, így a zenéről, festészetéről.

Verescsagin mosolygott.

— Igaz. De ez ő nála a genialitás tyranizmusa: amit ő nem tud megcsinálni, azt elveli. Ha például festészetre adta volna magát, talán épen olyan nagy festő lehetett volna, mint amilyen író most, s valószínű, hogy akkor az írás művészetét nézte volna le. Az megcsinálta a lángeszű embereknél. Különben pedig — tette hozzá nevetve — ez nagyon is természetes: a jóllakott nem érti az éhezőt, mint az orosz közmondás tartja; ő, miután hetven évet élt, most azt hirdeti, hogy minek élni a világon? S miután kilencz gyermeke lett, azt fejtegeti, hogy jobb volna, ha az emberi nemnek magva szakadna. Ezek paradoxonok, de érthetők.

És néztük tovább azt a rettenetes hó- és jég-világot, melyben a világhódító Napoleon csak olyan mizerábilis, gyarló teremtmény, mint az a szegény muzsik, akit megkötözve elébe hoznak.

— Szörnyű tragédia, Vaszilij Vasziljevics.

— Ezt a német császár is sokáig nézegette — felel Verescsagin — és igen érdekesen nyilatkozott felőle. Azt mondta: „És még

Koznak arra a pályára, amelyen ugyszólván megélhetésük sincsen biztosítva. A bírói állás függetlenségének előfeltétele a független vagyoni helyzet. Macaulay mondja, hogy rossz politika hatalmat adni valakinek a kezébe megfelelő javadalmasz nélkül, mert az *mindenekelőtt* a megélhetését akarja biztosítani. S mégis azt látjuk, hogy mindenütt jobban fizetik a bírákat, mint nálunk. Egy rendesebb üzletben alkalmazott kereskedőségnek nagyobb a fizetése, mint annak az albirónak, akinek élet, becsület, szabadság, a legszentebb emberi jogok fölött kell itélkeznie. Csodálható-e ilyen körülmények között, ha a Gallovichok adósságokba verik magukat és — megszöknek?

A baj második oka a kinevezések rendszerében van. A bírói kinevezések és áthelyezések körül csodálatos praxis fejlődött ki és megtörténik (ami *Zsitvay* Leó kinevezése előtt még gyakrabban megesett), hogy azokat a bírákat, akikkel nincsenek megelégedve a polgári vagy a kereskedelmi és váltótörvényszéknél, *büntetésből* kinevezik vagy áthelyezik a büntető törvényszékhez. Ahelyett, hogy kiválogatnák a legjobb erőket, kiválasztják a gyöngéket. És ha a bírák közül valamelyik tudásával, szorgalmával kiválik a többi közül, azt menten berendelik a miniszteriumba. Mind elviszik a legények elejét. Így aztán nem csodálhatjuk, ha a törvényszék bírói kara a leggyöngébb jogászberekből kerül ki. Az így szervezett testület nem lehet világító példa a vidéknek és nem lehet alkalmas apparátus a nagy reformok végrehajtására.

Míg a bíró legjobb esetben is csak átmeneti állomásnak tekinti a büntető törvényszéket, ahonnan jobb javadalmaszba kívánczik, addig ez a törvényszék nem is fog megfelelni hivatásának. A bíró félszemmel mindig a jobb állomást fogja kutatni s csak félszeme marad az igazság keresésére. Már pedig a jog és az igazság mégis csak fontosabb dolog,

semhogy helyükből elkivánczó emberek maradék figyelmével és maradék érdeklődésével beérhetné. Végre is, ahol állampolgárok életéről és szabadságáról van szó, oda egész emberek valók, akiknek itéletét nem zavarja meg sem a holnap gondja, sem az a vágy, hogy máshol keressenek jobb érvényesülést. A kinevezéseknél nagyobb gondosság, a javadalmaszban több méltányosság — s akkor megkapjuk azt az apparátust, amelyre nyugodtan bizhatjuk a reformok végrehajtását. E nélkül azonban sohasem.

POLITIKAI HIREK.

A három millió. Az ellenzéki pártok közös értekezletének az eredményéről s illetve az ott folyó tanácskozásokról különböző hírek kerültek forgalomba. Így a többek között egy esti újság ma azt írta, hogy állítólag gróf Apponyi Albert döntötte el a közös akció sorsát, még pedig akként, hogy hi-vaikozott a királynak és az udvarnak Budapesten való tartózkodására és nehogy a választási visszaélések tárgyalása megrontsa a mostani kedvező hangulatot, elhatározta a közös akció elhalasztását. Lapunk egyik munkatársának alkalmá volt ma este a nemzeti párt egyik legelőkelőbb vezető tagjával beszélgetni erről a dologról. Az illető szó szerint a következőket mondotta:

— Szó sincs arról, hogy akár gróf Apponyi Albert, akár bárki is a nemzeti párt részéről, a király budapesti tartózkodását, vagy általában az udvar iránt tanusítandó lojalitást hozta volna fel érvül a megindítandó akció ellen. A megbízottak egy része és különösen a nemzeti párt, nem tartotta alkalmasnak az anyagot (az állítólag rendjelekért és kitüntetésekért kapott három milliónak választási célokra való felhasználását); *önálló akció* megindítására. Így határozta el, hogy az appropriációs vitánál beszéljen meg általában a politikai helyzetet s a választási visszaéléseket is. Valószínű, hogy ezuttal a szociálisták kérdése is szóba kerül és bővebb vita tárgya lesz. A nemzeti párt részéről az appropriációs vitában különben többen vesznek részt.

Az újságírók és a sajtószabadság. A Budapesti Újságírók Egyesülete ma délután Mikszáth Kálmán elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen a tagok igen nagy számban vettek részt. Az

ülés legfontosabb tárgya a kormányának a közel napokban kibocsátott rendeleteivel szemben való állásfoglalás volt. Beható és kimerítő vita után a választmány a következő határozatot hozta:

A választmány öttagu bizottságot küld ki és utasítja azt, hogy a pártpolitikától tartózkodva, az országgyűlési pártokhoz előterjesztést intézzen; adjon ebben kifejezést a sajtó aggodalmainak a politikai életben legutóbb fölmerült véleményekkel és tényekkel szemben — megérintvén a kormány rendeletei által fölbresztett nyugtalanságot is — és kérje a pártoktól az 1848. évi sajtógaranciák épségben tartását.

Bogdanovics püspök esküje. Ma, az általános kihallgatás előtt, *Bogdanovics* Luczian budai görögkeleti püspök letette az esküt ő Felsége kezébe. Az aktusnál segédkeztek gróf *Andrássy* Aladár főkamarmester és *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter. Az eskümintát *Madách* Manó miniszteri tanácsos olvasta fel.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath alelnöke. Egy bécsi antiszemita lap jelentése szerint — mint Bécsből táviratozzák — báró *Gautsch* miniszterelnök ma hosszabb kihallgatáson fogadta dr. *Pattay* reichsrathi képviselőt és felszólította őt arra, hogy a képviselőház második alelnöki állását fogadja el. *Pattay* meggondolási időt kért és az alelnöki állás elfogadását *Lueger* beleegyezésétől tette függővé. *Pattay* a beszélgetés során arról értesült, hogy *Gautsch* miniszterelnök *márczius 10-ére akarja a Reichsrathot összehívni*. Az első ülésen dr. *Boskovicz* lesz a korelnök.

A cseh tartománygyűlésből. A cseh tartománygyűlés mai ülésén, mint *Prágából* táviratozzák, *Iro* interpellációt terjesztett be amiatt, hogy az állami tisztviselőkhöz állítólag titkos rendeletet intéztek, amelyben figyelmeztették őket arra, hogy az antiszemita irányú egyesületektől távol tartsák magukat. A tartománygyűlés ezután elfogadta a bizottságnak azt a jelentését, hogy a mezőgazdák szövetségi kényszerére vonatkozólag országos törvényt alkossanak. A németek elleneztek ezt az intézkedést, mely a német parasztságot majorizálja és megszüntetné a jótéteményeket, melyeket az országos gazdasági tanácsnak cseh és német osztályokba történt szétválasztása nyújt. A csehek elfogadták a jelentést.

vannak, akik világalomra vágyakoznak; — aztán kisvártatva hozzátette: „és ha vannak és ha lesznek, azok is úgy fognak járni, mint ez.”

Feltűnt nekem is, meg *Roskovics* Ignácnak is, aki szintén a mester kíséretében volt, hogy *Napoleon* egy sarkig erős lengyeles szabású zöld bundában áll a hóban. Csak nem vitte ezt előre Párisból magával *Bonaparte*, hiszen a milyen nyegle kijelentéssel indult neki a hadjáratnak, aligha számított arra, hogy ezt a szörnyű téli időt is ott fogja tölteni.

— Ez a bunda pedig historicum — magyarázta *Verescsagin* — tessék megnézni az eredetijét a katalogus hátulsó lapján: *Lejeune* tábornok rajzolta le ott természet után. Hol vette a bundát: az mellékes, talán valamely lengyel vagy orosz urtól. Érdekes — folytatta mosolyogva — hogy a párisi *Louvre*-ban van egy kép, amely szintén ezt a jelenetet ábrázolja. — De hogyan? A szegény *Napoleon* csak egy rövid kabátja van, úgy, hogy a felső lábszára, a czombja semmivel sincs védve a hideg ellen. Hát ez képtelenség; mert bármelyik „ő Felsége” is csak olyan érzékeny a hideg iránt, mint mi szegény bűnösök, még ha azt a Felséget *Napoleon*nak hívják is. De nemcsak ez a bundás-kosztüm készült egykoru vázlat után, hanem minden egyéb a szorgalmas tanulmányozás eredménye. Mondtam is ezt a francziáknak, akik csudálkozva kérdezték tőlem, hogy hol akadtam például arra a két egykoru vázlatra, amely a magyar katalogus első és utolsó lapján látható s melynek elseje is *Napoleon*ot ábrázolja? A

mire én azt feleltem nekik, hogy: itt, uraim, a párisi levéltárakban. Persze, hogy nagyot bámultak.

S összenevettünk; a francziák szeretetreméltó felületességére gondolt bizonyára ő is úgy, mint én.

— Mert én nem elégedtem meg a történetírók munkáival — folytatta *Verescsagin*, mikor végignéztük a képeket — hanem magam kutattam fel a levéltárakat. Azért nem olyan az én *Napoleon*om, mint voltak az eddigiéik. Oh, a moszkvai „hódító hadjárat” történetében nem az a lényeges, sem művészeti, sem általános emberi szempontból, amit a világ-történeti és hadiírók megírtak, hanem azok a részletek, melyeket ezek lényegteleneknek tartanak, félredobnak. S ezeket a részleteket ástam én ki, mielőtt e ciklus megfestéséhez fogtam volna.

Odavezetett eközben három kis asztalhoz, amelyeken az ő könyvei voltak elhelyezve. Ezek a könyvek franczia, német és orosz nyelven vannak írva, a számuk 10—15-re megy. Ezeket is mind *Verescsagin* írta.

Nekünk ezidőszert legérdekesebb a „*Napoleon I. en Russie*” című. Ebben vannak feldolgozva azok a levéltári kutatások, amelyeket *Verescsagin* említett, még pedig oly érdekesítő modorban, hogy a mint tegnap hazaérve olvasni kezdtem, nem bírtam azt kezemből letenni. Azok a kicsiségeknek látszó anekdota-szerű apróságok, melyeket *Verescsagin* e könyvében felhasznál, valóban többet érnek, világosabban élénk állítják az 1812-iki invázió

mibenlétét, csufságát, mint a módszeres történetírói munkák.

Mindjárt az elején egy nem jelentéktelen epizód, amely sejtetni engedi, hogy a *Napoleon*-ciklus létrejöttének a hazafiúi és általános emberi motívumokon kívül a művészit közelebb érintő érzelmi oka is van. A szájhős *Rosztocsin*, *Moszkva* katonai kormányzója, aki mai napig is hirhedt az ő minden jót ígérő, még szójátékokkal is hővelkedett proklamációiról, melyekben azt hirdette a moszkvaiaknak, hogy a hajók szála sem fog meggörbülni, egy szép napon odébb akart állni a szorongató városból. A nép ezt nem akarta megengedni s a kormányzósági palota előtt fenyegető állást foglalt. A megszorult *Rosztocsin* úgy segített magán, hogy prédálul dobott a népek egy ártatlan embert, egy kereskedő fiát, azt mondván, hogy ez árulta el a moszkvaiakat: itt van, lincheljék meg. De a nép nem mozdult, mire *Rosztocsin* egy dragonyossal aprított fel a szerencsétlen fiatal embert. Ezt a fiatal embert úgy hitták, hogy *Verescsagin*...

Vagy nem jobban illusztrálja a moszkvai lakosság védtelen meglepetését minden oknyomozó szörszálhasogatásnál az a történeti anekdota, melyet *Verescsagin* felemlít: Egy papnéhoz lélekszakadtan rohan be a sekrestyésné: „*Matuska*, azt mondják, hogy *Bonaparte* a város kapui előtt áll.” A papné bekiált a férjéhez: „*Vlaszics* *Dmitri*, hallod ezt?” A pap felkel az íróasztalától s azt kérdi: „Ki mondja azt, hogy a kapuk előtt áll *Bonaparte*?” — „A sekrestyésné.” Elneveti magát a pap: „Oh, az ostoba liba! Te meg hiszsz a sekrestyésnének

Zola pöre.

(Távirati tudósítás.)

Az igazságügyi palota előtt csak kevés ember van. A kíváncsiakat az eső tartja távol. A tisztek minden incidens nélkül jutnak be. Amikor Zola megérkezik, néhány fütty hangzik fel. A folyosók majdnem néptelenek; a tárgyaló-terem azonban zsufolásig tele van.

A rácszatnál álló közönség ma már sokkal olcsóbban kínálja a belépő-jegyeket, mint eddig. A mai jegybörzén hét frank volt a legmagasabb ár.

Az ülést 12 óra 5 perczkor nyitják meg.

A vád.

Van Cassel államügyész megkezdi a vádbeszédet. Emlékeztetbe hozza, hogy Zola a haditörvényszék ellen azt a valósággal borzasztó vádat emelte, hogy egy bűnöst parancsszóra mentett fel. Állítsanak az esküdtek elé, mondta impertinens heveséggel Zola. Ez megtörtént. Most azonban már nem szép, hangzatos frázisokról van szó, bizonyítékokat kell szolgáltatni. Ezt nem tették, ezt nem tehették.

Az államügyész beszéde további folyamán azokról az inzultusokról beszél, amelyeket a tisztek ellen intéztek és azt mondja, hogy a törvény erőszakolt magyarázása útján revizióra törekedtek itt, amelyet elrendelni nem vagyunk jogosítva. Az államügyész biztosít arról, hogy Esterházy nem lehet a bordereau szerzője; emlékeztet a mostani campagne eredetére, a kamarában tett interpellációkra és tiltakozik ama vád ellen, amelyet egy lap emelt, mintha a tisztek a köztársaság bukását akarnák előidézni.

A főügyész kifejti, mely garanciákat nyújt a haditörvényszék azután a Piquard-kérdésről szól. Emlékeztetbe hozza, hogy Gonze tábornok Piquard alezredesnek óvatosságot ajánlott és Piquard és Leblois magatartását éles bírálat tárgyává teszi, mert ők egy gyanús iratot használtak fel, hogy bevádolják Esterházyt.

A főügyész lassu és egyhangu tonusban olvassa fel a vádat. Felemlíti ezután a nyilvánosságnak az Esterházy-ügyben elrendelt részleges kizáratása ellen felhozott szemrehányásokat és azt mondja, hogy ha a külföldről van a tárgyaláson szó, kell, hogy a francziák maguk közt maradjanak. (Mozgás.) A nyilvánosság kizárása magától értődik és csak szóbeli eszköz volt, hogy a védelem ez ellen tiltakozott. Esterházy bíráinak függetlenségét bizonyítja az a körülmény, hogy a nyilvánosság kizáratását illetőleg megoszlott a véleményük, de a felmentést egyhangulag mondták ki.

és nem hiszesz a főkörmányzó Rosztopesinnak? Nesze, itt a proklamációja, olvasd el, aztán add fel a számovárt."

Egy másik történelmi anekdota élénken világítja meg azt a nyomoruságos grand-seigneuriséget, amelybe a francziák jutottak, mire Moszkva elé értek. Mikor a francziák Moszkvába bevonultak, éppen akkor vonultak ki onnan a kozákok, úgy, hogy a francziák előcsapata egy-néhány perczre össze is keveredett a kozákság utócsapatával. Murat meglátott egy kozáktábornokon egy szép burkát, vagyis felsőköpponyegét s az annyira megtetszett neki, hogy ezt megmondotta a kozák tábornoknak, ez meg volt olyan udvarias, hogy rögtön felajánlotta azt ajándékba Muratnak. Murat sem akart azonban hátramaradni a nagylelkűségben s egy gyönyörű arany órát ajándékozott a kozák főtisztnek, azzal a kis megjegyzésre méltó körülménnyel, hogy az órát „kölesön kérte" Gourgaud-tól, Napoleon hadiségédjétől, aki szerencsétlenségére éppen Murat mellett állott abban a pillanatban.

Ezekben és ilyenekben, nem pedig a hadvezérek és uralkodók rapportjaiban, kiáltványokban kell keresni a történet magvát, igazságát. S ilyeneket hozott napvilágra Verescsagin az ő könyvében, ilyen apró epizódokban írja le a francziák rettenetes orgiáit, szánalmas visszavonulását. Ezek elolvasása után nem is oly szörnyű hatásnak azok a képek, melyek most a műcsarnokban láthatók, sőt inkább a kibékítés, engesztelődés érzését ébresztik; azt mondjuk bajba került a világhódító, a kalandorra: megérdemelted te ezt! Szabó Endre.

A főügyész azután a védelem részéről Esterházy ellen folytatott inquisitorius eljárásról szól és emlékeztet arra, hogy Billot hadügyminiszter kijelentette a kamarában, hogy bizik az esküdtekben. Mi mindannyian osztozunk ebben a bizalomban. Esterházy csendesen türe, hogy igaztalanul támadták. A haditörvényszék soha egy pillanatig sem feledkezett meg kötelességéről, azonban Zola egy új regényét akarta így hirdetni, amelyhez már Berlinben kiadót is talált. (Mozgás.)

Ami Zolát illeti — így végzi a főügyész — én csak addig becsülöm a tehetséget, amíg jót alkothat; de nem akkor, amikor gyanúsítással lép fel és lázadást idézhet elő. Az államügyész tiltakozik az ellen a vád ellen, hogy akadt egy tiszt, aki megparancsolta más tiszteknek, miként ítéljenek. Nem — ugymond — a haditörvényszék hét tisztje nem parancsra mondta ki a felmentést, amint a vádlottak állítani merészelték. Az önk ítélete majd megmutatja azok hazugságait. Bizalommal várjuk ítéletüket. Mondják ki a vétkest habozás nélkül. (Hosszantartó zugás.)

Az ülést félbeszakítják. A teremben teljes a nyugalom.

Zola önvédelme.

A szünet után az elnök Zolának adja a szólas jogát.

A legnagyobb csend közepette emelkedik szólasra Zola, hogy megtegye megjegyzéseit. Papiros van a kezében, arról olvassa le a következőket:

A kamarában, még pedig annak a január 22-iki ülésén Méline miniszterelnök egy neki mindenben engedelmessé többség zugó helyeslése közben kijelentette, hogy teljes bizalommal tette le tizenkét ember kezébe a hadsereg védelmét. Önök, esküdt uraim, voltak azok, akikről Méline miniszterelnök beszélt. És valamint Billot hadügyminiszter a haditörvényszéknek, amelynek egyenes feladata volt Esterházyt felmenteni, megparancsolta, hogy a res judicata iránt teljes tisztelettel legyenek, éppen úgy parancsot adott Méline miniszterelnök arra, hogy engem elítéljenek, mert én állítólag gyaláztam a hadsereget és annak köteles tiszteletét megsértettem.

Az elnök (félbeszakítja Zolát): Méline miniszterelnök semmi ilyesféle parancsot nem adott. Ezt önnek nem szabad mondania.

Zola: Nem Méline akaratából állok most önök előtt, hanem azért, mert azt én úgy akarom. Én magam határoztam el magamat arra, hogy ezt a homályos ügyet az önök igazságszolgáltatása elé viszem és egyedül én vagyok az, aki szabad akaratomból választottam önöket, akik a francia igazságságnak legmagasabb és legközvetlenebb képviselői, hogy Franciaország végre mindent tudjon és nyilatkozzék. Cselekedetemnek egyéb célja nincsen. Az én személyem semmit sem számít emellett, én feláldoztam magamat és meg vagyok elégedve azzal, hogy az egész nemzet becsületét tettem le az önök kezébe. Meg fognak bocsátani nekem, hogy nem tudtam teljes világosságot bocsátani az ügyre, de ez nem az én hibám. Úgy látszik, álmotam akkor, amidőn azt hittem, hogy önöknek a teljes bizonyítékokat megszerezhetem. De úgy látszik, hogy azt, amit a bal kézzel megadtak, azt a jobb kézzel megint elveszik, úgy látszott, hogy elakarják fogadni az önök igazságszolgáltatását, de ha azt a bizalmat helyezték is önökbe, hogy egy hadi törvényszék tagjait meg fogják boszulni, mégis egyes tiszteket érinthetetleneknek és az igazságszolgáltatás felett állóknak tekintettek. Értse ezt, aki érti, én nem értem! Ez teljes abszurdum, amely képmutatással párosul!

Ha nyílt szemekkel nézzük a dolgokat, világossá válik, hogy józan emberi ítéletökben kételkednek, hogy nem merik a teljes igazságot kimondani. Azt állítják, hogy ezzel botránynak akarják az utját állani. Mit tartanak önök erről? Az én eljárásom csak abban állott, hogy önöket ez ügygel foglalkoztassam, hogy az önök által képviselt nép legyen bíró ebben az ügyben.

Azt állították, hogy egy leplezett revíziót nem fogadhatnak el, de ezzel bevallották, hogy alapjában félnek a nép souverain ellenőrzésétől, amelyet a törvény ruházott a

népre. Ez a nép törvénye és én ezt a törvényt, mint jó polgár, nagybecsülöm és annak alávetem magamat. De nem annak a két-színű eljárásnak, amelyre önöket is le akarják alacsonyítani.

Ezt hozhatom fel, uraim, mentésemre, hogy önöket üzleteikből kizavartam anélkül, hogy hatalmamban állott volna, hogy világosságot terjeszsek az ügyre, teljes világosságot, amelyet mindnyájan követelünk. Nekem csak ez volt a hő kívánságom! Bizonyítási eljárásunkban lépésről-lépésre harcoznunk kellett ellenfeleinknek ama törekvéseivel, hogy az egész dolgot elfojtsák. Valóságos harcot kellett vívnunk minden csöpp igazságért! Mindenről vitakoztak itt, de nekünk mindent megtagadtak. Tanunkat terrorizálták, mert azt remélték, hogy alításainkat nem fogjuk bebizonyítani. Mi azonban bizonyítékainkat elő akaruk hozni és én meg vagyok győződve, hogy ebben az irányban kifejtett iparkodásainkat méltányolni fogják. Hallották tanunkat, hallani fogják védőmet, aki önöknek el fogja mondani a teljes igazságot. Azt az igazságot, amely iránt mindenki érdeklődik, de amelyet senki sem ismer. Mindazonáltal meg vagyok nyugtatva aziránt, hogy az igazságot megtaláljuk. Annak napfényre kell kerülnie. Méline ur azt hitte, hogy előírhatja önöknek az igazságot, amikor a hadsereg becsületének a megvédését önökre bízta. A hadsereg becsületének és jóhírének érdekében apelláltam én is az önök igazságérzetére. (Nevetés hátul.) Méline urral szemben azonban helyreigazítással kell élnem. Én a hadsereget sohasem támadtam meg. Ellenkezőleg. Minden alkalommal kifejeztem nagybecsülésemet a nemzetnek fegyvert viselő része iránt. Azok iránt, akik a veszély pillanatában fegyvert ragadnak, hogy a haza földjét megvédelmezzék.

Az is hamis vád, hogy én ennek a hadseregnek a vezetőit támadtam meg, akik azt győzelemre vezérelték. Ha a hadügyminiszterium némely hivatalnokai a hadsereget viselt dolgival kompromittálta, úgy ha azokat megtámadja valaki, akkor a hadsereg becsületét sértette meg? És vajjon nem cselekszik-e az ember akkor helyesen, ha a hadsereget minden bűnrészség alól menteni iparkodik? És hibázik az ember akkor, ha idejében riadót fúj, nehogy azok a hibák, amelyek már egyszer nagy bajba döntötték a hazát, még egyszer egy nagy szerencsétlenséget idézzenek elő?

Én különben nem védelmezem magamat. A történelemre bízom annak megítélését, vajjon helyesen cselekedtem-e? Kijelentem azonban, hogy megbecsüleniük a hadsereget azzal, ha azoknak, akik a fegyvert viselik, megengedjük, hogy Esterházyt, aki azokat a szemérmetlen leveleket írta, megöleljék és egyuttal kijelentem, hogy ezt a vitéz hadsereget bizonyos banditák mindennap meggyalázzák. Azok a banditák ugyanis, akik azalatt az ürügy alatt, hogy annak az érdekeit megvédelmezzik, azt tulajdonképpen bemocskolják. Kijelentem, hogy azok becsüleniük meg ennek a hadseregnek a hírnevét, akik egyszerre kiáltják azt, hogy: *Éljen a hadsereg és veszzenek a zsidók.* Hiszen ők azt is kiáltották, hogy: *Éljen Esterházy.*

Nagy Isten!

Szent Lajosnak, Bayardnak és Condénak a nemzete, az a nép, amelynek történelme száz diadalról beszél, a köztársaság és a császárság dicső háborúinak nemzete, az a nép, amelynek ereje és nagyratermettsége az egész világot bámulatba ejtette, az a nép kiáltja, hogy:

— *Éljen Esterházy!*

Ez szégyen gyalázat!

Bennünket csak az igazság és az igazságosság moshatnak tisztára.

Csak az igazság és az igazságosság lesznek képesek azt a mesét szétrombolni, hogy Dreyfust hét csalhatatlan tiszt ítélte el jogosan és a törvény szerint. Olyan hét tiszt, akiket még azzal sem szabad gyanúsítani, hogy talán tévedtek, mert ezzel megsértjük az egész hadsereget. Ő, szegény, kiúos gyötrelmek között bűnhődik nagy bűnéért s azért a hazátlan zsidókból érdekszövetkezet alakult, amely az ő megszámlálhatatlan millióival azt akarja elérni, hogy

a legaljasabb mesterkedésekkel megszabadítsa az árulót. Ez a szindikátus egy sereg büntetett követelt el és föltette magában, hogy belevigye Franciaországot egy halálos izgatottságba és elhatározta, hogy Franciaországot eladja az ellenségnek, Európát belekeverje egy általános háborúba, csak azért, hogy ne kelljen rettenetes tervéről lemondania. Ez, uraim, épp oly ügyügy, mint gyerekes föltevés. Csak hogy Franciaország szensajtoja ezzel a megmérgezett mindennapi kenyérral táplálja már hónapok óta Franciaország népét és nem szabad csudálkoznunk azon, ha valamely helyrehozhatatlan válság tör ki. Mert ha valaki ostobaságot és hazugságot vel, akkor örültségekkel egyebet nem arathat. Biztosíthatom önöket, esküdt uraim, hogy egy pillanatig sem sérteltem meg önöket azzal a föltevessel, hogy hitelt adtak ezeknek a meséknek. Ismerem önöket. Tudom, hogy önök most Párisnak, az én nagy Párisomnak a szive és esze. Annak a Párisnak, ahol születtem, amelyet kimondhatatlan gyöngödséggel szeretek és amelyet már vagy harmincz év óta kisérlek figyelemmel. Tudom, hogy önök ebben az órában mit gondolnak magukban. Mert mielőtt én erre a helyre kerültem, ott ültem, ahol most önök ülnek. Önök, tisztelt Uraim, képviselik az átlagos közvéleményt. Önök meg fogják kísérteni, hogy azonosítsák magukat a bölcseséggel és az igazságszággal. Nemsokára lelkileg ott leszek önökkel abban a szobában, ahol tanácskozni fognak. Meg vagyok győződve, hogy az önök törekvése oda fog irányulni, hogy a mi polgári érdekeinket megvédelmezzék. Önök tévedhetnek, de ha azt hiszik, hogy elhatározásukkal mindenkinek az érdekeit megvédelmezték, úgy nagyon csalatkozhatnak. Látom önöket este otthon a családi körben. Hallom amint barátaikkal társalognak, elkísérem önöket a műhelyeikbe és az üzleteikbe. Önök mindannyian munkás emberek. Egy részök kereskedő, más részök iparos s van önök között a szabad foglalkozásoknak is képviselője. Az önök aggodalmait igazolja az a sajnálatos állapot, amelyben az üzleti élet jelenleg jutott. Mindenütt fenyegető a válság s a katasztrófa, úgy látszik, hogy a küszöbön leselkedik. A bevételek csökkennek, az üzleti élet nehézkessé vált. Önök azzal a gondolattal jöttek ide, hogy ennek a dolognak véget kell vetni. Egyetlen embernek az ártatlansága nem oly fontos dolog, hogy azért egy egész ország zavarokba jusson. Önök azt akarják, hogy a dolgok ismét rendbe jöjjenek.

Annyit mondom önöknek, uraim, hogy azzal, hogy az igazságot eltiporni engedik, egy lépéssel sem jutnak előbbre. Önök tévednek, ha azt hiszik, hogy én itt a magam szabadságát védelmezem.

Itéljenek el s nagy embert csinálnak belőlem. Csak az az ember lesz nagygyá és szentté, aki az igazságot szenved. Nézzenek meg engem (nagy nevetés hátul), úgy nézek-e én ki, mint aki meg van vásárolva, olyanak néznek engem, mint aki hazug és áruló vagyok? Mi volt az én cselekedeteimnek a rugója. Sem politikai becsvágy, sem a martírok szenvedélye nem vitt engem ebbe az akcióba. Én szabad íróember vagyok, aki életemet a munkának szenteltem, aki holnap visszalépek a sorba s folytatom a munkát ott, ahol elhagytam.

Mily dőre dolog, engem, akit francia anya szült, olaszoknak nevezni; engem, akinek nagyszülei francia parasztok voltak; engem, aki hét éves koromban vesztettem el apámat és aki 45 éves koromban voltam először Olaszországban azért, hogy adatokat gyűjtsek egy művem számára. Ez azonban nem tart vissza attól, hogy büszke legyek arra, hogy apám Velenczéből származott, abból a dicső városból, amely csorbítottan nagyságban él az egész világ emlékezetében és ha nem volnék francia, úgy az a négyven kötet, amelyet az egész világban elterjesztettem, francziává nemesítenének engem. (Nevetés és láрма hátul.)

Én tehát nem védem magam. De ismétlem, hogy nagy tévedésben vannak, ha azt hiszik, hogy ha engem megbüntetnek, úgy a rendet ebben a boldogtalan hazában helyreállítják. Nem látják önök, hogy ez a nemzet belehal abba a sötétségbe, amelyben konokul tartani

akarják? A kormány hibái feltornyosulnak. Egyik hazugság szüli a másikat, amíg a zavarodás izeszően meg nem növekedik. Egy törvénykezési tévedés már történt s hogy ezt eltitkolják, el kellett követni egy másikat. Egy ártatlan ember elítéltetése maga után vonta egy vétkes felmentését.

És ma azt követelik önöktől, hogy itéljenek el engem, mert aggodalmamban felemeltem intő szavamat, hogy hazám ne jusson ezekre a téves utakra. Itéljenek el és egy új hiba sorakozik a régiek mellé. Egy olyan hiba, amelynek súlyos következményeiért való felelősséget önök fogják viselni a történelem előtt. (Nagy nyugtalanlás.) Az én elítéltelem, amely a közösen óhajtott nyugalmat akarja helyreállítani, fel fogja ébreszteni a tömegek nyugtalanlását és szenvedélyességét.

A pohár megtelt! Azt mondom önöknek, vigyázzanak, hogy ki ne csorduljon! Alkossanak maguknak világos képet arról a krízisről, amelyet az ország most átél.

Azt állítják, hogy mi vagyunk a botrány okozói. Ez az emberiség kigunyolása. Hiszen Billot hadügyminiszter tizennyolcz hónap óta kap híreket a Dreyfus-ügyről! Hát Piquard nem beszélt-e a lélkére, hogy a revíziót a kezébe vegye, ha nem akarja, hogy a vihar kitörjön? Hát Scheurer-Kestner nem mondta-e néki könyezve, hogy gondoljon Franciaországra és mentse meg az országot a krízistől? Nem, nem! Ha az ország szenved, annak nem mi vagyunk az okai, hanem a kormány, amely a bűnösök vétkét palástolni akarta és politikai érdekekből megakadályozza, hogy az igazság kiderüljön. A Dreyfus-ügy ma már a háttérbe szorult ama borzasztó kérdések miatt, amelyek előidézték. Mi tudni akarjuk, hogy ez-e még az a Franciaország, amely a világnak az emberi jogokat és a szabadságot adta? És amelynek most az igazságot kell szolgáltatnia. Vajjon mi vagyunk-e még Európa legnemesebb szívé, legtestvériesebb nemzete, meg fogjuk-e őrizni Európa előtt a méltányosságunknak és humanitásunknak a régi hírnevét? Nyssák ki szemüket és ismerjék fel azt a nagy veszélyt, mely Franciaországot most fenyegeti s amely minden francia szívet a legerősebben megremegetteti. Nem lehet egy nemzet szenvedélyeit felkavarni így anélkül, hogy annak erkölcsi léte is veszélyeztetve ne volna!

Talán azt várják, hogy az igazság mint a villám fog lecsapni az éghől? Az igazság rendszerint nem így szokott kiderülni; ahhoz kis gondolkodás és némi intelligenciát is kell! Mi tudjuk, hol lehetne azt megtalálni. Mi csak attól félünk, hogy egy napon be fogják bizonyítani, hogy a hadsereg becsületét egy hazugságért kockáztatták. Amikor mi a nagykövetségek egyes tagjait tanukul akartuk beidéztetni, talán nevettek rajtunk, de mi ezzel csak azt akartuk bizonyítani azok előtt, akik az egész igazságot ismerik, hogy azt mi is ismerjük.

A kormány ép úgy meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról, mint mi. (Lárma) És ha akarja, veszély nélkül megtalálhatja azokat a tanukat, akik ezt bebizonyítják!

Dreyfus ártatlan! Erre esküszöm! Esküszöm az életemre, a becsületemre! Ebben az ünnepélyes órában itt az esküdtszék előtt, az egész világ előtt, 40 évi munkásságom által szerzett tekintélyemre hivatkozva *esküszöm arra, hogy Dreyfus ártatlan!* És mindannak nevében, amit magamnak szerezhettem, amit műveimmel a francia szó elterjesztéséért tettem, *esküszöm, hogy Dreyfus ártatlan!* Dőljön össze minden, *enyésszenek el műveim, ha Dreyfus nem ártatlan!*

Minden ellenem van, csakis az igazságnak és jognak eszméje és eszménye van melletttem!

Nyugodt vagyok, mert nekem győzöm kell. Engem elítélhetnek, de Franciaország egykor meg fogja nekem köszönni, hogy becsületét megmenteni segítetttem.

Labori védőbeszéde.

Ezután Labori kezdi meg védőbeszédét és megindult hangon így szól:

Mi az igazság és igazságszolgáltatás nevében állunk itt. (Tiltakozó kiáltások a terem háttérében.)

Labori szemére veti a muló érdekek által félrevezetett közhatalmaknak, hogy csak a választások után akarnak a Dreyfus-üggyel foglalkozni, noha csak igen kevesen vannak a képviselők és szenátorok között, akik Dreyfus ártatlanságában kételkednének. De az igazság mégis napfényre kerül. A választások nem fognak titkok és kételyek leple alatt végbemenni. (Ujabb ellentmondás.)

Labori köszönetet mond mindazoknak a szellemi előkelőségeknek, akiknek megvolt a bátorságuk, hogy a világosságot és igazságot követeljék és azt mondja: Mikor kétség támadt Dreyfus bűnösségére nézve, az „Eclair” című lap szétosztalható e kételyeket, egy hazug cikket közölt, amely azt a látszatot viselte magán, hogy a vezérkar sugalmazta. A vezérkar ezzel buzogánycsapást akart mérni, aminthogy eljött ide is, hogy üres és kongó állításaival, amelyeket a legcsekélyebb bizonyítékkal sem támogatott, ugyanilyen csapásukat osztogasson.

Néhány nappal azután, hogy az „Eclair” cikke megjelent, Salles ügyvéd elbeszélte Demange ügyvédnek, hogy egy tiszt utján, aki tagja volt a Dreyfus-pörben ítélkezett hadi törvényszéknek, arról értesült, hogy a hadi törvényszékkel egy titkos iratot közöltek. Labori megtámadja ezt a törvényellenes eljárást és azt a mondja: A szindikátus célja az, hogy az egész emberiség érdekében kivívja az igazságot. Ez a becsületes és önzetlen szindikátus legfőbb reményét az önök éleslátásába veti. (Nagy zugás a terem háttérében.)

Labori tiltakozik ez ellen.

A közönség köréből valaki közbekiált:

— Mennyit fizettek önnek?

Labori megfordul és azt feleli:

— Ha ti kaptatok volna pénzt, akkor tapsolnátok!

Labori szemére veti ezután a miniszterelnöknek, hogy nem akarta megengedni, hogy tábornokok fölött esküdtek itéljenek és azt kérdi, vajjon a tábornokok fölötté állanak-e az ország törvényes lelkiismeretének. Szóba hozták itt — ugymond — a hadseregben való bizodalmat. Mi mindnyájan bizunk a hadseregben. Egyáltalán nem megsértése a hadseregnek, ha veszély esetén valaki riadót fúj és ezt tette Zola. Élesen beszélt, de nem sértően. Labori kijelenti, hogy ő csak ki akarja mutatni Zola jóhiszeműségét és időrendben fogja tárgyalni ez ügy minden mozzanatát.

Az *elnök* felkéri a védőt, hogy beszédének folytatását halaszssa holnapra.

Erre a tárgyalást berekesztették.

A törvénykezési palota előtt meglehetősen élénk volt az élet. Derouledé-t, a hazafiak ligájának volt elnökét „Eljen Derouledé! Eljen a hadsereg!” kiáltásokkal üdvözölték. Zolát „veszssen Zola!” kiáltásokkal és füttyökkel fogadták.

Vilmos császár és a Dreyfus-ügy.

Berlin, február 21.

Konzervatív képviselők azt beszélnek, hogy Vilmos német császár Schwarzkoppen ezredes volt párisi katonai attachétól becsületszavát kérte arra, hogy Dreyfus-sal soha sem állott összeköttetésben. Schwarzkoppen erre becsületszavát is adta. Bár ez iránt, Bülow kijelentései után nem is volt kétség, a dolog annyiban fontos, hogy a német császár személyes érdeklődését bizonyítja az ügy iránt. Rossz néven veszik, hogy a vezérkarnak ügyét szolgáló lapok mindenképen bele akarják keverni a diplomacziát a Dreyfus-ügybe.

Az Independance leleplez.

Brüsszel, február 21.

Az „Independance” leleplezéseket közöl a Zola-pör praehistorikumáról. E lap szerint Méline és Billot Zola üldözésébe nem akartak belemenni, sőt mi több, szándékukban volt a Dreyfus-pör revízióját a kamarai választások után megengedni. Boisdeffre, a vezérkar főnöke azonban kleroszakolta Zola üldözését, amennyiben azzal fenyegetőzött, hogy különben az egész vezérkar lemond. Az esküdthírség előtt való fenyegetőzés a kormány tudta nélkül történt. Az „Independance” hozzáteszi, hogy több miniszter gáncsolta Boisdeffre eljárást és hogy állása alaposan megingott.

TÁVIRATOK.

Calice közbenjárása.

Bécs, február 21. Báró *Calice*, konstantinápolyi osztrák-magyar nagykövet, a török hatóságok eljárása miatt és a bolgár-macedzón határon előfordult kegyetlenkedések miatt közbenjárt a szultánnál. E lépése által a bolgár panaszokat mintegy támogatta nagykövetségünk. Már ebből is látható, hogy bár ellentétes hírek keringenek, Bélgáriával való viszonyaink az utóbbi időben lényegesen javultak. (N. W. T.)

Coudenhove és Mehrfeld.

Bécs, február 21. Gróf *Coudenhove*, cseh tartományi helytartó a cseh tartománygyűlés berekesztése után elhagyja állását. Gróf *Coudenhove* a nyugalomba vonuló gróf *Mehrfeld* tiroli helytartó állását fogja betölteni.

A laibachi tüntetések.

Laibach, február 21. A mai tartománygyűlésen *Ribár* és társai indítványt terjesztettek elő, amely szerint a kormány tegyen meg mindent, hogy Krajna, Stájerország és Karinthia szlovén és horvát lakosságának alkotmányos jogai megóvassanak és a többség hatalmaskodása ellen megoltalmaztassanak.

Kalauz tiltakozott az ellen, hogy a keresztényszocialista munkások tegnapi gyűlésén eltiltották az „Őn nem tud németül” című darab előadását, ez a tilalom idézte elő a tegnapi tüntetést a német kaszinó előtt.

A tartományi főnök erre kijelentette, hogy most már ismeri a tüntetések indító okát. A lakosság tulnyomó része különben sajnálja, és rosálja a tegnapi kibágásokat, amelyekben a szlovén tanulók nem vettek részt. Biztosítja a házat, hogy megteszik a legerélyesebb intézkedéseket, nehogy a tegnapi események ismétlődjenek.

Laibach, február 21. A németek elleni erőszakoskodások, amint az mindinkább kiderül, nemcsak a német diákok, hanem általában a németek ellen irányultak. A német kaszinó ablakaira a szlovének a rendőrök feje felett köveket dobáltak. Valósággal életveszélyes volt a németekre az, hogy a kaszinóból hazamenjenek.

Francziák és angolok.

London, február 21. Az alsóház mai ülésén *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy nem kapott újabb értesítést azokról az eredményekről, amelyeket a pénteken felolvasott táviratok említettek. — Tegnap *Pilcher* alezredestől, *Lakoga* parancsnokától, táviratok érkeztek, amelyekben tudatja, hogy odaérkezett hírek szerint négy francia tiszt 100 emberrel Akuszguba érkezett. A miniszter hozzátette, hogy nem hiheti, hogy a francia kormány most, mikor a tárgyalások folyamatban vannak, felhatalmazást adott volna, hogy betörjenek e területre, amelyre nézve Anglia jogait az Anglia és Franciaország közt kötött egyezség elismeri.

Zsidók és junkerok.

Berlin, február 21. A birodalmi gyűlés mai ülésén a hadügyi költségvetés tárgyalásánál, *Gossler* hadügyminiszter tiltakozik a szocializmus ellen, a szocializmus ellen és kritizálja *Bebel*nek „nicht steheudes Heer, sondern Volkswehr” című brosúráját. *Bebel* a forradalomra appellál, aki pedig így cselekszik, az belső ellenség. Ha ez az ellenség egykor a tettek terére lép, akkor mi, — ugymond a hadügyminiszter — gyűlölet nélkül ugyan, de ép oly hidegvérrel bánunk el vele, mint a külső ellenséggel. Ha *Bebel* akkor generálisismussal lesz, úgy ezt a maga és csapatai érdekében csak sajnálhatja. (Derültség. Élénk tetszés.)

A vita további folyamán *Bebel* rámutat arra, hogy az ő füzetében szó sincs arról, mintha a mostani állapotok felforgatásánál erőszakkal akarna eljárni. Ő határozottan az utcai és harrikádharcok ellen nyilatkozott. A hadügyminiszter következtetéseit tehát érthetetlenek.

Az ülés további folyamán heves szóváltások voltak.

Kardorff, akit *Singer* tisztátalan grümdolással

vádol, *Singer* szavait zsidó szemtelenségnek nevezi.

Singer: *Junker*os pimaszság!

Az elnök megdorgálja azokat, akik e sértő kifejezéseket használták.

A következő ülés holnap lesz.

HIREK.

Az udvar itthon.

Amióta körünkbe érkezett a király és vele együtt az udvar nagy része, azóta ugyancsak élénk az élet a magyar fővárosban. A főhercegnők s a főhercegek meglátogatják azokat az intézeteket, amelyek leginkább érdeklik őket és a közhasznú, kulturális, meg más intézetek nagy öröme és büszkeségére most valóságos főhercegjárás van. Mely helyeket tiszteltek meglátogatásukkal tegnap és ma az udvar tagjai, azt elmondja a következő tudósítás:

A király vadászaton.

A király *Mária Valéria* főhercegnővel és *Ferencz Salvator* főherceggel tegnap délután — amint már megirtuk — Gödöllőn volt, ahol mind a hárman kirándultak a *babati* erdőbe. A király és *Ferencz Salvator* vadásztak, *Mária Valéria* főhercegnő pedig negyvenötven lépésszerű utánuk sétált. Még be se értek a sűrűbe, egy hatalmas vadkan bukkant fel előttük.

A király felé tartott. Ő Felsége mosolygott.

— Meg vagy! kiáltott fel s a következő pulanában eldördült kezében a fegyver.

A vadkan fölbukott. Mire ő Felsége és a főherceg odafutottak, már nem is mozdult. A király ezenkívül még két, a főherceg pedig egy vaddisznót ejtett el.

A zsákmányt ma hozták be Gödöllőről. A legnagyobbat, amelyet a király először lőtt le, itt fogyasztják el az udvarnál, a többi hármat pedig elküldötték egy csehországi vadkereskedésbe.

Mária Valéria és a munkásfiatalság.

Mária Valéria főhercegnő vasárnap este Gödöllőről jövet meglátogatta a *Katholikus Munkásnévő-Egyesület* Corvin-téri fiókintézetét, ahol *Zichy Nándorné*, *Zichy Livia* és *Zichy Jánosné* grófnők fogadták. Egy fiatal munkásné üdvözölte a főhercegnőt, aki meghallgatta a lányok énekét és néhány szavallatot s ezután több munkásnőt megszólított. Teljes meglepedését fejezte ki a hallottak felett és negyedórai ottidőzés után a *József* Ágost főherceg védnöksége alatt álló *Katholikus Tanoncokat Védő Egyesület*be hajtattott.

Itt van a katolikus tanoncok Otthona is, ahol az egyesületi tagok élén *Wenzkeheim* Frigyesné grófnő és *Pallavicini* Edéné ögrófnő fogadták a főhercegnőt, akinek bemutatják az egyesület vezetőtagjait. A főhercegnő érdeklődéssel hallgatta *Vésinger* apát felvilágosításait az egyesület működéséről, majd a nagyterembe ment át, ahol az inasfiúk sorfalat állottak és *Pokorny* Emil igazgató üdvözlő beszéde után lelkesen éljeneztek. A fiúk azután tréfás indulót adtak elő, amelyet a főhercegnő nagy tetszéssel hallgatott meg. Több inast meg is szólított, a többek között egy *Gutwill* nevű fiút is, aki a főhercegnő felszólítására pompásan eljátszott hegedűn néhány magyar dalt.

A főhercegnő innen a *Katholikus Legény-Egyesület* helyiségébe ment el, ahol meglátogatta a berendezést és a legények közül többet megszólított. Teljes félóraig időzött a főhercegnő az egyesületben, ahonnan a jelen voltak éljenzése között távozott el.

Izabella főhercegnő látogatása.

Izabella főhercegnő ma délután meglátogatta az iparművészeti muzeumot. Pontban három órakor érkezett meg az iparművészeti palotához *Izabella* főhercegnő báró *Kotz* Venczel tábornok főudvarmester, herceg *Pálffy* Miklósné, *Zichy* Sarolta grófnő és *Chotek* Zsófia grófnő udvarhölgy kíséretében. A palota portáléjánál *Wlassics* Gyula miniszter, *Ráth* György főrendiházi tag az iparművészeti társulat elnöke, *Radisics* Jenő muzeumi igazgató, *Lipcsy* József tükár és *Mihalik* József muzeumi őr fogadták a főhercegnőt. *Wlassics*

miniszter üdvözölte néhány szóval a főhercegszszonyt, ki örömet fejezte ki, hogy alkalma van megüzeni a muzeumot, mely iránt nagyon érdeklődik.

Ezután a főhercegnő és kísérete *Wlassics*, *Radisics* és *Ráth* kalauzolásával megkezdte körutját a termekben, mely alatt a főhercegnő minden egyes tárgy iránt különösen érdeklődött s az őt kalauzoló urak aprólékos magyarázatait örömmel hallgatta.

Radisics megmutatta a magas vendégnek a még ki nem állított küküllővári leletet, mely 1587-ből való s *Bogáthy* Mihályné szül. *Kende* Zsófia foszlányos, de kivethető himzésű köntöséből s régi ékszerekből áll s előadta, hogy a muzeum a régi magyar köntös szabásmintáját elkészíteti.

— Ez igen helyes — felelte a főhercegnő — mert jó, ha valaki valódi és korhű magyar kosztümöt akar, annak hiteles mintáját megszerezhesse.

A magyar történelmi teremben *Körmöcz* város egyik remekművé faragott letéte előtt, mely mintegy 300 éves, megállott a főhercegnő és megkérdezte, hol készült s mikor. A gyönyörű mű régiségét hallva, megjegyezte:

— Ez művészi; — hja, ott nem jártak törökök.

Háromnegyed öt volt, mikor a főhercegszszony megköszönve a kalauzolást, tetszésének ismételtlen kifejezést adva, elbucszott és visszahajtatott a várba.

Tisztelgés a védnöknél.

Lajos Győző főherceg ma délelőtt 11 órakor fogadta dr. *babarcai Schwartz* Ottót, a magyar vörös-kereszt-egylet főgondnok-helyettesét, aki kimerítő jelentést tett az egyesület jelenlegi állásáról, az Erzsébet-kórházról és a hadi készütségről. Ezután *Vérimes* Béla országgyűlési képviselőt, egyleti megbízottat fogadta, aki megbízottá való kinevezetéseért mondott köszönetet. — A kihallgatás után a főherceg báró *Wimpffen* *Ferencz* főudvarmesterrel kocsira ült és váratlanul meglátogatta a vörös-kereszt-egyleti Erzsébet-kórházat. A főherceg mindenekelőtt meglátogatta az ágyalapotok márványtábláit s több kérdést intézett a kórházi beteglétszámról, a betegségek minőségéről és a műtétekről. Kijövet sokáig szemlélte a boldogult *László* főherceg márványemlékét, mely a diszterem bejáratánál van a falba helyezve. Időközben megérkezett *Farkas* László főorvos, kihez szintén több kérdést intézett a főherceg s miután tudatta, hogy a kórház tüzetesebb meglátogatását más alkalomra tartja fenn magának, a várpalotába visszahajtatott.

A király gróf Karátsonyi bálján.

Gróf *Karátsonyi* Jenő az atya által épített Krisztinavárosi-palotában ma bált rendezett és a házigazdát az a nagy megtiszteltetés érte, hogy a bálján megjelent a király. A nagyuri pompájukról ismeretes magyar mágnások sokszor megmutatták már, hogy ha kell, fényben, pompában mindenkin tútesznek s a *Karátsonyi* grófok mai fényes estélyükön kifejtették mindazt a pompát, amely magyar mágnástól csak telik.

A nagyszámu idegen vendégek bizonyára a legjobb véleménynyel lesznek a magyar társadalom előkelő izléséről és az a néhány száz vendég, aki a pompás kastélyban megjelent, sokáig visszaemlékezik a *Karátsonyi* grófok báljára.

Kilencz órára volt a bál kezdete kitűzve, de mert mindenki tudta, hogy az udvar is megjelenik, a meghívottak már 7 óra után kezdtek összegyülekezni.

Az egymásután berobogó fogatokból kiszáltak: *Monsignore* Taliani apostoli nuntius és titkára *Montagnini*, gróf *Nigra* olasz nagykövet, gróf *Eulenburg* német nagykövet nejevel és leányával, *Mahomed* *Médim* bég török nagykövet, *Bridgeman* angol attaché, *Marquis* de *Reversean* francia nagykövet, *Ghyka* román követ nejevel, báró *Borchgrave* belga követ, van der *Hooven* németalföldi követ, neje és leánya, *Claparède* svájci követ, báró *Podewils* bajor követ nejevel, *Sir* *H. Rumboldt* angol nagykövet, neje és leánya, *Taka-*

hira japán követ, Mihailovitch szerb követ, gróf Ahlefelds dán követ nejevel, Tower az északamerikai Egyesült Államok követe nejevel, gróf de Paraty portugál követ nejevel és leányával, gróf Rer szász követ nejevel. Ott voltak: gróf Goluchowski Agenor közös külügyminiszter, báró Bánffy Dezső miniszterelnök, báró Dániel Ernő és neje, Perczel Dezső neje és leánya és Wlassics Gyula miniszter nejevel, báró Fejérváry Géza, Erdély Sándor, Lukács László, Josipovich Imre és Darányi Ignác miniszterek, Rakovszky István az állami színházvezetők elnöke, Berzeviczy Albert és Láng Lajos a képviselőház alelnökei, gróf Károlyi Tibor és báró Vay Béla, a főrendiház alelnökei, Tarkovich József, Gromon Dezső, Gränzenstein Béla, Csörgeő Gyula, Plósz Sándor, Latkóczy Imre, Vörös László, Zsilinszky Mihály, Toepke Alfréd, Kiss Pál nejevel, Széll Ignác és Vörösmarty Béla államtitkárok; Schlauch Lőrincz biboros püspök, Császka György és Samassa József érsekek, Bubits Zsigmond; Dessewily Sándor, gróf Majláth Gusztáv és Bogisics Mihály püspökök, Fehér Ipoly pannonhalmi apát, Rostáházy Kálmán apát; Szabó Miklós a királyi curia elnöke, Czorda Bódog a királyi curia másodelnöke, Vértessy Sándor királyi táblai elnök, Hammersberg Jenő királyi főállamügyész, Zsitvay Leo törvényszéki elnök, herceg Lobkowitz Rudolf hadtestparancsnok, Forinyák lovassági tábornok honvédségi adlatus, Rohonczy György altábornagy városi parancsnok, báró Harkányi Frigyes, gróf Keglevich István, Ludvigh Gyula a magyar királyi államvasutak elnökgazdátja, gróf Nádasdy Ferencz, idősb gróf Széchenyi Imre és neje, báró Nikolics Fedor, őrgróf Pallavicini Ede és neje, Wokerle Sándor és neje, báró Wodiáner Albert, gróf Apponyi Albert és neje, gróf Csáky Albin, Fényvessy Ferencz, Gajári Ödön, Holló Lajos, Lukács Béla, Matlekovics Sándor, neje és leánya, Miklós Ödön, Papp Géza, Perczel Béni, Széll Kálmán, gróf Teleki Géza és neje, gróf Bethlen András és neje, báró Nopcsa Elek és neje, gróf Zichy János és neje, gróf Zichy Jakab és neje, báró Wenckheim Frigyes és neje, gróf Pejacevich Artbur és neje, Dókus Ernő, neje és unokahuga, Semsey László, Rohonczy Gedeon, Tallián Béla, Csávossy Béla, Demkó Pál, Klobusiczky János, Rónay János, Kubinyi Árpád, Joannovich István, gróf Károlyi István és neje, gróf Szécsen Miklós és neje, Dóczy Lajos osztályfőnök, Mércy Kajetán, gróf Andrássy Sándor és neje, gróf Cziráky Antal, neje és leánya, gróf Pejacevich Tivadar és neje, báró Radvánszky Géza és neje, gróf Hugonnay Béla és neje, gróf Pálffy-Daun Lipót, gróf Batthyány Lajos és neje, Rostyné született Forgách grófné, gróf Eszterházy Ferencz és neje, báró Révay Simon és neje, báró Révay Gyula és neje, gróf Somsich Adolf, neje és leánya, Westfalen grófné, gróf Bánffy Miklós és neje, báró Bornemissza Gábor és neje, Rónay főispán, gróf Hadik-Barkóczy Endre és neje, báró Kemény Kálmán, báró Bohus Zsigmond, báró Szentkereszty és neje, Ormódy Vilmos, Máriaffy kamarás, Márkus főpolgármester, Halmos polgármester, Rudnay főkapitány, báró Feilitsch Bertalan, Molnár Viktor és Rónay Jenő főispánok, Jeszenszky Sándor miniszteri tanácsos, gróf Teleky Sándor.

A tudomány irodalom, művészet és a sajtó köréből ott voltak: báró Eötvös Lőránd az akadémia elnöke, neje és leányai, Falk Miksa, Mikszáth Kálmán, Herczeghi Mihály rektor, Benczur Gyula, Csávolszky Lajos, Feszty Árpád, Farkas László, Krész Géza, Lotz Károly, Náday Ferencz, Rupp Zsigmond, Rákosi Jenő, Sturm Albert, Strob Alajos, Ujházy Ede, Vizváry Gyula, Tauffer tanár, Szomaházy István.

A konzuli karból jelen voltak: herceg Hohenzollern-Oehringen, herceg Lwow orosz főkonzul, William Nelthorp Beauclerk angol főkonzul, gróf Turenne francia konzul, Barlovatz szerb konzul, Tattara olasz alkonzul.

Az udvari kíséretből jelen voltak: herceg Liechtenstein első főudvarmester, báró Wimpffen Lajos Viktor főherceg főudvarmestere, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy fiával, gróf Apponyi Gyulával, herceg Dietrichstein, és báró Kulmer és Westely szárnyasok.

Kilencz óra felé érkeztek a királyi család tagjai. Elsőnek jött Frigyes főherceg, Izabella főhercegné és leányuk Mária Krisztina főhercegné, báró Kotz altábornagy főudvarmesterrel és báró Schell századossal, majd Lajos Győző főherceg báró Wimpffen altábornagy főudvarmesterrel, Ferencz Salvator főherceg és Mária Valéria főhercegné báró Lederer kamarással, továbbá Bombelles és Korniss grófnokkal.

Gróf Karátszonyi Jenő a vendégeket tiszteletteljesen üdvözölte, a főhercegnéket karján vezette a diszhuszárok és a XV, Lajos korabeli házi lakások sora között, a puha szőnyeggel borított és aranyozott oldalkorlatú lépcsőn, amelynek középső részén a háziasszony, Andrássy Karolina grófnő fogadta gyönyörű lazacszínű drága csipkével borított öltözetben a magas vendégeket. Az egymásután érkező főhercegek a grófnénak karjukat nyujtva, a kisebb táncztermen és a vörös szalonon keresztül a zöld szalonba mentek, ahol a házi ur és a háziasszony családja nőtagjainak tiszteletét fogadták a magas vendégek s velük együtt várták a Felség jövetelét.

Féltíz óra felé jelezték a király érkezését, mire a háziasszony és a család férfitagjai a lépcsőn szintén lementek az előcsarnokba a király fogadására. A királyt, aki gróf Paar lovassági tábornok főhadsegéddel érkezett, gróf Karátszonyi Jenő fogadta, míg az ajtótól jobbra és balra a család tagjai közül a háziur fivérei: Karátszonyi Aladár és Kamilló grófok, sógorai Zichy Géza és Károly grófok és gróf Keglevich Gyula, továbbá Andrássy Aladár, Tivadar és Gyula grófok, Széchenyi Aladár és Imre grófok és gróf Batthyány Lajos foglaltak állást.

A király a legnyíjasabban fogadva az üdvözlést, nyomban a lépcső alján várakozó grófnőkhöz sietett, akinek karját nyujtva, felment a lépcsőn a zöld szalonba, amelyben a család nőtagjai a királyi család tagjaival együtt várakoztak. Míg a királyi család többi tagjai előtt két-két girandole-t hordó lakáj haladt fel a lépcsőn, a király előtt négy girandole-t vittek.

Pár percnyi fesztelen társalgás után a háziur megkérte a Felséget, adná meg engedélyét a bál megnyitására, amit a király szívesen megadott és a háziasszonynak a karját nyujtva, az egész társaságtól kísérve, bement a vörös szalonon keresztül a barokk-stílusú egyik remekét alkotó tánczterembe, ahol a többi megkívott vendég — köztük mintegy száz ifjú hölgy — türelmetlenül várta a jel megadását. A terem két erkélyének egyikén katonazenekar, a másikon cigány zenekar helyezkedett el.

A táncztermen túl levő két nagy szalon a királyi család tagjai számára volt fentartva, a szélső, az úgynevezett Napoleon-szoba, buffet gyanánt szolgált a legmagasabb udvarnak. A terem falait négy nagyszerű selyem gobelin fődte, amelyek a nagy Napoleon legdrágább tábori diszei voltak. Waterloo után ezt a négy gobelint a számüzetésbe készülő császár kedvenc orvosának ajándékozta, akinek családjától e drágaságok később gróf Karátszonyi Guidó birtokába jutottak az empir fénykorára emlékeztető egyéb butordarabokkal, amelyek szintén e terem ékességei közé tartoznak. Maga az asztal vier-vienne-el és vermeil-lyel volt terítve és aranyozott tálakon a legpompásabb gyümölcsök díszlettek.

A zenét a cigányzenekar kezdte meg s mint az udvari bálon, itt is Mária Krisztina főhercegné nyitotta meg a tánczot báró Révay Simonnal. A keringőt a főhercegné gróf Apponyi Gyulával tánczolta. Érdekes, hogy az udvari etikette ama szabályát, mely szerint a főhercegnék választják a tánczosait, itt nem alkalmazták s az ifjú urak sorban tánczra kérték a főhercegnőt, kinek tánczosait a keringőt követő típus után bemutatják Izabella főhercegnének.

Szalvator főherceg, aki mint a király huszár ezredesi egyenruhát viselt, szintén sokat tánczolt, míg Mária Valéria főhercegné csak az első négyesnél kezdett tánczolni.

A király, ki szemmel láthatólag jó kedvében volt és aki a diplomáciai kar több tagja-

val, továbbá Perczel miniszterrel és több előkelő uri hölgygel társalgott, csak a négyesig maradt a tánczteremben.

A négyesnél ugyanis a király ezt mondotta:

— Szeretném a képtárt látni.

A kastélyban ugyanis pompás képtár van és természetesen azonnal siettek, hogy a király kívánságát teljesítsék. Miután megtekintette a gyönyörű képtárt, lányától és Izabella főhercegnőtől szívélyes búcsút véve távozott. A háziasszony hiába igyekezett a királyt a lépcsőn lekísérni, a király ismételve ezt mondotta:

— De ezt már igazán nem engedhetem meg.

Csak a család férfitagjai kísérték a királyt az oszlopcsarnok kijáratáig. Ő Felsége, midőn itt a házi ur még egyszer megköszönte nagy kegyét, ezt mondotta:

— Nagyon szívesen jöttem s igen jól éreztem magamat itt, hisz olyan szép volt minden.

Mikor a király kocsija elbogarogott, a párok az első négyesre állottak fel.

Mária Valéria főhercegné a házigazdával, gróf Karátszonyi Jenővel tánczolta a négyest, szemben Hadik-Barkóczy grófnővel és gróf Apponyi Gyulával, mellette Izabella főhercegné gróf Eszterházy Ferenczcel, továbbá Krisztina főhercegné gróf Majláth Györggyel, Szalvator főherceg gróf Széchenyi-Mikesnével járták az érdekes négyest.

A második négyest Mária Krisztina főhercegné gróf Andrássy Gyulával, a cotillont ifjabb Széchenyi Imre gróffal tánczolta. A cotillon után a társaság, melynek számára addig is több teremben a légpazarabb buffet volt felállítva, részint a képtárban, részint a földszinti üvegházban asztalhoz ült; a királyi család tagjai és szűkebb kíséretük részére a már fentebb leírt Napoleon-szobában volt terítve.

Közel háromszázan vettek részt a pompás lakomán, mire a táncz újra megkezdődött, még pedig a souper-csárdással, amelyben Mária Krisztina főhercegné valóságos magyaros hévvel vett részt, megjegyezve, hogy ez a legelső valóságos bálja, amelyet kivirradtig szabad végigtánczolni.

Amikor e sorokat, éjfél után két órakor írjuk, még javába tart a fényes mulatság.

A bálon a magyar előkelő társadalom színe-jaya gyűlt össze. A vacsorán résztvettek a főhercegnék és főhercegek is, akiknek számára a nagy elfogadó-teremben terítettek. Ennél az asztalnál ötven teríték volt és akiknek a meghívott vendégek közül ennél az asztalnál jutott hely, azok a meghívón kívül külön jegyet is kaptak, mely helyüket a főhercegek asztalánál jelölték ki.

Az előkelő vendégek nagy tömegében a legérdekesebb alakok egyike a pápai nuntius volt, aki jó gömbölyű pap és szellemes ember. Nagy tisztelője az emberi nem szebbik felének, amit Széll Kálmánnal (akivel minden nevezetese személyiség beszél) folytatott beszélgetése is bizonyít. A nuntius ugyanis sokáig és látható gyönyörűséggel nézte a szép asszonyokat és így szólt Széll Kálmánhoz:

— Nagyon szép asszonyok vannak itt!

— Igen, szépek, de csak a fiatalabbja.

— Persze, hiszen én is csak a fiatalabbjait nézem!

Miután a nuntius végig legeltette szemét a „fiatalabbjain”, lement a földszinti lakosztályokba kártyázni. Az udvari bálon is a nuntius ur kezdte meg a kártyázást, itt is ő volt ebben a vezető, úgy, hogy később főnny egyre-másra keresték a partnereket a nuntius ur számára.

A nuntius tehát nevezetes és feltűnő személyiség volt, mindazonáltal a bálon nem igen volt néppárti hangulat.

Feltűnt férfias szépségével a török követ is, akire bátran elmondható, hogy ő volt a legszébb férfi az egész társaságban.

Érdekes alaknak mondható még Darányi miniszter is, aki egyre a nagy latifundiumok birtokosainak nyomában lépegetett.

— Az özvegy trónörökösének állapota. *Stefánia* özvegy trónörökösének állapotában — mint *Bécsből* jelentik — tegnap óta nem állott be változás. Az özvegy trónörökösnek még mindig erősen köhög, de a láza csökkent.

— *Klementina* betegsége. *Bécsből* telefonálják, hogy *Klementina* hercegnő állapota nem javult és az orvosok nagyon aggódnak miatta. Ma korán reggel egy udvari hivatalnok megjelent a palotában, bevárta ott az orvosi jelentést és azt nyomban megtáviratozta a királynak Budapestre. A beteg hercegnő unokái, *Szigfrid* és *Kristóf* bajor hercegek ma Münchenből Bécsbe érkeztek.

— Általános kihallgatások. Ő Felsőége ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen fogadtattak: Szilágyi Dezső, a képviselőház elnöke, báró Vay Béla, a főrendiház alelnöke, mádi Kovács György tábornakszernagy, gróf Bethlen András, Berzevichy Albert, a képviselőház alelnöke, Beniczky Ferencz, gróf Széchenyi Sándor valóságos belső titkos tanácsosok, Firczak Gyula püspök, Fehér Ipoly főpát, Radu Demeter és Bogdanovics Luczian püspökök, gróf Hugonay Béla, gróf Bethlen Géza és báró Feilitzsch Bertalan főispánok, lovag Brám Miksa vezérigazgató és Dobokai Lajos miniszteri tanácsosok, továbbá gróf Somsich Adolf, gróf Korniss Viktor és Molnár Ákos ezredes. Azután Almásy Géza, gróf Bethlen Balázs, herceg Pálffy Miklós, gróf Esterházy Mihály, gróf Karátsonyi Aladár, gróf Cziráky Antal, gróf Zselénszky Róbert, gróf Majláth György, gróf Zichy János, Magyar-Kossa Géza, Chernel György, Dobóczky Ignác, Darvas Béla, gróf Berchtold Richárd, Antos János és Antos Béla királyi kamarások, dr. Ballay Lajos és Rickl Gyula osztálytanácsosok, Kirner Károly címzetes apát, Závody Albin törvényszéki elnök és Paksy József királyi ügyész, Kohner Ágost nagykereskedő, baranyavári Ullmann Emil királyi tanácsos, Weitzenfeld Jakab kereskedelmi tanácsos, dr. Gerő Lajos igazgató, dr. Frischmann Gyula főorvos, Galluf Lajos birtokos, Csák György, Papp György, Czillich János pénzügyi igazgatók, Sándor Mózes és Neményi Imre tanfelügyelők, királyi tanácsosok, Schiller Antal királyi közjegyző. Együttesen fogadtattak: Forster Kálmán és Rakovszky György osztálytanácsosok, továbbá Radisich Jenő, Feszty Árpád és Tolaay Ákos, mint a művész-estély bizottságának elnökei. — Este 6 órakor udvari ebéd volt, amelyen ő Felsőége kívül résztvettek: Lajos Győző főherceg főudvarmesterével, báró Wimpffen-nel, Ferencz Szalvátor főherceg báró Lederer kamarással, Mária Valéria főhercegnő Bombelles grófnővel, herceg Pálffy Miklós és neje Zichy Margit grófnő, gróf Batthyány Lajos és neje Andrássy Ilona grófnő, őrgrof Pallavicini Ede és neje Mailáth Etelka grófnő, özvegy Korniss-Vécsey Mária grófnő, báró Piret Béla és neje Orczy Leona bárónő, báró Nopcsa Elek és neje Zelénski Matild grófnő, gróf Andrássy Tivadar, herceg Odescalchi Géza, herceg Liechtenstein főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, gróf Paar lovassági tábornok és Bolfras altábornagy főhadsegédek és báró Kulmer őrnagy, szárnysegéd.

— Személyi hír. *Génárból* jelentik, hogy *Károly István* főherceg ma délután 2 órakor az „Ossero” hajóval odaérkezett.

— A miniszterelnök diszpolgársága. *Marosvásárhely* szabad királyi város báró *Bánffy Dezső* miniszterelnököt nemrégén diszpolgárává választotta. A fényesen kiállított diszpolgári oklevelet tegnap adta át a miniszterelnöknek *Geréb Béla* polgármester vezetése alatt egy 30 tagú küldöttség, amelyhez *Lukács Béla* és *Bernády György*, mint a város képviselői és *Mikó Árpád* főispán is csatlakoztak. A polgármester üdvözlő beszédére báró *Bánffy* miniszterelnök lelkes szavakban válaszolt, különösen kiemelve, hogy főtörékvése továbbra is a korona és nemzet közt való benső viszony ápolása lesz, mely a magyar állameszme érvényesítésének leghatékonyabb eszköze. A miniszterelnök a küldöttség tagjait meghívta ebédre.

— Haza jönnek a 87-esek. *Bécsből* a N. W. T. útján azt a hírt kapjuk, hogy báró *Spaun* tengernagynak Budapesten való legutóbbi tartózkodása a krétai vizeken levő

escadre-ünknek visszatérésével és a 87. gyalogezred Krétán állomásozó zászlóaljának Triestbe való visszaszállításával állott összefüggésben.

— A konfliktus „Pestea Lloyd”. A *Pester Lloyd* tegnap és tegnapelőtti számát Belgrádban konfliktáltak. Okot szolgáltatott nevezett újságnak a metropolita haláláról írt cikke és az elhunyt politikai működésének megítélése.

— Verselés szociálisták. A magyar nép szívét, gondolkodásmódját még a faluról-falura bujkáló ámitók sem tudják megrontani. Az alföldi falvak naiv lelki lakói inkább a társaság kedvéért lesznek „czuczilisták” mint meggyőződésből. Bizonyosság reá a következő eset. A múlt vasárnap a Nyírségen, *Demecserben* gyűlést tartottak a szociálisták s a gyűlésen megjelent *Krasznay Péter* is, a járás főszolgabírája, Csendben, rendben ment végbe a gyűlés s mikor vége volt, *Hegedüs István*, — aki kozorus költőnek írja magát — nagy tisztességtudással odaállt a főszolgabíró elé s egész ünneplésséggel átnyújtotta neki a következő verset:

Főszolgabírói megköszönő vers.

Főszolgabírónkat az Isten éltesse,
Hogy most elérkezett Demecser községbe,
Egészségben eljött a munkás körébe,
A szociálisták legszebb gyűlésére.
Krasznay Péter főszolgabírónk eddig,
Nem igen volt baja velünk még ideig,
Éltesse az Isten velünk még sokáig,
Legyen szolgabírónk sok számos évekig.
Köszönettel vesszük a megjelenését,
Adjon az ur Isten részére szerencsét,
Éltesse az Isten házi családjával,
Ne legyen baja a szociálistákkal.

Tisztelt csendőr urak, ki az állására,
Kivannak rendelve a gyűlés napjára,
Bagnét van felítzve a fegyver végére,
Vannak a hazának hiv segítségére.
Hat hete vannak itt Demecser községbe,
Mindenki hallgatott a megintésére,
Velünk nem volt baja a csendőr uraknak,
Ezért hát kívánok mindenjót azoknak.
Isten önökkel.

D. Hegedüs István,

kozorus költő, demecseri szociálista.

Míg robbanó bombák helyett ilyen ószinte, igaz hangu versekkel fogadják a főszolgabírónkat, addig nincs mit félni a mi szociálistáinktól sem Demecserben, sem másutt.

— Agyonütötte a gerenda. *Rajkán*, ahol most a kis Duna fölött hidat építenek, az építkezési munkálatok közben *Poczkó István*, Pálból való 27 éves munkásra tegnap ráesett egy hatalmas gerenda. A szerencsétlen embert a pozsonyi országos kórházba szállították, ahol rövid szenvedés után még aznap meghalt.

— Tisztességes egyház és zsinagóga. A következő levelet kaptuk a mai postával:

Tekintetes Szerkesztőség!

Tegnap délután egy rokonom esküvőjén voltam a nagymező-utcai katolikus templomban. Épen amikor bementem, végződött egy esketés. Az új pár és a násznép azonban nem a szokott bejárón, hanem másfelé ment ki, talán azért, mert a más oltár előtt térdelő másik pár hozzátartozói akkor mentek be a templomba. Az előbb esketett pár ősemerei — talán csodálkozásukban — néhány hangosabb szót ejtettek, mire a tisztelendő ur (sajnálom, hogy nem tudom hogy hívják) félbehagyta az esketettekhez intézett beszédet és a következő szavakat kiáltotta a közönséghez:

— Sajnálmi való dolog, hogy a fővárosi közönséget figyelmeztetni kell csendes magaviseletre. Jegyezzék meg maguknak, hogy ez tisztességes katolikus egyház és nem zsinagóga!

Ebben a kijelentésben első sorban az a megbotránkoztató, hogy a tisztelendő ur nem a vásárcsarnokot, korcsmát, mulatóhelyet vagy más ilyen helyet tart „nem tisztességesnek”, ahol szabad lármázni, hanem egy más felekezet templomát, amely épen olyan tisztelteméltó, mint bármely más templom. Másodsor, minden igaz ok nélkül, esketés közben mond ilyesmit az eskető pap. A tisztelendő ur fölöttesei nagyon jól tennék, ha kioktatnák ezt az urat arra, hogy egyik felekezetnek a temploma sem való arra, hogy így beszélje-

nek az oltár előtt róla. Továbbá, hogy a saját szentegyházát is illelnek annyira megbecsülni, hogy ilyen botrányoktól megkímélje.

Tisztelettel

Egy jó katolikus.

— A katona merénylete. A vasárnapról hétfőre virradó éjjelen Újpesten rablógyilkos merényletet követett el egy katona. *Reiter Sándor* 32. gyalogezredbeli közlegény szuronyával mellbe szurta nagynénjét, *Reiter Bertát*, akit súlyosan megsebesülve szállítottak be az újpesti Károlyi-kórházba. A merénylet részletei a következők: Vasárnap este *Reiter Sándor* megjelent az újpesti Sándor-utca 5. számú házában lakó nagynénjénél, akinek azt újságot, hogy szabadságot kapott s így az éjjelt Újpesten fogja tölteni. Kilenc órakor lefeküdtek és kevés vártatva megszólalt a katona:

— Berta néni alszik?

A nagynéni nemmel felelt s később mikor a katona újból szólítottatta, már nem felelt. Ekkor a katona abban a hiszemben, hogy nagynénje alszik, fölkel, szuronyát a kezébe vette és egyenesen a nagynénje ágya felé tartott. A szegény asszony szörnyen megijedt, felugrott az ágyból, torkon ragadta a támadót, aki ebben a pillanatban a szuronyával mellbe dőlte őt. A lármára, sikoltásra felébredtek az asszony leányai is, akiknek jajveszékeltésére a házból lakók betörték az ablakot és azon keresztül segítségére siettek Reiternének. A katona, látván, hogy bajba kerül, betörte a másik ablakot és azon keresztül megszökött. A szobában felejtette a szuronyát és a sipkáját.

— A legújabb egyesület. A mi századunkat, mely bizony már örök álomra hajtja fejét, sok egyéb jelző mellett, méltán megilleti az egyesületek száza névezés is. Manapság a fő az egyesület. Ha három ember találkozik, mielőtt megismerkedtek egymással, azonnal egyesületet alakítanak. Hogy sok tag legyen, az nem is szükséges, csak legyen elnök, titkár és jegyző. Egyesületet alkotnak a különféle foglalkozású emberek; egyesületet alkotnak a nagyok, a kicsinyek, a kövérek, a soványok, a szőkék, a barnák; egyesületet alkotnak azok, akik irtóznak a házasságtól és legutóbb egyesületbe állottak azok is, akiknek tulságos nagy a kedvük a házassághoz. A házassodni akarók egyesülete a legújabb vívmány az egyesülés terén. A jövődől fészeknek ez az egyesülete St.-Louisban alakult meg. Eleinte csak négy tagja volt s ma már 58 tagja van. Csak férfiakat vesznek fel, akik életkora 21 év 35 év között van. Aki ide be akar lépni, attól bizonyos dolgokat megkívánnak. Így nem szabad rossz szokásaiknak lenniök és mielőtt felveszik őket, orvosi vizsgálatnak kell magukat alávetniök. Az egyesület megkívánja tagjaitól, hogy legfőbb két évvel belépésük után megházasodjanak. Hogy azonban a férfi megnősülhessen, ahhoz tudvalevőleg nő is kell. Az egyesület magára vállalja azt, hogy ilyen nőket keres. Állítólag mindig több nő van előjegyezve, mint amennyire szükség van és azért az egyesület egyremásra szaporítja tagjainak a számát. Azoknak a tagoknak, akik az egyik vagy másik előjegyzett hölgynek megismerkedni akarnak, erre először az elnökségtől engedélyt kell kérniök. Az egyesület szolgálatában van egy asszony, aki tudakozódik a hölgyek viszonyai után, közvetíti a házassági tárgyalásokat és amikor a jövődől házastárak először találkoznak, ez az asszony is, mint őrző-angyal jelen van. Mindézzel azonban még nincsen kimerítve az egyesület tevékenysége. A házassághoz ugyanis pénz is kell. Az egyesület e tekintetben is segítségére van a házassólóknak. Az egyesület megveszi a jegygyűrűket, kifizeti az esketési díjakat, rendel kékfogatu kocsi a jegyesek számára, öltözetet a vőlegénynek és vesz egy teljes szobaberendezést. Az egyesület tagjai ajándékokat adnak a vőlegénynek és a menyasszonynak és a lakodalom az egyesület ünnepe. Ime, ez a legújabb egyesület. Csak az a kár, hogy még nincsen statisztika, mely az egyesület működésének eredményességét bizonyítaná.

— A trainingtelepekről. Tatán, Alagon, Gödön, Káposztásmegyeren az enyhé időjárás beálltával megkezdtek a traininget. A teliverek reggelenként egy szál megjelennek a pályán s szorgalmasan dolgoznak. A lovak az összes telepeken jól állnak, s különösen a derby-jelöltek fejlődésével nagyon meg vannak elégedve a gazdák és a trainerek.

— **Hatezer szó perczenkint.** Alig járta be a hír a világot, hogy feltalálták a zerografot, melynek segítségével minden telefon-állomásunkat valószínű táviróvá alakíthatjuk át, ma már még nagyobb szerű találmányról érkezik hír; ez a sinerónograf távirói készülék, melynek segítségével a táviró-hivatal nem kevesebb, mint hatezer szavat képes továbbítani perczenkint. A sinerónografot két amerikai találta fel, még pedig *Crushing Crehore Alpera*, természettani tanár és *Squier Owen* tüzérfőhadnagy. E csodálatos készüléket és működését a „Transactions of American Institute of Electrical Engineers” legutóbbi füzetében következőleg írja le:

Egy olyan automatikus távirói gépről van szó, melynek segítségével váltakozó árammal csupán egy vezetéken 6000 szó továbbítható perczenkint. Mekkora a haladás e készülék feltalálásával, könnyen megértjük, ha tekintetbe vesszük, hogy a betűnyomó Hughes-géppel még a leggyakorlottabb távirász sem képes perczenkint 25, a Duplex-Hughessel kétszerannyit és a közönséges Morse-géppel 8 szónál többet továbbítani. Ugy mint az automata-hangszereknél (pl. Aristonnál) a lyukakkal ellátott nemezpapír vagy aczékorongok fölött a lyukakba bekapaszkodó peczkek hangokat idéznek elő, a továbbító állomásnál e czélra készített korongokon a távirat szövegének megfelelő s különleges abc-vel lyukak támadnak, melyek aztán villamos vibrációval a rendeltetési állomáson levő korongokon teljesen azonos lyukakat támasztanak. Érthető tehát, hogy egy távirat továbbításánál első sorban szükséges, hogy a sinonogramma (távirat) a különleges abc-é szerint irassék le s hogy a rendeltetési helyen megint a közönséges írás szerint másoltassék le. Igaz, hogy ez a kétszeres leírás nehézségeket okoz, de azért ez nem jöhet számításba, ha tekintetbe vesszük a továbbítási művelet bámulatos gyorsaságát és azt az előnyt, hogy a már elkészített korongokkal akárhány táviró-hivatalhoz lehet az illető táviratot továbbítani.

— **Gyilkos család.** Nagyszalontáról jelenti tudósítónk: *Pánye* Mitru tulcai földesgazdát a szomszédja kertjében halva találták. A községi előjáróság a halottkémmele a helyszínére ment s konstatació, hogy *Pánye* Mitrut kötéllel megfojtották. A csendőrség *Pánye* Mitru feleségét, *Cso-áre* Annát fogta vállaltóra, aki ma töredelmesen beismerie, hogy az urát ő fojtotta meg. Azzal menti magát, hogy a férje mindkettejük vagyonát elitta, házukat, telküket dobra üttette s a gyilkosságot megelőző napon elvitte hazulról az utolsó 9 forintot is. Éjjel ment haza részegen, egy krajczár nélkül s mikor elaludt, felesége az utolsó elkéseredés óráiban két gyermeke szemeláltára hurkot kötött a nyakára s megfojtotta. A holttestet 18 éves Péter nevű s 14 éves Száva nevű fiával kivitette a kertbe és a palánkon áldobatta a szomszéd portájára. A csendőrség az anyát és a két fiut letartóztatta.

— **Verescsagin Zágrában.** Zágrábról táviratozzák: *Verescsagin* tegnap ide érkezett. A horvát művészegylet verescsagin tiszteletére banketet rendezett, amelyre hivatalos volt valamennyi horvát művész.

— **A tőzsde-veszteségek áldozata.** *Berlinből* táviratozzák: *Sonnenhalt* J. tőzsde-látogató, az ismert Stern József bankcég volt cégvezetője, ma reggel ösbelötte magát. *Sonnenhalt* a négy tőzsde-veszteségek kergették a halálba.

— **Megszökött rabok.** A szászrégeni királyi járásbíróház épületéből a szombatról vasárnapra virradó éjszakán két rab leütötte a börtönőrt, becsukta a legközelebbi czellába s azután megszökött. A vakmerő szökésről, mely az egész környéken nagy feltűnést keltett, tudósítónk a következőket írja:

Muresán Todor vizsgálati fogoly, aki szeretőjének a férjét az asszony biztatására Ó-Topolczán baltával megölte, továbbá *Győrű* Mózes magyar-péteri illetőségű paraszt, aki egy odaváló gazdamebert éjszakának idején többmagával kirabolta, a szászrégeni királyi járásbíróház börtönében egy czellába került *Kis* Sándor volt körjegyzővel, aki szökésért miatt van letartóztatva. *Muresán* és *Győrű* a börtönudvarba nyíló czellaajtónak a kályha meg-tűzéstől vasajtójával körüleggették egy akkora da-

rabját, amelynek helyén egy ember kényelmesen kifer. Mikor a rés készen volt, úgy hogy csak a kiégetett ajtórészt kellett kilökní, *Kis* Sándor körjegyzőt megkötözték, hogy ne mozdulhasson s a száját is betömtek, hogy el ne árulhassa őket. Abban a pillanatban, amint észrevették, hogy a börtönőr a feleségét, aki vacsorát vitt neki, rendes napi szokása szerint kikiséri az udvarból, egy ütessel kiütötték az ajtóból a köröskörül égett darabot, a résen kimásztak, besurrantak a börtönőr szobájába s az ott talált baltával egy sarokba húzódtak. *Sehel* Ferencz börtönőr gondosan becsukta a felesége után az ajtókat és visszatérve föl akarta nyitni a negyedik számú czellát. Ebben a pillanatban a két gonosztevő hátulról megrohanta. Az egyik a baltával úgy fejbe sújtotta, hogy azonnal összerogyott. Mivel nem halt meg, a támadó még egyszer fölemelte a baltát, de a másik rab az ütésben megakadályozta. A vakmerő czinkosok a 7. számú czellába vonszolták a börtönőrt s rázárták a czella ajtaját. *Sehel* Ferencz börtönőr nem-sokára kiáltozni kezdett, szavát azonban csak a többi czellák rabjai hallották, akik nem segíthettek, mert egytől-egyik erős lakat mögött ültek. A kiszabadult gonosztevők a börtönőr szobájában átöltöztek, elvitték az összes kulcsokat és az őrnök puskáját meg revolverét az összes töltényekkel. Távozásuk előtt betörték a vizsgálóbíró szobájának az ajtaját, az összes irományokat felforgatták s a vizsgálóbíró asztala fiókjából az egész dohány- és szivarkészletet magukhoz vették két tájtékpipával egyetemben. A szökevények többször büntetett, fegyházviselt gonosztevők s elmenekülésük leírhatatlan izgatottságot okozott Szász-Régenben és vidékén.

— **A király lexikonja.** A király a mai ki hallgatáson dr. *Gerő* Lajost is fogadta, aki megköszönte a királynak, hogy elfogadni kegyeskedett a *Pallas-Lexikon* neki szánt példányát. E példány a legfinomabb meritett papírra van nyomtatva és piros maroquinbőrrel készült bekötési táblái a magyar könyvkötőipar remekei. Ő felsége köszönetet mondva a neki felajánlott példányért, igen hízlegően nyilatkozott e nagybecsű műről, mondván:

— Valóban igen díszesen van kiállítva és igazán örülök, hogy a magyar irodalom ily díszes művel gyarapodott.

Ő felsége azután részletesen tudakozódott a munka előállításáról, megjegyezve, hogy nagyon nehéz munka lehetett, mire *Gerő* megadta a királynak a kívánt felvilágosítást, kiemelve, hogy öt éven keresztül csaknem 300 tudós, művész és író dolgozott a nagylexikonon, amelynek munkatársai élén maga *József* főherczeg áll, kinek a cigányokról és nyelvükről írt értekezése feltűnést keltett az egész világ-irodalomban.

— Igen, igen — mondá erre ő felsége — hiszen kedvenez témája.

A *Pallas-Lexikon*, amint halljuk, ő felség dolgozó szobájában kap helyet.

— **Halálozások.** Dr. *Asbóth* Sándor, a pozsonyi kereskedelmi akadémia rendes tanára, 38 éves korában meghalt Pozsonyban. — *Péchy* Imre miniszteri tanácsos, a m. kir. államnyomda igazgatója hült tetemeit impozáns részvétellel kísérték örök nyugalomra. A ravatalt több mint 20 koszoru borította, köztük a szomorú özvegy és a tisztikar óriási koszorúja, ugyszintén a budai kaszinó, az államnyomda műszaki személyzetének, az egyes családtagok s jó barátok szebbnél-szebb koszorúi. A gyászszertartást *Bogisich* Mihály püspök nagy segédlettel végezte.

— **A hadsereg főfelügyelőjének bucsuja.** Temesvár társadalmi impozáns módon bucsuzott el a távozó báró *Waldstätten* tábornagyától, ki a város díszpolgára. A törvényhatóság tagjaihoz számos társadalmi, ipari és kereskedelmi egyletek csatlakoztak; ezek között volt a nőegylet küldöttsége, melynek tagjait a báró párja parancsnoki palota dísztermében fogadta. *Telbisz* polgármester egy monstre-küldöttség élén, lelkes beszédben ünnepelte *Waldstätten* kinek a király után legtöbb érdeme van, hogy a város a szászövtől felszabadult. *Waldstätten* mélyen meghatva mondott köszönetet és szép jövőt kívánt Temesvárnak, e kulturális központnak, mely mindkettőjüknek feledhetetlen lesz. A tisztelgés rendkívül meleg bucsuzással végződött.

— **Kézifogó.** *Benkő* József, az „Országos Hírlap” kiadóhivatali főtisztviselője, eljegyezte *Grosz* Dávid helybeli gyáros leányát, *Jolánt*.

— **Az orvosok inkompatibilitása.** Fontos kérdésben elvi határozatot mondott ki *Perczel* belügyminiszter: *Gyoma* községe felhívta községi orvosát, *Vörös* Józsefet, hogy a magyar államvasutaknál viselt orvosi állásáról mondjon le, mert különben a községnél viselt orvosi állását megüresedettnek fogják tekinteni. *Vörös* felebbezett a miniszterig. A miniszter azonban elutasította felebbezésével és a községnek adott igazat. Levelezőnk orvosi körökből hallja, hogy ha a belügyminiszterium következetesen keresztül hajítja az elvet, hogy a községi orvos nem lehet vasuti orvos, kollégájának, a kereskedelmi miniszternek, jóval megdrágítja a vasuti egészségügyi szolgáltatást. Mert a mai tiszteletdíjak mellett külön orvosok nem vállalkoznak s néhol magán-orvos hiányában, a községi orvost nélkülözni sem lehet.

— **A betiltott ágyuszó.** *Mezőberény* városában nagy az izgatottság. Egy régi szokásától akarják megfosztani *Mezőberény* városát és a lakosság nem hajlandó ebbe belenyugodni. Tudvalevő ugyanis, hogy vidéki városokban nagy szerepet játszik minden ünnepi alkalommal az ágyuszó. Tulajdonképen nem is ágyuszó, hanem mozsárdurrogás, de azért kedves nagyon a vidékieknek és nem szívesen válnának meg tőle. Pedig alighanem megválnak. A vidéki városokban ugyanis azon tanakodnak, nem volna-e jó és szép, ha márczius 15-én is ilyen mozsárdurrogatással keltenék fel a lakosságot. Békéscsaba alispánja, mint *gyulai* levelezőnk írja, eltiltotta a mozsárdurrogatást azért, mert Békésen épen márczius 15-én a tűzmester halálát okozta a mozsárgyű. A *mezőberényi* közművelődési kör a belügyminiszterig megfőlebbezte a hatósági közbeeső határozatokat s most várja, mit mond a belügyminiszter: legyen-e ágyuszó, vagy ne legyen?

— **A mulatozás vége.** *Sátoralja-Ujhelyről* írja levelezőnk: *Nagy-Géresen* a múlt héten egy derek parasztleány örök hűséget esküdött *Csomá* József ottani jómódu parasztagda leányának. Az esküvő után a fiatalság a lakodalmas háznál vig muzikaszó mellett mulatott. Táncz közben *Lukács* Bertalan szilaj jókedvében meglökte *Pásztor* Gyula pajtasát. Mire ez sem volt rest és amugy melegeben viszonzta az oldalbalókést. *Lukács*nak és jelenvolt rokonainak nem kellett több. Megtámadták a védtelen legényt és karokkal holtra verték. A gyilkos egényeket a csendőrök összefogdosták és a királyi ügyészségnek átadták. — *Zemplén* községben több parasztleányból álló társaság pálinkázott. A szesz nemsokára megtette hatását, a hevesebb természetű mulatozók összeveszték s a veszekedés végre veredkessé fajult. A szorongatótt helyzetbe jutott *Bajó* Gyula hirtelen kirántotta kesét és nyakonszurta vele *Pásztor* István társát, ki reggelre meghalt. A gyilkost elfogták.

— **Megszöktetett menyasszony.** A délmagyarországi szerbeknél a már ugy szokás, hogy szívük választottját megszöktetik. A héten volt ilyen eset *Adán*, ahol *Miskovits* Gyuro szerb legény a tüze szemű *Palyokev* Katiczát rabolta el szülei engedély nélkül. A legérdekesebb az egész dologban az, hogy a leány esküvőjének e hónap 19-én kellett volna lennie egy turiai fiatal emberrel; de a menyasszony inkább vonzódt a Gyurijához!

— **A fia halála miatt.** *Szabadka* városában tegnap *Leovits* Simon királyi körjegyző — mint levelezőnk írja — öngyilkosságot kísérelt meg. Háromszor egymásután lőtt halántékába; az első golyó a bőrön keresztülhatott és a homlokcsontot horzsolta, a második nem talált, a harmadik azonban a koponyacsontot zúzta össze. A tett oka ismeretlen; de azt mondják ismerősei, hogy az nagyfokú idegesség és buskomorságnak az eredménye, mely őt múlt év óta gyöttri, amikor egyetlen fia, aki önkéntes volt, párbajnak szerencsétlen áldozatává esett. Azóta a körjegyző régi jó kedélyét elvesztette. A résztvét az egész városban általános.

— **Holttest az erdőben.** *Brassó* táviratozzák: *Varga* József erdőőrt a felső-tömösi erdőben ma reggel agyonlőve találták. Valószínűleg öngyilkos lett és alkalmasint anyagi nyomora adta kezébe a fegyvert.

— **Halál a rendőrség börtönében.** Utóbbi időben feltűnő azoknak az eseteknek a száma, amikor a rendőrség börtönében halál ér az oda bezárított embereket. Ma is történt egy ilyen eset. **Zbonyák Ignác** napszámos ugyanis, akit tegnap holtrészegen szedtek föl a rendőrök az utcán, ma a VI. kerületi rendőrség börtönében, kiderítetlen okból, meghalt. A szerencsétlent — aki azt állította, hogy a külső váci-uton a villamos ellökte és akinek orra erősen vérzett is — bezárították a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Elfogott csatók.** Csak nemrégiben adtunk hírt két olyan esetről, amikor ravasz emberek lépve vezettek együgyű parasztokat és nagyobb összeggel megkárosították őket. Most megint történt egy, az előbbieknél nagyobb szabású csalás. A budapesti rendőrséget értesítették, hogy a főváros közelében, Vadkert-Tázláron, gyakran fordulnak meg egyes emberek, akik jópénzen bankóprecekat kínálnak a földmivészeknek. A kiküldött detektíveknek sikerült a tettesek közül ötöt éppen abban a pillanatban elfogni, mikor a bankóprece a ferencvárosi pályaudvar mögötti erdőben el akarták rejteni. Az elfogottak **Lukács Márton** gyári munkás, **Bauer József** kádár, **Tóth György** kádár, **Bauer Ferencz** kádár és ifju **Császár Ferencz** kovácsmester, tehát mind az öten iparosok. Hogy a gép minél tetszősebb legyen, szépen kiczifrázták és úgy konstruálták, hogy az egyik oldalon betett papiros helyett a másik oldalon egy előre elhelyezett jó bankjegy esik ki, ami természetesen rendkívül csábította a jámbor parasztbőröket. A letartóztatottak erősen tagadnak ugyan, de minden bizonyíték bűnösségükre vall.

— **Krigner-féle Akacia arozóréma** 1 forintért, szappan 50 krajczárért kapható ország-szerte a gyógyszerárakban. Főraktára: Budapest, Kálvin-tér, Koronagyógyszertár.

— **Elektromassága** dr. Kajdacsy Józsefnél, Budapest, V. Váci-körút 4. szám, I. emelet.

Treuga Dei.

Gróf Apponyi Albert kezdeményezésére — úgy írták az estilapok — elhatározta az ellenzék, hogy addig, míg a király Budapesten időzik, addig az oppozíció beszűnteti a kormány ellen való hevesebb harcát. A parlamentáris életnek ezen érdekes jelensége felől véleményt kértünk előkelő európai államférfiaktól és a nyilatkozatok (a gőz és villamoság korszakában távolság nem lévén többé) beérkeztek hozzánk még ma este. Hogy kik nyilatkoztak, mutatja a következő bordereau:

Írták:

1. Bülow, a németbirodalmi államtitkár.
  2. Lord Salisbury.
  3. Msgr. Mocenni, a pápai helyettes államtitkár.
  4. Pobjedenoszev, a szent zsinat főprokurátora.
  5. Jules Foie-Gras, a franciaia kamara tagja.
  6. Imbriani, az olasz kamara tagja.
- A nyilatkozatok, amelyek sokkal hitelesebbek az esti lapok hírénel, így szólnak:

(Bülow.)

Jól született szerkesztőség! A charlottenburgi királyi porosz hálóban (a halaink mind vannak porosz királyiak) létezik egy ponty, ami igen öreg. Moyer Conversations-Lexiconjában a fejezetben „Karpf” mondják, hogy ezen pontynak van 150 esztendő, de a fejezetben „Fische” mondják, hogy ezen pontynak van csak 120 esztendő. A német professzorok most azon veszekszik magukat, hogy hány esztendő volt a királyi pontynak? Én fölöttem nem fogjak magukat így veszekedni a professzorok, mert egy királyi miniszter nem él annyi esztendő, mint egy királyi pontyhal. De mikor értesülök, hogy a parlamentárizmustól a funkció lügg attól, hogy hol tartózkodik a legmagasabb udvar; akkor látok, hogy a parlamentárizmus is van egy öreg királyi pontyhal. A tudósok már csak afölött veszekedhetik magukat, hogy hány neki az esztendeje. — Jegyezve:

von Bülow.

(Salisbury.)

Igen tiszteletreméltó szerkesztőség! Amit Apponyi indítványára elhatároztak, az tulajdonképpen az angol alkotmányos életben, a mi régi jogszabályainkban is megvan; én köszönettel is tartozom önöknek, hogy végre a mai

magyarországi tudósításból megértem a mi alkotmánytörténetünknek egy homályos pontját. Ugyanis III. Vilmos király, midőn trónralépése előtt 1689-ben elfogadta a Declaration of rights-t, a parlamentáris élet főbiztosítékát, ugyanakkor egyszersmind aláírt London város részére egy kapitulációt, amelyben törvényre teszi, hogy a király bármikor is csak a Lord-Mayor beleegyezésével hajthat be Londonba. Miért történt ez? Oxfordban és Cambridgeben mindig hijába kérdeztem a tanáraimtól.

Ma megfelelt a kérdésre Apponyi Albert.

Ez az intézkedés is a parlamentárizmus érdekében történt. Mert ha a brit király Londonban van, akkor az ellenzék nem láthatja a kormányt.

Salisbury.

(Mocenni.)

A. M. D. G. Fideles Dilecti! A jámbor bibornokról, Baroniusról beszélek a hagyomány, hogy nehéz megpróbáltatások alkalmával gyakran a piros papsapkája felé fordult, így sóhajtván:

— Figyelmedbe ajánlom magamat, ó papsapka!

Már most, kedves hívek, engem az egész akezióból természetesen csak a néppárt részvétele érdekel. És örülök is nagyon. Mert látom, hogy ezuttal meg van fordítva a Baroniusról történet: ezuttal a papsapka ajánlja magát a figyelmébe valakinek.

Msgr. Mocenni m. p.

(Podjedenoszev.)

Tisztelt uraim! Én a parlamentárizmus ismeretes ellenfele, elfogult vagyok, tehát a dologban nem nyilatkozhatom és csak arra szorítkozhatom, hogy a naplómba tegyek följegyzéseket az eseményről. Szerencséjük az érdekelteknek, hogy nem tudják elolvasni, mert én cyrilbetűkkel írok.

Podjedenoszev.

(Foie-Gras.)

Meg van fejtve a rejtelem! Tehát a franciaia kamarában azért lármázunk mi mindig oly rettenetesen, mert Párisban *nem lakik király.*

Foie-Gras.

(Imbriani.)

De hát akkor miért lármázunk mi, a római kamarában?

Imbriani.

A gyógyulás utján.

Most, hogy a betegség első rohama elmúlt, összejönnek a doktorok a csendes beteg ágya körül és a művészet szabályai szerint megállapítják a betegség okát, meghatározzák a jelen állapotot és a prognosztis találgatják, hogy miféle medicinával lehetne a bajt a betegből kiűzni.

Az orvosi gyógyító eljárásban megkülönböztetnek ugynevezett tüneti kezelést és a radikális eljárást. A tüneti kezelés az, amikor a kelésre a fiastromot tesznek; a radikális eljárás az, ha a kelést föl vágják, a sebet kimosás és összevarrják, vagy bekötözik, szóval a betegség okait is megszüntetik.

A tüneti kezelés tehát nem ér semmit, a radikális eljárás ellenben érhet valamit.

A paraszt-szociálisták is az első láz rohama után most körülállják a Sélleyek, a Jablánszkyk, a főispánok és főszolgabírók és konstataják, hogy az a nagy adag chinin, amelyet nem evőkánállal, hanem katonai és csendőrszuronyokkal adtak be a betegnek, megtette a maga hatását. A megye urai közben csendesítő lapdacsokat adnak be a népnek s megnyugtató jelentéseket küldenek fel Budapestre a fődoktoroknak, hogy a beteg gyógyuló-felben van.

Ez az a tüneti eljárás, amely nem ér semmit.

Amíg tart a katonaságban és csendőrségben, addig le lehet verni a lázat. De hát ez olyan gyógyítás, amibe a beteg belepusztul.

Sélley körutjától többet várunk. Ő kihallgatja báfatságosan az elégedetleneket, akik nagyon sok megszívlelni való dolgot mondanak el neki.

Ezekből a bemondásokból meg lehet győ-

zödni arról, hogy a szegény mezei munkás nép még mindig abban a véleményben van, hogy abból, amit nyáron aratással, csépléssel megkeres, abból az egész évben meg kell tudnia élni. A megélhetési viszonyok azonban megváltoztak; a gabonaárak leszállottak, a közterhek emelkedtek, az igények megnövekedtek s az élet az egész vonalon megrágtat.

Ha a miniszteri hivatalnok nem tud a fizetéséből megélni, délutáni mellékfoglalkozást keres magának.

Bizony így kell tennie a szegény földmivelő munkásnak is, keresnie kell *mellékfoglalkozásokat, mellékjövedelmeket.*

Ezeket azonban egy kis utmutatás, egy kis hatósági jóindulat mellett megtalálja az eddigi foglalkozásainak a keretében. Az összes mezőgazdasági terményeknek megvan a maguk ára és keresettsége. Megvan a baromfinak, a méznek, a tojásnak, a tejtermékeknek, a gyümölcsöknek, szőlőnek, bornak. Megvan azonkívül a háziipar termékeinek is.

A magyar paraszt azonban rá se hederít a csirkére, libára, tojásra, mézre, gyümölcsre, mert ez neki mind haszontalanság.

A falu asszonyai, mikor a tükasz végig koczog a bricskájával, potom áron elvesztegetik a tojást és a baromfit, úgy, hogy a közvetítőknél ezekből a dolgokból kétszer annyi hasznuk van, mint a termelőknél.

Ezekre a foglalkozásokra kell ráterelni a népnek a figyelmét s hozzá szoktatni, hogy a mellékés jövedelmekkel szaporítsa a főfoglalkozásából származó jövedelmét.

Ha a parasztnak pénze van s meg tud élni, nem lesz szociálista. Egy kis kereskedői szellemet kell beléje nevelni, hogy fölismerje a dolgok értékét s hasznos üzleti összeköttetéseket szerezzen magának.

A szociálisták legveszedelmesebb agitátora a *tudatlanság.* Ezt pedig a népnek helyes oktatásával lehet csak lefegyverezni.

De ha Magyarországon 600.000 gyerek tanító és iskola híján marad, abba egy egész armádia katonaság sem fog okosságot bele-nevelni.

A gyógyítást tehát az alapjában kell megkezdni. Intenzív népneveléssel, intenzív gazdasági foglalkozásokra való tanítással és utalással és új kereseti módoknak a megnyitásával lehet csak a bajon segíteni.

Ne legyen rászorulva a nép télen, hogy 30 krajczár napszámmért egész nap dolgozzon. Akker majd a napszámok is méltányosan fognak emelkedni.

A jóllakott emberrel lehet beszélni, az éhessel nem.

Ez a parasztszociálistáknak a radikális gyógyító módja.

A szociális természetű mozgalmakról szóló tudósításaink a következők:

A szociálisták Pestmegyében.

A jelentésekből, amelyek a szociálista mozgalmakról Pestmegye alispánjához nap-nap után érkeznek, veszedelmet jósolhat a legnagyobb optimista is. Nagyon aggasztó tünet az, hogy a földmivés munkások egyáltalán hallani sem akarnak az aratási és cséplési szerződésekről. Több helyütt, így például Abonyban, a mezei munkások kijelentették, hogy Péter-Pál napja előtt nem kötnék szerződést se aratásra, se cséplésre. A birtokosok persze képtelenek addig várni s kénytelenek lesznek végre is idegen munkásokkal szerződni. Ebből aztán megint olyan véres összeütközések lesznek, mint amilyen a tápió-szent-mártoni zavargás volt. Lassankint mind világosabbá lesz, hogy Pestmegyében nem a nyomor szülte a parasztszociálistákat, hanem, hogy tisztán fővárosi agitátorok csinálják a bajt, szitván az elégedetlenség tüzeit a tudatlan nép között. Pestmegye alispánja ugyanis huszonhátezer forint árasánségmunkát végeztet most a megyében, hogy így keresete legyen a munkásnépnek. A napszám 50—60 krajczárra rug, ami nem sok ugyan, de mégis elég arra, hogy a munkás családjával éhséget ne szenvedjen. Ámde a napszámra csak kevés ember akad. A legtöbbjének az a nézete, hogy rongyos hatvan krajczárért em koptatja a tenyerét. Ilyenformán tehát nem lehet szó inségről a parasztmunkások közt, mert

ahol tényleg van inség, ott nagy pénz az a naponkénti hatvan krajczár kereset.

Baja, február 21.

Bács-Almásan ma a környék arató munkásai gyűlést tartottak, melyben elhatározták, hogy a buza holdját 80 kilogrammért (eddig 42 kilogramm volt a szokásos rész), a zabot pedig holdankint 5 forintért (az eddigi 2.20—2.40 kr árral szemben) aratják le. Az eddigi szokásban volt és kamatnak nevezett ingyen munkát pedig többé nem végzik.

Sátoralja-Ujhely, február 21.

A Bodrogközön még mindig nagy a nyugtalanság. A katonai karhatalom és Bencsik főszolgabíró szigorú tilalma daczára Paczin és Lacza községekben éjjel nagy titokban gyüleseztek és megalakították a független szociálisták szövetkeztét. Bencsik főszolgabíró nyomban kiadta a csendőrségnek a parancsot a felesketett új szociálisták főkomposainak letartóztatására. A megyeszerte közséretnek örvendő ősz alispán Czigándon magához hívatta a két község (Nagy- és Kis-Czigánd) elöljáróságait és szép szavakkal óva intette őket a veszedelmes mozgalomtól, melylyel önmaguk zudíják magukra a hosszú ideig tartható szenvedést (a katonaság eltartását). Ha elegendetlenségük okával nétilán indokolt gazdasági bajok szolgálnak, a hatóság e bajok megszüntetésére fog törekedni; sőt az oda kirendelt katonaság egy részének azonnali eltávolítását is kiltatásba helyezte, ha a szociálistáknak beállt összes lakosok saját aláírásukkal kezes-séget vállalnak a csend és rend fentartásáért. — Czigándról, a szociálistikus izgatás e legveszedelmesebb fészkeiből ma azt jelentették, hogy egyes emberek fenyegettek, hogy majd a katonaság eltakarodása után jön csak a hadd-el-hadd. Dókus főjegyző haladéktalanul intézkedett, hogy az oda kirendelt szolgabíró e dologban a nyomozást indítsa meg. — Agárd és Karcsa szociálista szövetkezetei egy-egy küldöttséget menesztettek Várkonyi Istvánhoz. Mindkét küldöttség képtelen követeléseket tartalmazó kérvényt adott át a hatalmas embernek, hogy azt a kormányhoz juttassa. Várkonyi azonban feleslegesnek mondta a kérvényezést. Elvégzi ő ez „ügyet“ folyamodvány nélkül is — biztatta a félrevezetett czuczilistákat, kik felkopott állal érkeztek vissza a fővárosból. — A csendőrség Czigándról tegnap ismét hét parasztszociálistát, ma pedig ötöt szállított a sátoralja-ujhelyi fogházba.

Munkács, február 21.

Jellemző, hogy a nép milyen bolond meséknek ad hitelt. Egy gyűrei ember beszélt el tegnap itt nagy komolyan, hogy a napokban ott hált nála egy vándorló legény, aki elbeszélte, hogy Várkonyi tizenégy évig volt miniszterelnök és ez idő alatt a kezébe jutottak a régi könyvek, hogy mi dukál a magyarnak. Ezeket a könyveket mind lemásolta és felment ő Felségehez és bejelentette, hogy ő lemond. Erre ő Felsége és a királyné nagyon kérték, hogy ne tegye. Amire ő felmutatta azokat a régi irásokat és ő Felsége ezt elolvastván, ráadta a pecsétjét és megmondta neki, hogy hát csak terjessze és tudassa azt a néppel, de csak úgy, hogy az urak ne tudják.

Mikor pedig ezen az elbeszélésen a hallgatók jó izület nevettek, odaszólt a gyűrei ember:

— Nohát hijába nevetnek az urak, mert hisz a király pecsétjét én a magam szemével láttam.

Kis-Jenő, február 21.

Aradmegyének azon a részén, amely Bák és Csanáddal határos, különösen Medgyes-Egyháza és Nagy-Kamaráson nagyon sok a szociálista. Már a múlt aratáskor a szociálisták oly gyanusan fészkelődtek, hogy száz csendőrt helyeztek el a mozgóldó községekben, akiknek sikerült is a kitoró felben lévő lázadást elfojtani. A megyesegyházi szociálisták sem akarnak visszamaradni a szabócs-megyei elvtársaitól s hogy tervükkel fel ne süljenek, előre s a legnagyobb pontossággal megcsinálták a földosztást. Különösen József főherczeg királyi és gróf Wenckheim Frigyes székudvari és kigyósi szépen arondirozott birtokaira fáj a fogak. Ezeket a földeket elméletileg már fel is osztották, úgy, hogy ezekből az uradalmakból minden szociálistának épen 40 hold jutna, ugyanannyit kapnának

a fenséges és méltóságos polgárok is. Érdekes, hogy mióta a földosztás — persze egyelőre csak a papíron — elkezdődött, 20—30 holdas gazdák is beállottak a szegény napszámos-szociálisták közé.

Várkonyi Ugye.

Várkonyi István, a „Földmívelő“ lap felelős szerkesztőjét és kiadótulajdonosát ma délelőtt újból beidézte a rendőrség, hogy a házkutatások alkalmával lefoglalt állítólagos gyűjtések miatt megbüntesse. Várkonyi előbb a főkapitányságra ment, ahonnan Garlathy rendőrkapitány a VII. kerületi kapitánysághoz utasította. Itt aztán Tóth Lajos kerületi kapitány tartotta meg vele a tárgyalást, melynek végeztével a gyűjtési cselekményt kihágásnak minősítve, Várkonyit 100 forint pénzbüntetésre és a tőle lefoglalt 401 forint 90 krajczár készpénzének a szegényalap részére leendő elkobzására ítélte. A tárgyalás folyamán Várkonyi tiltakozott az ellen, hogy a nála lefoglalt pénzt gyűjtésből származónak tekintsék. Kimutatta a postautalványok szelvényeivel, amelyekre az előfizetőpénz beküldök a „Földmívelő“ 30—40 példányára szóló előfizetési pénzeket együttesen küldték be, hogy az nem gyűjtés. Végül tiltakozott az ellen az állítás ellen, hogy tőle a rendőrség 401 forint 90 krajczárt foglalt volna le. A házkutatás alkalmával tőle 491 forint 57 krajczárt vettek el. Kifogásait azonban nem vették figyelembe. Várkonyi az ítélet ellen felebbezett.

Razzia a szociálisták ellen.

A rendőrség ma házkutatást tartott az összes szociálista szakegyletekben és pártszervezetekben, hogy lefoglalja az ott található gyűjtő-íveket, blokkokat s e czélből az egész tisztviselői és detektív-kart mozgósították. A rendőrség azt hitte, hogy az egyletekben gyűjtötték a Népszava kaucziója javára s ezért hatósági engedély nélküli gyűjtés miatt tartottak vizsgálatot. Délután három óra tájban az összes egyletekben egyidejűleg jelent meg a rendőrség, elállta a kijáratokat s megkezdte a házkutatást. Amely egyletben az elnökség tagjai nem voltak jelen s a szekrény-kulcsokat kézre nem kerithették, ott a szekrényeket feltörték, vagy lakatos által kinyitatták. Kompromitáló dolgokat vagy bűnjelkeket azonban sehol sem találtak s ezért csak az egyletek törzskönyveit, pénztári könyveit, tagsági jegyzékeit, a tisztviselők lajstromát s hasonló dolgokat vittek el. Csupán a nyomdászok szakegyletéből vittek el 2000 forintot, mely azonban az egylet vagyonát képezte. A szabók szakegyletében megtalálták Kossuth Lajosnak egy levelét melyben Kossuth megbizta Helli Ignácot, hogy nevében egy szeget verjen be az egylet zászlajába. E levelet nem vitték el, hanem jegyzőkönyvbe vették. Tóth Lajos VII. kerületi rendőrkapitány tévedésből az Általános munkás betegsegélyző pénztár dob-utca 75 szám alatti helyiségébe is behatolt a rendőrökkel. A ház emeletén van elhelyezve a pénztár kórháza is s a betegek között nagy rémületet keltett a rendőrség behatolása. Mikor a pénztár titkára a végzést kérte, kitűnt, hogy Tóth kapitány ott nem volt feljogosítva házkutatást tartani, miért is ismét eltávozott. Ezzel egyidejűleg az újpesti egyletekben is tartottak házkutatást. Az egyletek elnökségei és bizalmi férfiai mindenütt jegyzőkönyvbe vétették óvásukat az egyleti könyvek lefoglalása és elvitele ellen, mivel a rendőrség, mint az a végzésből kitűnt, csupán a gyűjtés czéljaira szolgáló gyűjtő-íveket, blokkokat s egyéb hasonló bűnjelkeket volt feljogosítva elkobozni. Ez okból dr. Polacsek Sándor ügyvéd utján rögtön felebbezést jelentettek be a könyvek elkobzása miatt. Érdekes, hogy az egész akcióval nem a rendőrség politikai osztálya volt megbizva, melynek feladata a szociálista mozgalmak figyelemmel tartása, hanem Krecsányi Kálmán VIII-ik kerületi rendőrkapitány, ki a munkások előtt nem épen kedvelt egyéniség. Összesen 66 egyletben tartottak ma házkutatást.

Eger, február 21.

Helebróndt Béla elnöklése alatt ma értekezlet volt, amely a megyében mindinkább terjedő szociálistikus megakadályozása tárgyában tanácskozott. Felolvasták Szederkényi memorandumát is, amelynek lényege: 1. Gyors s kellő segély a nyomor és inség enyhítésére. 2. Járásonkint bizottsá-

gok alakítandók s ezek a mutatkozó szükséghez képest jelenjenek meg a falvakban hatásos ellenagítáció szervezésére és felvilágosítás végett. Igy történt 1848-ban is, mikor az urbériséget eltörtölték. Ezek a momentan intézkedések. A nemzetközi agitáció beavatkozásának elhárítására s a gazdasági kérdések megoldására a következőket proponálja: megfejezett erővel kell fejleszteni a belterjes gazdálkodást, a mezőgazdasági, gyári és házi ipar és állattenyésztéssel együtt. E czélből sürgős szükség vármegyei gazdasági ügykör szervezése s életbeléptetése, melynek működési terétől fog szolgálni a községi hitelszövetkezetek s takarékmagtárak alapítása községenkint. Nagy feladat a tűzkár s elemi csapások elleni biztosítás ügye. Ezzel párhuzamosan vármegyei feladatnak ajánlja a községenkint. megyei központtal, a betegsegélyző és rokkantak ellátását biztosító intézmények szervezését az önségély alapján. Ez egy nagy szociális feladat megoldása, mely a nép ezreinek nyugalmát s halálját biztosítaná. Nem terjeszkedik ki mindenre. Csak fölemli, hogy a jövő feladata az egyházi férfiaknak s tanítóknak járó természetbeli kiszolgáltatások megváltozásának módját megkeresni. A nép erkölcsi és értelmi színvonalának emelése a lelkesek s tanítók feladata. Hogy ezt teljes nyugalommal, a haza javára tehessék, fel kell menteni a tributumszedés keblemelenségeitől. A verpeléthy vidéki apró zsellérföldektől elvont dohánytermelés megengedését sürgetni kell. A szőlő ujjáépítésére kiváló gond fordítandó. Szederkényi javaslatait az értekezlet egyhangu helyesléssel magáévá tette.

SZINHÁZ és MŰVÉSZET.

* Landi Kamilla dalostölye. A reklám megint föllentett egyet. Landi Kamilla dalénekesnőt úgy hirdette, mint Barbi egyenes utódját. Hisz önök emlékeznek Barbi Alice-re. Aki nagyobb poétanő Ada Negrinél és aki eldálolta nekünk a lehangulatosabb meséket. Önök emlékeznek még fölfogásának eredetiségére, előadásának végtelen költészetére és gráciájára. És ennek a Barbinak Landi Kamilla volna az utódja? Tréfának is kegyetlen. Landi urhölgynek terjedelmes és sajtószertű althangja van (bizonyos szenzációs jelleggel), technikailag kitűnően képzett, zeneileg jó hallású és előadásában intelligens. Szóval igen jó énekesnő, de, én édes istenem, Barbi Alice! Ugyan kinek támadhatott ez a szerencsétlen gondolata? Oly távol áll tőle, mint Tina di Lorenzo Dusetól, mint a rézfúvó az ezüst-hárfától, mint a bachanál zenéje az Ave Máriától. A nagy Alicenál jóval kisebb énekesnőket idézhetnénk, akiknek lelki világa hasonlíthatatlanul gazdagabb ennél a stimpikus megjelenésű hölgynél. Hol van itt az egyéniségnek sajátos varázsa, vagy csak sajátos vonása, hol az előadásnak átszellemltsége vagy illata? Hisz ennek a hangnak masz-ziv jellege eleve kizárja a dalének bizalmas könynyedségét és szubtilitását. Ez a hang ugyanannyit kizár, amennyit magában rejt, a művésznő szíve meg épen édeskeveset rejteget. Nem, a Barbi lelke nem fog soha beköltözni Landi urhölgy lelkébe. Mi készséggel elismerjük előkelő kvalitásait, nyugtázzuk minden meglévő jó tulajdonságát, de a bécsi és budapesti ügynökök által hirdetett lélek-vándorlásnak a legjobb akarattal sem ülhetünk fel. A koncertben hallottuk kivüle Halácsy Irma kisasszonyt is, akinek hegedőjátéka korántsem érett még meg a nagy nyilvánosságra. m. g.

* Főherczegek a műcsarnokban. Frigyes főherczeg és egyik leánya és Lajos Viktor főherczeg ma váratlanul megjelentek a műcsarnokban és hosszan, élénk érdeklődéssel nézték a Verescsagin-kifalítást. E hónap 23-ikától kezdve a látart látogatói megtekinthetik majd a műcsarnokban minden külön belépti-díj nélkül a „Petőfi Bem táborában“ című Styka-féle kórkép husz darab vázlatát is.

* Boldog zavar. Derűs epizódja volt Frigyes főherczeg vasárnap esti népszínházi látogatásának. Mikor az előadás végén Porzsoit igazgató bemutatta a főherczegnek a boldog szerzőt, a főherczeg beszélgetésbe elegyedett Géczyvel. Géczy zavarában németül felelt, amihez meglehetősen keveset ért és így szólott:

— *Kuer Majestät (Felséges uram), ich bin sehr glücklich, dass Sie mein kleines Stück gesehen haben.*

A főherceg, akinek fejére Géczy, szórakoztatóságában, rátette szent István koronáját, jóízűen mosolygott és mikor leérték a lépcső aljára, maga figyelmeztette a főhercegnőket a szerzőre. Azok megfordultak és *Izabella* főhercegnő magyarul így szól Géczyhez:

- Ön írta a darabot?
- Igen, fenség!
- Régen írta?
- Egy éve, fenség.
- És sokszor adják?
- Ma megy 47-szer.

— Nagyon szép, csak írjon több ilyen jó darabot. Isten önnel!

Géczy István persze a kitüntető figyelemtől tulboldog volt.

* **Filharmoniai hangverseny.** Az utolsóélti filharmoniai hangversenyen, mely szerdán, márczius 2-án lesz *Erkel* Sándor vezénylete alatt, *Halir* Károly hegedűművész a berlini udvari opera első versenymestere Beethoven hegedűconcertjét adja elő. A műsor azonkívül még egy újdonságot tartalmaz, *Mihalovich* Ödön „Pán halála” című szerzeményét, melyet Reviczky Gyula költeményére írt és csak most fejezett be.

* **A népszínház új darabjal.** A népszínház igazgatósága megvette Victor Roger operette-jét, a „Les Fetards”-ot, melynek szövegét Antony Mars és Maurice Hennequin írták, továbbá *Varney* nak, a „Tiszt urak a zárdában” és „A két aszony” szerzőjének „*Demaselles des Saint Cyriens*” című operette-jét. — A *Hoffmann* meséi amelyben a minap *Csurgay* Adél, a népszínház új énekesnője, oly nagy sikert aratott, vasárnap délután újra színpadra kerül.

* **Magyar színház.** *Hegyi* Aranka, a népszínház énekesnője, ez évi októberről kezdve, a Magyar színházhoz szerződött.

* **Tina di Lorenzo csomagol.** Tina di Lorenzo nem játszik többé Budapesten. Már ma este sem játszott, (a hirdetett „Dora” helyett a „Nőszabó” került színpadra) és ezután sem fog fellépni. A Víg-színház erről a következő kommunikációt adta ki: Tina di Lorenzo, a Víg-színház vendégművésznője ágyban fekvő beteg lett, úgy, hogy vígszínházi vendégjátékait kénytelen felfüggesztetni. A Víg-színház műsorában ennek következtében a következő változás állt be: kedden: Csampbaudet állomás; szerdán: Trilby; csütörtökön: A nőszabó; pénteken: először, Vége a szerelemnek; szombaton: másodszer, Vége a szerelemnek; vasárnap délután: Szóke Katalin, este: Vége a szerelemnek.

* **Verescsagin 1848-ról:** Verescsagin tegnap megnézte a Bem-Petőfi körképet és teljes két órát töltött a panorámában. Stykának, a körkép festőjének azon kérdésére, hogy nem bántja-e őt, mint orosz, a kép tárgya, tudniillik az oroszok megvertése a magyarok által, a művész azt felelte, hogy a legkevésbé sem. „Miért jötték ide az oroszok — ugymond — ahol csak csendőri szolgálatra vállalkozhattak!”

* **Hegedüs Gyula fölépülése.** A vígszínház kitűnő kómikusa, *Hegedüs* Gyula már fölépült betegségéből és ma délelőtt megjelent a színházban. Még két heti szabadságot kapott, amely alatt teljesen kipiheni magát. Holnap elutazik a fővárosból.

* **Penzionált művészek.** A Nemzeti Színház nyugdíjintézetének kormányzó-választmányának ma *Ienyvessy* Ferencz elnöklése alatt ülést tartott. Mindenekelőtt több nyugdíjazási kérvényt intézett el. Így az Operától elbocsátott *Müller* Katiczát évi 1500 forinttal, *Hajós* Zsigmond volt operaházi énekest újból évi 1500 forinttal és *Felekinét* szintén évi 1500 forinttal nyugdíjazta. A kormányzó-választmány sajnálattal vette tudomásul, hogy *Hetényi* Belát mindez ideig nem szerződötték vissza a Nemzeti Színházhoz. A választmány egyhangúlag elhatározta, hogy mivel *Hetényi* vissza nem szerződött a Radnótfáy-alapnak *Hetényi* kölcsöne miatt, évi 730 forint veszteséget jelent, mely övegyektől és árváktól vonatik el, a Radnótfáy alap felügyelő-bizottságát utasítja, hogy az alapot ért károsodás miatt a törvényes lépéseket meg-

tegye azok ellen, akik a *Hetényi*-féle kölcsönadásért az alapszabály szerint felelősek. Végül nagy érdeklődés mellett tárgyalta a választmány *Császár* Imre és *Somló* Sándor amaz indítványát, hogy tegyék meg az előkészítő lépéseket arra nézve, hogy a *Nemzeti Színház nyugdíjintézetéből* az operai tagok nyugdíjügyei elválasztassanak, mert az Operaházról folyton elbocsátott tagok nyugdíjazásai annyira felemészítik a nyugdíjintézet alapját, hogy ha ez így tart, a nyugdíjintézet kikerülhetetlen válság elé néz. A kormányzó választmány az ügy tárgyalására *Szigeti* Imre elnöklése alatt szűkebb bizottságot küldött ki.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **Az Akadémia ülése.** A tudományos akadémia ma összes ülést tartott. Legelőször báró *Eötvös* Loránd elnök átnyújtotta *Mechwart* Andrásnak, a Ganz-gyár igazgatójának, a *Wahrmann*-féle aranyérmét, amelyet az ipar körül szerzett érdemeiért kapott. *Eötvös* szép beszédre *Mechwart* köszönetet mondott. A díszes érembe 360 darab körmőzsi arany van beolvasztra. Az ülésen azután *Schmidt* Sándor érdekes emlékbeszédet mondott *Dana* Jakabról, az amerikai mineralogusról és geologusról, *Szily* Kálmán pedig meleg szavakban emlékezett meg *Barabás* Miklós és *Finály* Henrik elhunytáról.

* **Felhívás előfizetésre.** A *Köves* és *Boros* veszprémi könyvkiadó-cég előfizetést hirdet *Várkonyi* Dezsőnek, a régi hírlapírói gárda egyik ismert tagjának *Szegénylegények és egyéb apróságok* című elbeszéléskötetére. A könyv májusban jelenik meg; előfizetési ára 1 forint.

* **Petőfi-album.** A nemzetek legdrágább kincsé: nagyjainak emléke. Ez emléket ápolni, kegyelettel őrizni s utódaink szívébe plántálni egyértelmű a hazaszeretet ébrentartásával, nemzedékről nemzedékre való átöröklésével. Minden levele a babérkoszorúnak, amelyet nagyjaink homlokára teszünk, örök jele a nemzet halájának, tanuja és hirdetője a hazafias lelkesedésnek. Egy ily levelét a hervadhatatlan babérkoszorúnak alkotja az a remekmű, amellyel a Petőfi-társaság áldoz Petőfi Sándor emlékének. A Petőfi-album most van sajtó alatt. Márczius elején hagyja el a sajtót ez a remek irodalmi munka. 30 negyedretű iv terjedelemben, gyönyörű díszkötésben. Kedvezményes előfizetési ára a fűzött kötetért 5 forint, díszkötésűért 6 forint. Minthogy a mű bolti ára magasabb lesz, ajánlatos, hogy az albumot előfizetés útján rendelje meg mindenki.

* **A Kisfaludy-társaság szerdán,** e hónap 23-dikán délután 5 órakor az Akadémia kistermében rendes havi ülést tart, melynek tárgyai a következők: 1. *Dalmady* Győző rendes tag: *Kölcsey* emlékek. 2. *Berzeviczy* Albert vendég: *Római benyomások*, bemutatja *Boöthy* Zolt rendes tag. 3. *Zichy* Mihály vendég: *Oroszországi rajzok*, bemutatja *Zichy* Antal rendes tag. 4. Folyó ügyek.

* **Adorján báró.** *Prém* József érdekes drámája második kiadást ért. Az 1000 koronával jutalmazott és a nemzeti színház deszkáiról ismert műnek ezt a kiadását szerzője *Porzsoltné: Lukács* Juliskának ajánlotta. A díszes kiállítású kötet a *Singer* és *Wolfner* cégnél 1 forintért kapható.

FŐVÁROS.

(Építik az eskü-téri hidat.) Ez a főváros mai sensatioja. Innen-onnan másfél évtizedes tárgyalás eredménye ez. *Ma reggel kezdődött meg a munka* a Rudas-fürdő előtt is, az Eskütéren is. Egyelőre csak rombolnak, mind a két parton felszedik a követeket, a rakodóra vezető lépcsőket. Valami száz munkás foglalatoskodik most ezzel, néhány nap múlva azonban, ha a különféle gépeket föllállítják, a munkások számát is tetemesen emelik.

(*Villamos statisztika.*) A főváros közuti vasúti vonalai egyre szaporodnak. Most az összes elektromos vonal 90 kilométer hosszú. Ebből a Budapesti közuti vasúttársaság vonalai 44 kilométert, a Budapesti városi villamos vasút vonalai 27 kilométert futnak be. Elektromos kocsik összesen 410 van forgalomban. Most a Baross-utczában csináltak új második vágányt, amely azonban a *Wenckheim*-palota előtti beelőrvad a régi sínparba a a palota mögött ágazik abból ismét ki.

(*Munkások ügyei.*) *Halmos* János polgármesternek a főváros múlt évi közigazgatásáról szóló jelentése most jelent meg egy vastag kötetben. Csopontonként vázolja a hatóság nagy gépezetének minden funkcióját és hosszasan foglalkozik a munkáskérdéssel is. Az ipari és gyári munkások betegsegítő pénztárának — mondja a jelentés a többek között — jó eredménye van és folyton kedvezőbb viszonyt teremt a munkások köreiben. A munkások kedvelik az intézményt, a munkaadók azonban nem. Hogy megtakarítsák a néhány krajczár járulékot, *letagadják alkalmazottaikat* s ellenkezésbe jönnek a törvényvel, csakhogy *megszabaduljanak a fizetéstől*. A hatóságok nem büntethetik megfelelően a munkaadót és a törvény megszorítására volna szükség. Egyes pénztárak félreismerve céljukat, a munkásokat jogos igényeiktől megfosztják s e jogtalanul huzott hasznot s a pénztár bevételeinek egy részét maguk, illetve az alkalmazottak jólétének emelésére fordítják.

(*A II-ik kerületi választás.*) Ma este 8 órakor fejezték be a második kerületben a községi választást. 932 választópolgár közül 975 szavazott le. Az egyesült polgári párt nagy erőfeszítést fejtett ki, a jelöltjei közül azonban csak dr. *Göcz* József győzött *Moldoványi* Sándorral szemben.

(*Kevés a tüzoltó.*) A városi tüzoltók számát és fizetését szaporítani akarják. Most 22 őrparancsnok és 2 gépész van alkalmazva évi 540, 13 csővezető 480 és 134 tüzoltó 420 forintjával. A bizottságok azt javasolják, hogy a létszám egyleőre 1 őrparancsnokkal, 1 gépésszel, 2 csővezetővel és 20 tüzoltóval szaporítsassék és hogy az őrparancsnoknak és gépésznek 150, a csővezetőnek 200 frt s a tüzoltóknak 80 forint évi fizetési pótlékot adjanak. Ezzel a költség 24.000 forinttal szaporodnék.

VIDÉK.

* (*Derék határozatok.*) *Oroszáza* községének képviselőtestülete elhatározta, hogy a szabadság 50. évfordulóját maradandó alkotással is megünnepli. Ez évtől kezdődőleg ugyanis minden márczius 15-én egy férfi- és egy nőcselédet, ki legrégebben szolgál helyben, 100—100 korona díjat és a gazdája egy emléklapot fog kapni. 100 korona díjat nyer majd olyan polgártárs is, ki az év folyamán valami kiválóan nemes cselekedetet visz végbe; 50 koronáért pedig könyveket fognak vásárolni, hogy ezeket a felszerűlt ifjúság között kiosszák.

* (*Árlejtés Fiumében.*) Tegnap a fiumei tengerészeti hatóságnál megtartották az árlejtést a *Ferencz* *Salvator*-rivan építendő új raktár ügyében. A benyújtott nyolcz ajánlatot a kereskedelmi miniszteriumhoz terjesztik fel-döntés végett.

* (*Alispánjelölés.*) *Temesvárról* táviratozzák: A *Deschán* *Achill* hivatalvesztése következtében megürült alispáni széket csak a májusi közgyűlésen töltheti be, de már mindenütt élénk választási mozgalom észlelhető. Eddig a vingai, lippai és fehértemplomi járásek megyebizottsági tagjai üléseztek és mindenütt *Kapdebó* *Gergely* főjegyző, alispán-helyettes mellett nyilatkoztak; ugyancsak egyhangúlag *Reviczky* Pál központi főszolgabíró jelölik főjegyzőnek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Az erőszakos kibiciz.** Néhány nap előtt osztályoztuk azokat a kibiczeket, akik a kávéházakat ijesztő módon előzönlök. Megemlékeztünk a többi között az erőszakos kibiczekről is, akik valóságos terrorizálják a szegény játékosokat. Az erőszakos kibiczeknek egy ilyen spéciese kerül márczius 25-én lopás és becsületsértés miatt a büntető bíróság elé, mely a végtárgyaláson tíz kávéházi kibiczet idézett tanuként maga elé. A könyvmaios újság törvényeski tudósítója következőleg ismerteti az érdekes ügyet.

Lopással védolt orvos. A kávéházban vigán tartózkodott *Airoz* József börtönegens az ő jó pajtásai *Leub* Mihály kereskedővel. Kibiciztek, szinte fölösleges megjegyezni, bőven volt a kártyázóknak. Olyik kibiciz csak szokásos hajlamánál fogva nézte az érdekesítő tardi-partit, de volt néhány olyan

is, aki részt vett a partiban, mint „proziócer”. Vagyis maga is fogadott nyereségre. E fogadók élén dr. Csányi Aladár orvos állott, aki Laub Mihály tartózkodás polgártárs pártjára szegődött, amennyiben ennek 20 forintnyi tétjébe beadott öt forintot. Laub valami nagy hibát csinált s egyszerre összezsápta kártyáit, odaszolt partnerének:

— Kircz! Huzd be a pénzt, ezt a játszám nem nyerhetem meg...

Kircz ur, aki nem a dicsőség kedvéért játszik, vídám arccal söpörte be a pénzt. A dolgot azonban csakhamar nagy cselepaté támadt. Csányi, aki ugylátszik abban a nézetben volt, hogy Laub még megnyerhette volna a pártit, utána kapott a bankócsomónak:

— Ezt az ötöst nem engedem! szölt és a bankót zsebre gyúrte. Több se kellett Kircznek. Elkezdett lamentálni, de megint csak ő huzta a rövidet, mert a doktor két hatalmas pofonnal fejezte be a vitát. Az egész ügyet Kircz elbírálás végett a büntető bíróságnál jelentette fel. Csányi orvost az elkapott ötösért lopás s a pofonokért ezenfelül becsületsértéssel is vádolván.

A fővárosi kibickek körében nagy érdeklődéssel néznek a szenzációs végtárgyalás elé.

— Gróf Sztáray Tibor letartóztatása. A törvényszék ma megerősítette Zelenka bíró ama határozatát, amellyel Sztáray Tibor ellen a vizsgálati fogságot személyi megkizhatatlanság címén elrendelte.

— Szociállista sajtóper. A budapesti sajtóbírósnak sok dolgot adnak a szociállisták. Legutóbb egymásután három szociállistát ítél el az esküdtszék s ma került eléje a negyedik, Szalai Mihály orosházi földműves a „Földművelők szaklapja” hasábjain mérges cikket írt Halász Jenő alsó-dabasi szolgabíró ellen, mert az nem adott engedélyt az alsó-peszéri munkásgyűlés megtartására. A cikkben mindennek elnevezte a szolgabíró, csak becsületes embernek nem. Az esküdtek 7 szóval 5 ellen vétkesnek mondták, s a sajtóbíró Szalait két hónapi fogházra és 100 forint pénzbüntetésre ítélte.

— Az operaház betörés. A budapesti törvényszék ma tárgyalta Nagy Mártonnak és feleségének lopási bűnperét. Nagy Márton volt az, aki néhány hónap előtt betört az Opera pénztári helyiségébe s ott a Wertheim-szekrényt akarta alkulcsokkal kinyitni, de egy órai fáradságos munka után belátta, hogy a szekrényel nem boldogulhat. Átment a gazdasági osztályba, ahol feltörte a szekrényeket és kilenczvenhat forint készpénzt és egy csomó ócska ruhát ellopott. A feleségét orgazdaság miatt helyeztek vád alá, mert ő adott tul a lopott tárgyakon. A törvényszék Nagy Mártont háromfél évi fegyházra, a feleségét pedig három hónapi fogházra ítélte.

FARSANG.

Az újságírók estélye. A Budapesti Újságírók Egyesülete e hónap 27. házi estélyének részletes műsorát a következőkben közöljük: 1. Beriot 7. hangverseny, előadja Geyer Stefike hegedűművésznő (8 éves). 2. Nagy Ária Tschaiikovszky „Eugen Onegin” operájából, éneklő Bronik Ferencz. 3. a) „Visszavárlak”, költemény Endrődy Sándortól, b) „Flirt az oceánon”, magánjelenet éneklő és tánczóval. Szövegét írta Bauer Gyula, zenéjét szerezte Milóker Mindkettőt előadja Somló Emma, a Magyar Színház tagja. 4. Schumann-dalok, éneklő Takács Mihály, a magyar királyi operaház tagja. 5. Francia, olasz és angol dalok, éneklő Lindb Marcella operanékesnő. 6. „A főhadnagy ur legénye” vagy „Gyűlölködöm az újságírókat”, tréfa egy felvonásban. Reiter Fritz nyomán írta Reiner Ferencz. Előadja: Négrádi Jolán, Góth Sándor és Szerémi Zoltán, a Vígzenház tagjai. 7. Magyar dalok, Lányi Géza czimbalomkísérete mellett éneklő Blaha Lujza. A szongorakíséretet Noszeda Károly és Donáth Lajos barnagyok vállalták el. A hangversenyre és az estélyre hálra szóló jegyeket naponta délután 3–5-ig lehet az egyesület helyiségében (Károly-körút 4. sz.) kiváltani. A fentartott jegyek még csak szerdáig állnak a tagok és előjegyzők rendelkezésére.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A király dr. Lukács László szombathelyi törvényszéki jegyzőt a muraszombati járásbírói székhez ábróvá, a pénzügyminiszter Csajda Lajos adóhivatali gyakornokot ideiglenes adóúszíté, ifjú Gabel Antal nasszói adóhivatali díjas gyakornokot a gyulafehérvári adóhivatalhoz adóúszíté, Jozits György zombori adóhivatali gyakornokot a szabadkai adóhivatalhoz adóúszíté, Fehér Lajos miskolci végrehajtót, Kádár István zombori pénzügyigazgatósági számgyakornokot a máramaros-szigeti adóhivatalhoz adóúszíté, a fogyasztási adóhivatalok tisztis létszámába Pohl Ágoston fogyasztási adóhivatali gyakornokot, Lázár Aladár, Kupez Kálmán, Szobovich Ernő és Szincsek Alajos díjnokokat ideiglenes minőségű adóúszíté, Tóth Mihály pénzügyigazgatósági számgyakornokot ideiglenes minőségű kataszteri irattárt kezelő irodatiszté, Gall Radován zágrábi lakost a zágrábi pénzügyigazgatósághoz királyi pénzügyi fogalmazógyakornokká, a pécsi pénzügyigazgatóság számvevősegehez Domján Nándor pécsi lakost segélydíjas számgyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A kaposvári járásbírósnál a jegyzői, a pécsi törvényszéknél bírói, a temesvári törvényszéknél irnoki, a nasszói (Deés) adóhivatalnál gyakornoki, a budapesti I. ker. főgimnáziumnál tanári, a budapesti törvényszéknél irnoki, Temesvárott posta-távírdai szolgálai, a budapesti ügyészségnél ügyészi, a beregszászi gimnáziumnál tanári állás van üresedésben.

Magyar név. Kiskoru Feuermann Dezső tót-pel-sőczi lakos „Zólyomi”-ra; Östreich Lipót szolnoki lakos „Ország”-ra; Stern Lipót esztergomi lakos, valamint kiskoru Stern Jenő, Gyula és Aladár esztergomi lakosok „Sebestyén”-re; Kielgeist Gyula távirdavonal-felügyelő nagy-bereznai lakos „Erdős”-re; Birnbaum Ignác budapesti lakos, valamint kiskoru Sándor és Elza gyermekei „Berényi”-re; kiskoru Zweigenthal Zsigmond losonci lakos „Zoltán”-ra; Grósz Lipót kassai lakos „Gárdos”-ra; kiskoru Rupert Mihály budapesti lakos „Antalfi”-ra; Gánya Szvetozár szerb-nagyszentmiklósi illetőségi magyar királyi csendőr „Gálfi”-ra; Freisusz József csurgói lakos és József nevű kiskoru fia „Fenyves”-re; Schoszberger Jakab pécsvárad lakos „Szabó”-ra; kiskoru Kohn Jenő alatyáni lakos „Kertész”-re; Toma Felimo budapesti lakos „Tamási”-ra; Maurer Károly budapesti lakos „Marosi”-ra; Sternthal Adolf budapesti lakos „Szabó”-ra; Blau Márton budapesti lakos „Benkő”-re; Wolf Ignác budapesti lakos, valamint Gizella, Malvin és Rozália gyermekei „Farkas”-ra; kiskoru Vogl Károly losonci lakos „Vig”-re változtatták vezetéknevüket.

Arverések a fővárosban. Schaffer Ignác ingóságai V. Bécsi-utca 7. február 22., özvegy báró Mán Józsefné ingóságai VI. Andrassy-út 100. február 23., Glück Hermann ingóságai VIII. Baross-utca 79. február 22., gróf Berchtold Artur ingóságai IV. Kecskeméti-utca 7. és VI. Felső-erdősor 16., február 22., báró Buhl Mária ingóságai VI. Csengeri-utca 84. február 22., Gáspár Imre ingóságai VII. Hernád-utca 23. és VII. István-út 29/a február 22.

A vidéken. Szalacs Sándor ingóságai Sződön (Vác) február 22. Simon Ignác ingatlanai Szent-István (Mézökövesd) községében március 19. Reidner Gusztáv ingatlanai Nagyszombatban április 19. Draguleszku Dumitru ingatlanai Plugora (Orsova) községében március 4. Fuchs Chaim ingatlanai Trebusa-Fejérpátek (M.-Sziget) községében március 29. Klein Lajos ingatlanai Abauj-Szántón május 9. Schwarz Jakab ingatlanai Alsó-Lendván február 26. Boros József ingatlanai Káloz (Szőke-Fejérrá) községében március 7. Nora Sámuel ingatlanai N.-Beeskereken március 9. Idorján György ingatlanai Jankahid (N.-Beeskerek) községében május 12. Pintér Ferencz ingatlanai Iszák (Kecskemét) községében május 20. Hollósi Filep István ingatlanai Veszprémben március 22.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Aki még a jót is sokálja. Budapest. Mi is azal kezdjük, mint ön: „Le a kalappal!” Csak hogy mi több joggal mondjuk. Hiszen olyan könnyű a kalaplemezlet nekünk, amilyen nehéz önnek. Mert nekünk nem kell jobbról-balról tüket kiszedegetnünk és tükör se kell hozzá, hogy újra feltehesük a kalapot. De önnek kell, mert ön asszony, még pedig kedves, okos, szellemes asszony. Anélkül, hogy tanácsot kérnének a magyar Bertillon-óktól, konstataálni merjük, hogy a Lipótvárosban lakik nagy lakásban és pompás szalonja van. A szalonjában szinte látjuk művészeket alkotó képét kissé merészen kivágot ruhában, kissé büszkén hátrászegett fejjel, kissé kacérul borzas hajjal. Látjuk a kedves fülkét is szalonjában, ahol szorgalmasan olvasgat — ha éppen nincs kivel sokkal okosabb csevegnivalója. Itt aztán nemcsak a mi újságunkat olvassa, hanem olvas még négyet-ötöt mindennap. Nos hát ez az egyik oka annak, hogy megírta levelét, amelyben azt mondja, hogy nagyon sok olvasni valót adunk, amelyben a jót is sokálja, az embarras de richesse-t konstataálja. A második oka ennek, hogy — mint sajteni mertük — a Lipótvárosban lakik és nagyon sok dologban okosabban gondolkodik a jözeffvárosinál. Ön azt is tudja, hogy az újságoknak nemcsak szerkesztői, hanem kiadói is vannak s ön a kiadó realitásfejjel is tud gondolkodni. A harmadik oka pedig az, hogy egy dologról megelégedezik. Megelégedezik pedig arról, ami okvetlenül észébe jut mindig, ha a kaszinó estélyeire megy, az Operába, vagy a jégre. Olyankor a fiatal asszony a legszebb, legdrágább ruháit veszi föl, az ékszerait fölrakja, az ön utcájában (de ön nem) talán a kelletténél többet is, mert — hódítani akar. Mi állandóan hódító had-

járaton vagyunk. Mi mindennap tetszeni akarunk s ami fő, nemcsak a már meglevő ismerőseinknek, hanem újaknak is. Ezért vagyunk többnyire estélyitöltésben, pedig bizony a piros házi-neglige néha bájosabb. Önnél okvetlenül az. Egy kis türelmet kérünk még és azt a szeretetreméltó jóakaratot, amit leveléből kiolvastunk. Talán már egy félesztendő multra visszavonja a panasztát, a férje is jobban meg lesz elégedve, de akkor már a legtöbb helyen nem első látogatásunkat tesszük, hanem otthonosak leszünk.

Egy részvényes. Nagyvárad. A VIII., IX. és X. kerületi takarékpénztár felszámolása ma annyiban van, hogy a hitelezők kielégítése után mintegy negyedmillió áll már a részvényesek rendelkezésére és az első quóta még ebben az esztendőben fog kifizetésre kerülni. A múlt esztendőről szóló kezelési mérleget a felszámolók közelebb fogják nyilvánosságra hozni.

3065 sz. előfzető. Vissó Zachár Gyula: Pénzügyi intézeti üzletvitel.

C. E. Seimeczbánya. Budapesti felsőbb kereskedelmi leányiskola.

Élj az idővel. Ha a meghívót beküldik hozzánk, szívesen emlékezünk meg a mulatságról, de névtelen levelek alapján el nem indulhatunk.

NYILTTÉR.

Báli és estélyi

Meghívók, Menük, Tánczrendekstb. az egyszerűtől a legmodernebb kiállításig

KANITZ C. és FIAI-nál, Budapest, Dorottya-utca 12. sz.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, február 21. (C. T. B.)

	február 21.	február 19.
	cents	cents
Buza február 21.		
" májusra	103 ^{1/8}	102 ^{7/8}
" júliusra	96	95
Tengeri májusra	35 ^{7/8}	36 ^{1/8}

Chicago, február 21. (C. T. B.)

	február 12.	február 19.
	cents	cents
Buza májusra	106 ^{3/4}	106
Tengeri májusra	30 ^{7/8}	31 ^{1/8}

Mezőgazdaság.

Tejtermelő gazdák értekezése. A tejkereskedelem terén tapasztalható viszáltságok megszüntetése céljából az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” folyó hónap tizenkilencedikén értekezetre hívta össze a tejtermelő gazdákat. Az értekezleten a földművelésügyi miniszter képviselőjében Nagy Vincze tejjgazdasági felügyelő vett részt. Képviselve volt az értekezleten kiküldöttek által: a „Központi Tejcsarnok”, a „Gazdák Tejgyesülete”, a „Széchenyi Tejszövetkezet”, a „Közútszövetkezet Fogyasztási Egyesülete” s a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok-ellátó szövetkezete”. Az értekezlet összehívását a tejkereskedők által a múlt év végén megkötött kartell tette szükségessé, amelynek határozatai a fogyasztókra is, de főleg a termelőkre nézve sérelmesek. A termelők a kartell folytán teljesen ki vannak szolgáltatva a kereskedőknek, kik ily módon a tejkereskedelem terén a konkurencziát végleg lehetetlenné akarják tenni. Ennek megszüntetése képezte célját a megtartott értekezletnek, amely elhatározta, hogy a kereskedők által készített szerződési mintát el nem fogadja, — hogy jövőben a tejkereskedők részéről tapasztalt eljárás ellen a termelők védvé legyenek, — az értekezlet egyesület, esetleg szövetkezet létesítését határozta el. A részletek megállapítása céljából szűkebbkörű bizottság küldetett ki, amely javaslatát a legközelebb újból összehívandó értekezletnek elfogadás céljából elő fog terjeszteni.

Ipar és kereskedelem.

A magyar kereskedelmi csarnok választmánya tegnap ülést tartott, amelyen megválasztották: pénztárnokká Singer Bernát, ellenőrré Messinger Ármán, könyvelővé Wollák Soma, felügyelőnek Beck A. D., gazdának Radó Mór, könyvtárnoknak V. Messinger Simon. Azonkívül megalakították az egyes állandó bizottságok és kiküldöttek a szakosztályok elnökei. Ezek után tárgyalás alá vétették a nemzetgazdasági és törvénykezési szakosztályi javaslatát a magyar polgári perrendtartás 34. §-ára vonatkozólag (könyv-kivonati és számlakövetelések illetékessége.) A választmány a szakosztályi határozatát jóváhagyta. A választmány felhatalmazta a borkereskedői szakosztályt, hogy országos borkereskedő-szövetség alakításánál és egy borkereskedő-kongresszus rendezésénél

közreműködők. A kereskedelmi miniszter az 1898. évi 34. törvényzikk végrehajtása tekintetében rendeletet szándékozván kibocsátani, némely csomagokban forgalomba kerülő áruk helyes megjelölése tárgyában, ez iránt a csarnokot véleményadásra hívta fel. A választmány oly értelmű jelentést fog a tárgyan a miniszterhez felterjeszteni, amely szerint nem tartja kívánatosnak a törvény végrehajtása tekintetében intézkedni mindaddig, amíg Ausztriában hasonló intézkedés nem történik. A kereskedelmi muzeum abbéli átirata, amely szerint nem emelhető kifogás az ellen, hogy a muzeum kiállításában a kárpitos- és fabutorokkal, valamint az aranyozó munkákkal teljessé teszik a kiállított berendezést, mindíg feltéve, hogy az illető tárgyak nem külföldi, hanem kiválólag hazai eredetűek és hogy elegendő evégből, ha az illető készítőik neve esetről-esetre rövid uton bejelentetik, tudomásul vétetett.

Kőbányai sertésplaccz, február 21. Magyar elsőrendű: Fialtal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 55—56 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 55—56 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 54—55 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 55—56 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 54—55 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 54—55 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. február 19. napján volt készlet 17.351 drb, február 20-án felhajtott 46 drb, február 18-án elszállított — drb, február 21-én maradt készletben 17.397 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, február 21. A ferencvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. február 19-én érkezett 175 drb. Készlet 724 darab, összes felhajtás 899 drb. Elszállítottat budapesti fogyasztásra 338 drb.; elszállítottat maradt 551 drb. Napi árak: 120—180 kilós 52—54 kr., 220—280 kilós 52—54 kr., 320—380 kilós 52—54 kr., öreg nehéz 48—51 kr., malacz 38—42 kr. A vásár hangulata lanya volt.

Budapesti birkavásár, február 21. A mai vásárra felhajtott 1446 darab hizalt ürű és 312 darab feljavított juh. Napi árak: Hizalt ürű 17—20 frt páronként, 100 kilónként 19.50—20 frt, feljavított juh 15—16.50 forint páronként, 19—19.50 forint 100 kilónként, kiverő juh 10.50—14 forint páronként, 16—18 forint 100 kilónként, anyajuh 15—19 forint páronként, 15—19.50 forint 100 kilónként.

Bécsi vágómarhavásár, február 21. A mai vágómarhavásárra felhajtottak: 2756 darab magyar, 496 darab galicziai, 163 darab bukovinai, 741 darab németországi, összesen tehát 4116 darab szarvasmarhát, 1044 fiatal marhát. A vásár alig változott, az árak engedtek. Jegyzések: 100 kilogrammonként élő súlyban a magyar hizókök I. minőségű 36—38 forint, II. minőségű 31—35 frt, III. min. 26—28 frt, galicziai hizókök I. min. 35—37 frt, II. min. 31—34 frt, III. min. 27—36 frt; német hizókök I. min. 39—41.50 frt, II. min. 35—38 frt, III. min. 30—34 frt.; paraszt ökror 21—26 frt, bika és tehén 19—32 forint.

Pénzügy.

Az osztrák hitelintézet mérlege. Ma este tették közzé Bécsben a Creditanstalt 1897-ki mérlegének főbb adatait. Eszerint a tiszta nyereség az 1897. évre 4.936.000 forint, szemben a múlt évi 5.224.000 forinttal. Az igazgatótanács részvényenként 17 forint osztalék kifizetését, a rendkívüli tartalék-alapnak 250.000 forinttal való dotálását, jutalékokra 275.000 forint kifizetését indítványozza és azt javasolja, hogy a maradékot új számlára vigyék át. Az 1897. évi bruttonyereség, beleértve a magyar általános hitelbanktól nyert nyereségjutalékot 7.586.000 forint, a terhek összevéve 2.650.000 forintot tesznek. A bevételi és kiadási tételek részletesen a következők:

Bevételek:	
1897.	1896-hoz képest
jutalék és nyereség árukon	1,616.000 frt + 89.000 frt
kamatok	4,167.000 " - 242.000 "
nyereség devizeken	358.000 " - 113.000 "
nyereség értékpapírokból, társaságokból és betétekből	966.000 " + 91.000 "
különléle nyereségek	115.000 " + 18.000 "
nyereségátvitel	188.000 " - 172.000 "
nyereség a magyar általános hitelbank áruosztályánál	176.000 " - 6.000 "
Összesen	7,586.000 frt - 335.000 frt
Kiadások:	
fizetések	1,226.000 " + 53.000 "
költségek	611.000 " - 50.000 "
adók és illetékek	697.000 " - 5.000 "
leírások kötes követelésekből levonván az utólagos befizetéseket	44.000 " + 38.000 "
különlételek	72.000 " + 17.000 "
Összesen	2,650.000 frt
tiszta nyereség	4,936.000 frt - 288.000 frt

A kis bankok üzemei. A főváros területén létező magánbanküzletek körében az elmúlt években oly gyakran ismétlődtek visszaélések, hogy a fővárosi tanács már régebben szükségesnek látta a bankok megszigorítását. A tanács ez okból megkérdezte egyebek közt a fővárosi államrendőrséget, hogy mi a véleménye a dologban s miként volna lehetséges a szédelgéseknek gátat vetni. A rendőrség válaszában kívánatosnak mondta, hogy első sorban is a legszigorubbban hajtassék végre az ipartörvény 58. §-a s hogy ne tűrjék a el a hatóságok azt, hogy iparos vagy kereskedő a cégén vagy nyomtatványain valódan s a közönség megtévesztésére szánt jelzőket használjon. Nagy bajnak tartja a rendőrség azt is, hogy például ügynök, vagy bizományos bankár egyszerű bejelentés alapján kap iparengedélyt s így megesik akárhányszor, hogy rovott előéletű ember lesz bankbizományos. Nyenformán a rendőrség szükségesnek jelentette ki az ipartörvény módosítását. Meghallgatták az iparügyi bizottmányt is, amely azt javasolta, intézkedés fölirat a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy az 1881. XVII. törvényzikk az említett irányban módosíttassék.

Az italmérségi engedélyek. A millenáris esztendőben Budapestben megtartott országos magyar vendéglős kongresszus a pénzügyminiszterhez kérvényt intézett, amely felpanaszolta az italmérsénel előforduló bajokat. Minthogy a kérvény azóta nem nyert elintéztést, a budapesti vendéglősök ipartársulatának egy küldöttsége tisztelgett ma a pénzügyminiszternél Gandel János elnök vezetése alatt. A küldöttség vezetője előadta, hogy a mai állapotok már tűrhetetlenek, mert a pénzügyigazgatóság az italmérségi engedélyeket, tekintet nélkül a törvényben említett számarányra, korlátlan mennyiségben adja ki, azonkívül a hiányos ellenőrzés következtében a kereskedők és szatócsok, akik csak kis mértékben való elárulásra nyerneket jogot, egész vakmerően és nyíltan gyakorolják a kimerést. A küldöttség azt a megnyugtató biztatást nyerte, hogy a sürgetett ügy megvizsgálása és elintéztése rövid időn meg fog történni.

Szelvény-levonás. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár abbeli jelentése folytán, hogy részvényeinek szelvényét folyó évi február hó 21-ik napjától kezdve 60 o. é. forinttal váltja be, elrendeli a tanács, hogy ezen részvények folyó évi február hó 21-ik napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélkül árultassanak s jegyeztessenek a tőzsdén. — A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság abbeli jelentése folytán, hogy részvényeinek szelvényét folyó évi február hó 21-ik napjától kezdve 13 o. é. forinttal váltja be, elrendeli a tanács, hogy ezen részvények folyó évi febr. hó 21-ik napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélkül árultassanak s jegyeztessenek a tőzsdén. — A Magyar Országos Központi Takarékpénztár abbeli jelentése folytán, hogy részvényeinek szelvényét folyó évi február hó 21-ik napjától kezdve 40 o. é. forinttal váltja be, elrendeli a tanács, hogy ezen részvények folyó évi február hó 21-ik napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélkül árultassanak s jegyeztessenek a tőzsdén.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, február 21.

A gabonának ma is ugy a határidő — mint a készáru piacra tovább emelkedtek és csupán az eladók előzékenységének tudható be, hogy az árjavulás csak fokozatos volt és nem öltött rohamosabb jelleget, mert egyrészt az árutulajdonosok ma oly kedvező helyzetben vannak, hogy — persze bizonyos határok között — diktálhatják az árakat, a határidő kötések vevői meg éppen dominálnak és tőlük függ, hogy többé-kevésbbé kimerletesen bánnak-e a kontreminnal.

A bianco-eladók főtámasza eddig az volt, hogy piacunk üzérkedői túlnyomólag oly elemékből verődtek össze, amelyek mitől sem írtoznak jobban, mint az áru átvételétől és az axioma eddig nem volt minden igazság hijján. A tapasztalat bizonyítja, hogy egy-két tétel felmondásával hi lehet zavarni a háusszisták egész hadát. Láttuk ezt legutóbb az őszi határidőben.

Csak hogy ma mégis másként áll a dolog. Az árvizony oly visszás, a készáru és a határidő között az árkülönbség oly tetemes, hogy a felmondá-

sokkal való ijesztgetésre ma ugyan nem futamodik meg egy vevő sem, ellenkezőleg: egy kis főnyeremény számba menne, ha mostanában valakinek tényleg néhány ezer métermázsza búzát felmondának. Se pénz, se raktárhelyiség nem kellene az átvételhez, mert ha kiválasztjuk még azt a malmot is, amely leghangosabban panaszkodik, a rossz lisztűlet miatt, még az is örömet fizet hét-nyolc-száz forinttal többet, minden ezer métermázsza szokvány búzáért.

Csak egy esetre emlékszünk, amikor hasonló viszonyok voltak és ez az 1891-iki év tavaszán volt. Akkor is fenállott a készáru és határidő árai között bizonyos diszparitás, csak hogy némileg elfogadható oka volt ezen állapotnak. Ritka kemény tél volt az 1890—91-iki években, márcziusban még jégpánczél borította a Dunát, be sem volt látható, hogy mikor kezdődik a hajózás, az eladók tehát joggal mondhatták, csak hadd nyíljék meg a vizut, majd hozunk búzát eleget. Az idén azonban a legpregnánssabb formában jelentkező áruhiány akadályozza meg azt, hogy a kontremin szállítási kötelezettségének megfeleljen és ez nagy különbség, mert áruhiányon, még pedig nemzetközi áruhiányon, csak az új, jó termés segíthet és ez még messze van és még bizonytalan az a körülmény, hogy az amerikai piacok tegnap további 2—3 cents-es áremelkedést jeleztek, nálunk csak kevéssel jutott hozzá az irányzat szilárdulásához, jóllehet a tengerentuli árjavulásnak nagyon komoly oka volt és pedig az, hogy az argentiniai termés eredményről egyre kedvezőlenebb hírek érkeznek, nevezetesen az utolsó napokban beállt esőzés okozott kárt a még be nem hordott gabonában. Különbösen az amerikai háussé-áramlatra az a körülmény is volt befolyással, hogy a chicagói buza-clique állítólag négy millió bushel búzát adott el Európában. Ma délután London 3 pennys, Liverpool 3/4 pennys emelkedést jelentett. Párisban farsangolnak, a tőzsde szünetel.

Buza.

Elkelt 30,000 métermázsza buza 5—7 1/2 krral magasabb áron, közte körülbelül 12,000 métermázsza román áru.

Előfordult eladások búzában.

Mennyiség mázszaban	származás	hátterem- kelti ár Mázszaban	minőségi megjegyzés	átadással hely	100 ár, azelőtt Mázszaban	100 ár, azelőtt Mázszaban
100	Haszavideki	79 ^o	—	Budapest	12.30	12.30
150	uj	76 ^o	—	—	12.12 1/2	12.12 1/2
400	—	76	—	—	12.20	12.20
100	—	75 ^o	—	—	13.10	13.10
100	—	75	vegyl.	—	12.90	12.90
100	—	75	—	—	12.80	12.80
100	—	74 ^o	—	—	12.85	12.85
100	—	73 ^o	—	—	12.65	12.65
100	pestvidéki	77	átlagban	—	13.20	13.20
100	—	78	—	—	13.20	13.20
500	—	76	vegyl.	—	12.82 1/2	12.82 1/2
300	tolnai	77	—	—	13.20	13.20
8500	bánási raktár	75 ^o	—	—	11.55	11.55
1100	—	75 ^o	—	—	12.90	12.90
200	felső magy.	74 ^o	—	—	12.55	12.55
300	—	73	—	—	11.95	11.95
1800	román	78	transitó	—	10.80	10.80
8900	—	72	—	—	9.87 1/2	9.87 1/2
5000	—	72	—	—	10. —	10. —
7000	—	72	—	—	9.80	9.80

Hivatalos jegyzések búzában.

F. A. J.	Mázsz. árny hétől		100 kilogr. kiszp. ára	
	frtól	frtüg	frtól	frtüg
Tiszavideki	uj	74	12.05	12.75
—	—	76	12.95	13. —
—	—	78	13.25	13.25
—	—	80	13.50	13.55
Pestvidéki	uj	74	12.60	12.70
—	—	76	12.90	12.95
—	—	78	13.20	13.30
—	—	80	13.45	13.50
Főfémgyei	uj	74	12.70	12.90
—	—	76	13. —	13.05
—	—	78	13.30	13.40
—	—	80	13.55	13.55

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 94,200 métermázsza buza és 78,500 métermázsza liszt, a Silosban 18,750 métermázsza buza. A nyugotiban 40,384 métermázsza buza és 2007 métermázsza liszt.

Határidőüzlet búzában: Tavaszi buza irányzata szilárd, árak emelkedtek, míg őszi buza változatlan.

Előfordult határidőkötések búzában.

Határidő	Délkeleti és déli tőzsde		Déli tőzsde	
	kezdet	szállítás	kezdet	szállítás
márczius	12.07	12.08-08-10-09	12.08	12.08
maius	11.05	9.22-24-25-26	9.25	9.25
szepet.	9.22	—	9.25	9.25

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámlolt árfolyamok
	február 21.		február 19.		
	penz	áru	penz	áru	
márc.	12.09	12.11	12.—	12.02	—
sept.	9.33	9.35	9.29	9.31	—

Rozs.

Készárúzet rozsbán: Eladott néhány kocsi rakomány 5 krral magasabb áron.

Előfordult eladások rozsbán.

menyiség	ó	származás	minőség	átadási	ár, netto	Kész
100 mázsa	vagy		megj.	hely	100 Kgr.	vagy
100	uj				100	3
					kg.	hóra
200	Uj	pestvidéki	—	Monor	8.70	kp.
200				Budapest	9.—	3
200				Par. Bpest	8.87 ^{1/2}	kp.

Hivatalos jegyzések rozsbán.

ó	faj	hektoliterenkint	100 kilogramm	Kész
vagy		súly	kézpénz	vagy
uj		kg.	frtól	3
			frt	hóra
uj	elsőrendű	70—72	8.90	8.85
uj	másodrendű	—	8.70	8.75

Raktárállomány rozsbán: A közraktárban 22.500 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 3854 métermázsza.

Határidőzet rozsbán. Tavasz rozsbán csekély forgalom volt. Az árak emelkedtek.

Előfordult határidőkötések rozsbán.

Határidő	Délutáni és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	Kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
március	8.89	3.76	8.71	8.72	—	8.72
sept.	7.10	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Határidő	Déli tőzsde zárlata				Leszámlolt árfolyamok
	február 21-én		február 19-én		
	penz	áru	penz	áru	
március	8.71	8.73	8.85	8.87	—

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Zab szilárd, árak 5 krral emelkedtek. Árpa finom minőségű, áruban az ajánlat gyér, közönséges korpa változatosan. Tengeri igen keresett, tiszavidéki árúért 10—15 krral magasabb árakat fizetnek.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Mennyiség	ó	Faj	minőség	átadási	ár, netto	Kész
100 mázsa	vagy			hely	100	vagy
100	uj				kg.	3
					kg.	hóra
300	uj	zab	—	Budapest	8.95	kezp.
300					8.97 ^{1/2}	
100					8.75	
100					8.67 ^{1/2}	
200		árpa	—	Kőbánya	8.95	
400		tengeri	—	Mezőtúr	4.87	
100				Veresca	4.90	
100				Szarvas	4.70	
500				Par. Győr	4.87 ^{1/2}	
1000					5.40	

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	ó	Faj	hektoliterenkint	100 kg. kézp.	
				frtól	frt
Árpa	uj	takarmány	60—62	6.50	6.80
		égetni való	62—64	7.—	7.50
		sőrűzaki	64—66	8.—	9.50
Zab			89—91	6.00	6.90
Tengeri		bánsági	—	5.30	5.25
		másnémet	—	5.15	5.20

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 28.500 métermázsza árpa, 7800 métermázsza zab, 51.000 métermázsza tengeri. A nyugati pályaudvarban 3280 métermázsza árpa. A Silosban 16.600 métermázsza tengeri.

Határidőzetlet. Tengeri és zab szintén javult árában.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délutáni és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri	május	5.84	5.85—36	5.85	5.86	5.85	5.86
Zab	julius	5.42	—	5.44	—	—	5.44
	márc.	6.51	6.53	6.53	6.53	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata				Leszámlolt árfolyamok
		február 21-én		február 19-én		
		penz	áru	penz	áru	
Tengeri	május	5.85	5.86	5.81	5.82	—
Zab	március	6.52	6.54	6.48	6.49	—

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1893. évi február-hó 17. este 6 óráig február 18. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi köze:

Az áru megnevezése	Érkezett			Elszállított		
	vasúton	hajón	együtt	vasúton	hajón	együtt
	m é t e r m á z s z a					
	helyi forgalomban					
buza	4761	—	4761	—	—	—
rozsa	252	—	252	—	—	—
árpa	690	—	690	250	—	250
zab	1117	—	1117	205	—	205
tengeri	259	—	259	505	—	505
összesen	7079	—	7079	960	—	960

Az áru megnevezése	Visszkivétel			A visszkivételre előjegyzett mennyiség
	előjegyzett	előjegyzett	mennyiség	
buza	510	—	510	—
rozsa	—	—	—	—
árpa	—	—	—	—
zab	—	—	—	—
tengeri	—	—	—	—
összesen	510	—	510	—

a fővármihatalnál előjegyzett:

Az áru megnevezése	Visszkivétel		A visszkivételre előjegyzett mennyiség
	előjegyzett	előjegyzett	
buza	5185	—	1829
rozsa	—	—	28
árpa	—	—	—
összesen	5185	—	1857

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, február 21.

A mai tőzsdét egészben a berlini tőzsdén támadt mozgalmak dominálták. Reggel az árak tetemesen megcsappantak, mert Berlinből az osztrák értékeket sürgősen kínáltak. Történt pedig ez azért, mert ott az osztrák belpolitika kedvezőtlen fölfogásra talált és ezenfelül az a hír, hogy Svájcban az öt legjelentékenyebb vasutvonalat államosítják és az erre megindult svájci eladások az üzletet ellanyhították. Délben Berlin fődözni kezdett, de csakhamar ismét kínálta a papirokat, mert a westfalai kőszénbányákból érkeztek lehangelő üzleti hírek. A délután folyamában a berlini tőzsdén ismét megjavult a hangulat, mert tudni vélték, hogy az osztrák hitelintézet merlege, melyet az igazgató választmány a ma este tartandó ülésében állapít meg, kedvezőbb lesz a remélnél. Ujra vásárolni kezdték tehát a hitelrészvényt. Tőzsdénk mind e hullámzásokban lépten követte a berlinit és innen van, hogy négy órakor a legmagasabb napi árakon zárult. Helyi piacunkon a közúti reggel alászállt egész 392^{1/2}-ig; a villamos pedig 274^{1/2}-ig; a délutáni szilárdabb üzletben mindkettő megjavította árfolyamát; előbbi 395^{1/2}-en, utóbbi 276-on zárul; a Drasche-félék tartják 820 forintos árukat; az ujlaki téglagyár részvényei délben 272 forintot keltek. A kezdődő prolongációra olcsó pénz bővében volt.

Az előtőzsdén: Magy. hitelrészv. 379.25—378.75 Jelzálogbank 267.75—267, Osztrák hitelrészvény 361.80—360.75, Osztrák-magyar államvasut 336.50—335.25, Közüti vaspálya 394.—392.25.

Délutáni 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 361.—, Magyar hitelrészv. 379.50, Aranyjárdék 121.90, Koronajárdék 99.40, Leszámlító bank 253.—, Jelzálogbank 260.—, (elő jog nélkül) Rimamurányi 244.52 Osztr.-magy. államvasut 335.50, Ipar- és kereskedelmi bank 104.—, Déli vasut 79.50, Közüti vasut 393, Villamos vasut 274.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Koronajárdék 99.35, Kereskedelmi bank 13.95—13.97, Salgótarjáni 583—585.—, Közüti vasut 395—596.50, Villamos vasut 276.—277.—, Magyar hitelrészvény 379—379.75, Magyar jelzálogbank 259.50—260.—, (előv. jog nélkül) Osztrák hitelr. 361.—361.90, Osztr.-magy. államvasut 336.25—337, Drasche 8.20, Ujlaki téglá 269—272, Magyar cukoripar 153.50—154, forinton.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2.50 frt; 8 napra] 5.50—6.— frt; február utóljára 10.50—11.50 frt.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	február 21.	február 19.
Magyar aranyjárdék	121.25	121.25
Magyar koronajárdék	99.40	99.40
Magyar hitelrészvény	379.75	379.75
Magyar ipar és keresk. bank	104.—	104.—
Magyar jelzálogbank	259.05	267.75
Magyar leszámlító bank	253.—	253.—
Rimamurányi vasmű	244.25	244.25
Osztrák hitelrészvény	361.75	361.70
Déli vasut	80.75	80.50
Osztr.-magyar államvasut	336.50	336.75
Közüti vaspálya	395.50	379.75
Villamos vasut	278.—	278.—

Az utótőzsdén magasabb berlini jegyzésekre az irányzat szilárdult: osztr. hitelrészvény 361.80—362.90, magyar hitelrészv. 380.50—381.25—380.75 osztrák-magyar államvasut 337.—337.75—337.— közüti vasut 396.50—396.75 forinton kötöttet.

Délután 4 órakor zárulnak:

	február 21.	február 19.
Osztrák hitelrészvény	362.70	361.60
Magyar hitelrészvény	382.—	379.75
Osztr.-magyar államvasut	337.50	336.75
Leszámlító bank	253.—	253.—
Jelzálogbank	260.—	267.75
Rimamurányi vasmű	245.—	244.25
Közüti vaspálya	396.75	396.75
Villamos vasut	276.—	276.—
Ipar és keresk. bank	104.—	104.—
Déli vasut	80.75	80.25

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, február 21. **Zsiradék** lanyha irányzatot követett I. minőségű városi disznózsír 55 forinton adatott el. **Szalonna** ára 50 krajczárral olcsóbbodott. **Szilva** és **Szilvaiz** üzletellen és ára sem változott.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 kilogrammonként	
	Penz	Áru
	frt	frt
Disznózsír		
ingyen hordó	55.—	55.50
vidéki	—	—
Szalonna		
magyar la légszárított vidéki városi légszárított, 4 darabos füstölt	50.—	50.50
8	51.—	52.—
füstölt	56.—	57.—
Szilva		
boszniai, 1897. évi usance-minőség	—	—
120 darabos	14.—	14.50
100	15.75	16.25
85	19.50	20.—
szérbiai, usance-minőség	18.50	14.—
100 darabos	15.50	15.75
85	19.—	19.50
Szilva Határidőre		
Minőség	—	—
500grammonként	—	—
boszniai, usance-min.	—	—
120 darabos	—	—
100	—	—
85	—	—
szérbiai, usance-min.	—	—
100 darabos	—	—
85	—	—
Szilvaiz		
Kész Áru	—	—
ingyen hordó	szlavóniai 1897	19.50 20.—
szérbiai 1897	18.—	18.50
Szilvaiz Határidőre		
ingyen hordó	szlavóniai	—
szérbiai	—	—
Herezmag		
lucerna magyar, 1897	48.—	52.—
vörös aprózemű 1897	30.—	34.—
vörös közepesemű 1897	34.—	33.—
vörös nagyzemű 1897	40.—	43.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, febr. 21. A vásári forgalom: **Husnál** forgalom élénk, árak: szilárdak. **Baromfinál** lanyha, nagy kínálat folytán árak csökkentek. — **Halban** csendes, árak szilárdak. — **Tej** és **tejtermékek**nél élénk. **Tojásnál** csendes, árak csökkentek. — **Zöldsegnél** lanyha. — **Gyümölcsnél** csendes. **Fűszereknél** csendes. — **Időjárás:** felhős, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahus hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahus hátulja I. 30—33 frt, II. 23—30 frt. Borjúhús hátulja I. 52—64 frt, II. 43—52 frt. Sertéshús elsőrendű 54—55.0 frt, vidéki 46—50 frt. (Mindem 100 kilonként.) Kolbász füstölt 70—80 kr (kilonként). Sertésszín hordóval 56.0—56.5 frt (100 kilonként). — **Baromfi (élő).** Tyúk 1 pár 1.10—1.60 frt. Csirke 1 pár 80—1.30 frt. Lud hizott kilonként 4.50—7.00 frt. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 drb) 33.0—34.0 frt Sárgarépa 100 kötés 2—4.— frt. Petrezselem 100 kötés 3.00—4.00 frt. Lenecs m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 7—9.5 frt. Paprika I. 100 kiló 30—45 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonként 70—80 frt. Vaj-tea kilonként 0.80—1.20 frt. Burgonya-rózsá 100 kiló 2.20—3.— frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.60—3.20 frt. — **Halak.** Harcsa (élő) 0.40—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.30—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.60 frt.

Szesz.

Budapest, február 21. Irányzat szilárd. **A kontingens nyersszesz ára Budapesten** 18.—18.1/4, Finomított szesz nagyban 56.50—56.75, Finomított szesz kicsinyben 56.75—57.—, Élesztőszesz nagyban 56.—56.25, Élesztőszesz kicsinyben 56.50—57.—, Nyersszesz adózva nagyban 55.25—55.50, Nyersszesz adózva kicsinyben 55.75—56.—, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15.25—15.75 Denaturált szesz nagyban 20.25—20.50, Denaturált szesz kicsinyben 20.75—21.—. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, kézpénzfizetés mellett értendők. **Bécs,** febr. 21. **Kontingens nyersszesz** azonnali szállításra 19.40 frt-ig kelt el. Zárlat jegyzés 19.10—19.30 frt. **Prága,** febr. 21. **Adózott tripló szesz** nagyban 55.—55.1/4 frton kelt el. Adózatlan szesz 18.25—18.50 frt azonnali szállításra. **Triest,** febr. 21. **Kiviteli szesz** tartályokban

Berlin, febr. 21. Szesz helyben 42.40 márká = 28.99 frt. fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint á 10,000 literszázalék. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Stettin, febr. 21. Szesz 70 márká fogyasztási adóval 42.40 márká = 24.94 frt. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Boroszló, febr. 21. Szesz (50-es) pr. február 61.40 márká = 36.11 frt.; szesz (70-es) pr. február 41.90 márká = 24.64 frt. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, február 21. Szesz február 22.50 márká = 13.24 frt.; febr.—márcz. 22.50 márká = 13.24 frt.; márcz.—ápril 21.75 márká = 12.79 frt. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 forint.

Czukor.

Prága, febr. 21. Nyers czukor 88% czukortartalom franco Aussig. Azonnali szállításra 12.72 frt. okt.—decz.—re 12.82 forint.

Hamburg, febr. 21. Nyers czukor f. o. b. Hamburg, azonnali szállításra 9.32 márká, márcziusi szállításra 9.35 márká, májusi szállításra 9.50 márká, augusztusi szállításra 9.70 márká. Irányzat lanyha.

London, febr. 21. Jávaczukor 10% shilling, szilárd. Nyers czukor és Jegeszedett czukor ártartó, finomított jól keresve, szilárd. Külföldi tört szilárdan indult és nyugodtan zárult. Jegyezett: készáru 11.0% sh., márcz.—áprilisra 11.1% sh., május-augusztusra 11.4% sh. Répaczukor szilárdan indult és gyengébben zsurult. Német (88%) febr.-ra 9.3% sh., áprilisra 9.5 sh., májusra 9.6% shilling, júniusra 9.7 shilling. Határidő-üzlet: február 9.4% sh., márcziusra 9.4% sh., áprilisra 9.5% sh., májusra 9.6% sh., júniusra 9.7% sh.

Olajok.

Hamburg, febr. 21. Repczeolaj helyben 53.— márká (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

London, február 21. Repczeolaj 23.— sh., lenolaj 16.4% sh., gyapot magolaj 14.—14.6 sh., terpentín 24.3—24.4% sh.

Petroleum.

Hamburg, febr. 21. Petroleum helyben 4.85 márká = 2.85 frt.

Antwerpen, febr. 21. Petroleum fin. helyben 14.— frank = 6.65 frt.

Bréma, febr. 21. Petroleum fin. helyben 5.— márká = 2.94 frt.

Newyork, febr. 21. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fine petroleum Philadelphában 5.35 cents; United Rifle Line Certificates márcziusra 67.—; Nyers petroleum márcziusra 5.95 cents.

London, február 21. Petroleum, amerikai 4% sh., orosz 4% sh.—4% sh.

Kávét, tea, rizs.

London, febr. 21. Santos határidő bányadt. Jegyezett: február 30.— shilling, márcziusra 30.— sh., májusra 30.9 sh., júliusra 31.— sh., szeptemberre 31.6 sh., decz.—re 32.— shilling. Tea: nyugodt, de ártartó. Rizs: mérsékeltlen keresve, igen szilárd.

Fémek.

London, febr. 21. Réz, G. M. Bráude 49% sh.—49% sh. font sterling készáru és 49% sh.—49% sh. font sterling 3 óra; best sel. 53% sh.—54 font sterling. Óz: finom külföldi 64% sh.—64% sh. font sterling, készáru és 64% sh.—65% sh. font sterling 3 óra. Ólom: angol 12% sh.—font sterl.; külföldi 12% sh.—font sterling. Horgany: külföldi 18% sh.—18% sh. font sterling. Higany: 7.26 font sterling első és 7.16 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz ártartó kismérvű üzlet mellett. Zárta-árak: 45.8% sh. készáru és 45.11 sh. egy óra; Cleveland 40.6% sh. készáru és 40.9 sh. egy óra; Hematit 48.9 sh. készáru és 48.11% sh. egy óra; Middlebrough 50.— shilling készáru és 50.3 sh. egy óra. A nyersvaskészlet Glasgoban 334.645 és Middlebroughban 47.224 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, február 21. Az amerikai piacokról jelentet háusset azzal indokolták, hogy a chicagói háussepárt sok buzát exportál Európába, ami tehát olyan indok, amely nálunk Európában nem kellémes, hogy áremelőleg hasson. Ha tehát ezek daczára mégis emelkedtek az árak, ez onnan volt, mert a kínálat kész áruban igen csekély. Buza és rozs ma ismét drágult 5—10 krral. A határidőpiaczon is szilárdabb az irányzat. Kötött: buza tavaszra 11.93—11.98—11.96, rozs tavaszra 8.95—8.96, zab tavaszra 6.90, tengeri májusra 5.85.

Hivatalosan jegyezett:

Buza tavaszra 11.96—11.97, rozs tavaszra 8.96—8.96, tengeri május-júniusra 5.53—5.55, zab tavaszra 6.90—6.92 frton.

Boroszló, febr. 21. Buza helyben 18.80 márká (= 11.05 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márká (= 10.99 frt). Rozs helyben 14.90 márká (= 8.76 frt). Zab helyben 14.50 márká (= 8.58 frt). Tengeri helyben 11.75 márká (= 6.91 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

Hamburg, február 21. Buza holsteini 182—192 márká (= 10.70—11.29 frt). Rozs meklenburgi 140—150 márká (= 8.23—8.82). Rozs orosz 110—111 márká (= 6.47—6.53 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 frt.

München, febr. 21. Buza 22.50 márká (= 13.24 frt). Rozs 16.25 márká (= 9.56 frt). Árpa 16.40 márká (= 9.65 frt). Zab 18.40 márká (= 10.82 frt). Minden 100 kilonkint. Hozatal 4735 q. Készlet 3.647 q. Átszámítási árfolyam 100 m. = 58.80 frt.

Lindau, február 21. Orosz buza 19.50—22.30 márká (= 11.47—13.12 frt), román buza 20.30—22.30 márká (= 11.94—13.12 frt). Minden 100 kilonkint. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.80 forint.

Páris, február 21. (Zárta.) Buza folyó óra 29.— frank (= 13.82 frt). Buza márcziusra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza 4 első óra 28.75 frank (= 13.70 frt). Buza 4 óra májustól 28.— frank (= 13.34 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, február 21. A mai értéktözsde a belpolitikai helyzetéről terjesztett hírek hatása alatt kedvetlen volt és a vezető értékpapírok árfolyamai gyengültek. Különösen osztrák hitel és államvasut olcsóbbodott, Alpezi bánya szintén olcsóbban kínálatott. Brüxi köszén és Tramway ellenben szilárd.

Az előtözsde: Osztrák hitelrészvény 361.75—360.50, Magyar ipar és kereskedelmi bank 102.50—102.75, Uniobank 299.75—300.—, Magyar hitelrészvény 380.25—379.—, Osztrák-magyar államvasut 336.—335.25, Déli vasut 80.—79.50, Tranway 505.—506.50, Brüxi köszénb. 281.—283.50, Alpezi bánya 148.25—149.30, Rimamurányi 244.50—245.25, Fegyvergyár 299.50, Osztrák villamosági 31750—317.—, Magyar koronajáradék 99.40, Török sorsjegy 58.30—57.75 forinton kötött.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 360.87, Magyar hitelrészvény 379.50, Anglo-bank 161.50, Union-bank 299.75, Länderbank 216.25, Osztrák-magyar államvasut 335.62, Déli vasut 79.50, Alpezi bánya 149.20, Májusi járadék 102.45 frton kötött.

A déli-tözsde: Osztrák hitelrészvény 361.50 Magyar hitelrészvény 379.50, Länderbank 216.25, Union-bank 299.75, Anglo-bank 161.50, Bankverein 264.—, Osztr.-magy. államv. 456.—, Déli vasut 79.50, Elbevolgyi vasut 261.75, Alpezi bánya 149.30, Rimamurányi —, Prágai vásipar 708.—, Májusi járadék 102.50, Magyar koronajáradék 99.45, Török sorsjegy 57.60, Német márká 58.80, Török dohányrészvény 130.— forinton kötött.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjáradék 122.—, Magyar koronajáradék 99.35, Tiszai kölcsönsorsjegy 140.50, Magyar földterhermentesítési kötvény 97.20, Magyar hitelrészvény 380.—, Magyar nyereségekészlet sorsjegy 157.50, Kassá-oderbergi vasut 192.25, Magyar kereskedelmi bank 1400.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.75 Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 253.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.—, 4% papírjáradék 102.55, 4% ezüstjáradék 102.50, Osztrák aranyjáradék 122.75, Osztrák koronajáradék 102.80, 1860. sorsjegyek 143.30, 1864. sorsjegyek 191.—, Osztrák hitelsorsjegy 199.50, Osztrák hitelrészvény 362.75, Angol-osztrákbank 161.50, Uniobank 300.—, Bécsi Bankverein 264.50, Osztrák Länderbank 216.50, Osztrák-magyar bank 930.—, Osztrák-magyar államvasut 336.75, Déli vasut 79.75, Elbevolgyi vasut 261.75, Dunagőzhajózási részvény 448.—, Alpezi bányarészvény 150.25, Dohányrészvény 132.50, 20 frankos 9.53, Császári királyi vert arany 5.67, Londoni váltóár 120.15, Német bankváltó 58.57.

Bécs, február 21. (Utótözsde.) A déli tözsde zárta után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 362.62, Magyar hitelrészvény 380.50, Anglo-bank 161.75, Bankver. 264.25, Union-bank 375.—, Länderb. 217.—, Osztrák-magyar államvasut 336.75, Déli vasut 79.75, Elbevolgyi vasut 261.75, Közaknyugoti vasut 249.75, Török dohányrészvény 132.50, Rimamurányi vasut 245.25, Alpezi bánya 150.20, Májusi járadék 102.55, Magyar koronajáradék 99.45, Török sorsjegy 58.—, Német márká azonnali szállításra 58.80.

Berlin, február 21. (Zárta.) 4% papírjáradék 102.30, 4% ezüstjáradék 102.40, 4% osztr. aranyjáradék —, 4% magyar aranyjáradék 103.60, osztrák hitelrészvény 227.90, magyar koronajáradék 100.10, déli vasut 34.60, osztr.-magyar államvasut 143.40, Károlyi Lajos vasut —, orosz bankjegy 216.60, bécsi váltóár 170.05, 4% új orosz kölcsön 101.50, magyar beruházási kölcsön 102.50, olasz járadék 94.30, Az irányzat szilárdult.

Berlin, február 21. (Utótözsde.) Osztrák hitelrészvény 228.—, magyar koronajáradék 100.10,

déli vasut 34.60, osztrák-magyar államvasut 143.50, Az irányzat szilárdult.

Frankfurt, február 21. (Zárta.) 4% papírjáradék 86.80, 4% ezüstjáradék 87.05, 4% osztrák aranyjáradék 104.20, 4% magyar aranyjáradék 103.65, magyar koronajáradék 100.05, osztrák hitelrészvény 306.25, osztrák-magyar bank 791.—, osztr.-magy. államvasut 299.—, déli vasut 70.25, bécsi váltóár 169.95, londoni váltóár 20.425, párisi váltóár 80.90, bécsi bankverein 224.75, villamos részvény 140.—, alpezi bányarészvény —, 3% magyar aranykölcsön 91.35, Az irányzat gyenge.

Frankfurt, február 21. (Utótözsde.) Osztr. hitelrészvény 307.—, osztrák-magyar államvasut 290.50, Déli vasut 70.50.

Hamburg, február 21. (Zárta.) 4% ezüstjáradék 87.25, osztrák hitelrészvény 307.50, 1860. sorsjegy —, osztrák-magyar államvasut 729.—, déli vasut 168.50, olasz járadék 94.30, 4% osztr. aranyj. 104.40, 4%-os magyar aranyj. 103.80, Az irányzat szilárd.

Páris, február 21. (Zárta.) 3% francia jár. 103.75, 3% francia jár. 106.82, olasz járadék 94.45, osztrák magyar államv. 721.— déli vasut —, francia töl. járadék 102.15, 4% osztrák aranyjár. 104.90, ottomanbank 559.—, dohányrészvény 283.—, párisi bankrészvény 938.—, alpezi bányarészvény 328.—, Az irányzat szilárd.

London, február 21. (Zárta.) Angol consolok 112.7% déli vasut 7.50, spanyol járadék 60.75, olasz járadék 92.75, 4% magy. aranyjáradék 101.75, 4% rupia 63.5, Canada pacificvasut 85.75, leszámítolási kamatláb 2% ezüst 25% is. Az irányzat csendes.

New-York, február 21. Ezüst 55.75.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távraolt jelentése 1898. február 21-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás min. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék, Állomások, Légnyomás min. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék. Lists various cities and their weather data.

Ithon felet újabb depresszió közeledik; a tegnapi minimum az Északi-tenger felett helyét megtartotta. Kelet felől a légnyomás emelkedőben van.

Az idő Európában többnyire csapadékos, a hőmérséklet keleten tovább süllyed.

Hazánkban az idő tulajdonban száraz, a hőmérséklet nyugaton a fagypont körül van, míg Erdélyben helyenkint 10° alá süllyed.

Délkeleti szelekkel keleten továbbra is száraz és hideg, míg nyugaton enyhébb és csapadékosra hajló idő várható.

VIZÁLLÁS.

— Február 21-én. —

Table with columns: Folyó, Vízméret, Vízállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vízméret, Vízállás reggel, Áradás v. apadás. Lists river names and water levels.

Felelős szerkesztő: Liposy Ádám.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Zsire szatondék kőszópénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restatante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstárbeli bélyeggel is fizetendő. — Csak az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; cseleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. Szv. Balasovits Györgyné nagytársasága,
  - II. „ Fő-utca 7. sz. alatt Eisenbach Vilmos, fűszerkereskedése,
  - IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. Szántó Már, dohányüzem,
  - IV. „ Farsick-bazár Déval Józsefné, dohányüzem,
  - V. „ Nagykorona-utca 20. sz. Löwinger Gyula, fűszerkereskedése,
  - V. „ Dorottya-utca 13. sz. Well Vilmos, dohányüzem,
  - V. „ Váci-körút 6. szám Moreno Janka, dohányüzem,
  - V. „ Lipót-körút 22. szám Wollák Zsigmond, dohányüzem,
  - VI. „ Jeréz-körút 54. szám Breuer nővérek, dohányüzem,
  - VI. „ Andrássy-ut 48. szám Kohonczy Ilona, dohányüzem,
  - VII. „ Erzsébet-körút 50. szám Hataler Éva, dohányüzem,
  - VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. Sopronyi V. dohányüzem,
- s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadatnak.

LEVELEZÉS.

Sz. J. A feketék olyan udvariasak, hogy az idő és hely megjelölését Önre bízzák, ami elvégre természetes is, mert Önnek kell tudnia, hogy minő hely környékesebb, keltemesebb Önnek, melyik az a közelebb lakásos stb. A feketék nem sajnálnak sem időt, sem fáradságot s hajlandók elmenni a világ végére is. Túrelmetlenül várják a levelet melyet sziveskedjék az előbbi címre küldeni. **A feketék bókote.**

Pajkos, eleven, hamis és mindenkörült csinos, okos kis leány, hasonló tulajdonságokkal rendelkező szellemes fiatal emberrel kíván levelezni. Ki mer erre vállalkozni? Leveletet a kiadóhivatalba kér „Yvette“ chiffre alatt. 2786-1

F. . . Arnold urnak D. . . ben. Hol marad az Ön által ígért szép ajándék, ugy látszik Ön is csak olyan férfi, mint a többi s azt tartja: „Ígérni szép szót, megtartani még sokkal nehezebb.“ Ha tehát uriember tudja most mi a teendője. Aranyhaja Rózsdi. 2776-1

A. J. Eötvös-utca. Szívöb! sajnálom, hogy nem volt szebb a rendem. Önt Somossy-nál láthatni, pedig biztosra vettem jelenlétét. Holnap leveleg visszaterék a kérdéses ügyre, melyre bővebb választást ísirtellett kért; híve A. F. 2784-1

Magduskám lelkem! Információd ez egyszer tévedésen alapulnak, soha az illető hölgy lárságában vagy közelében nem voltam, öt csupán látás, hallás után ismerem, szemrehányást minden alapot nélkülöz, legközelebbi alkalommal bebizonyítja állításának igaz voltát, fiad Ernő. 2778-1

Nemzeti színházban vasárnap ezen lapra figyelmeztető fiatal embert felköttem, onpan „Feketeszemű menyecske“ jelleg alatt főpósta restatante értesíteni, vajjon ismeretemet óhajtaná-e? Reménytel, hogy ajánlatomat nem utasítja vissza. 2774-1

Mely csinos fiatal „bakis“ óhajtaná egy fiatal emberrel közönséges levelezést kezdeni, az írjon Szerelem jellegre a lap kiadóhivatalába. 2748-1

Édes Jdám! Kintizotti helyen elfoglaltságom miatt ma jelenhetek meg, holnap ugyanezen helyen értesítlek, hogy szerdán este hol fog read várakozni ölelé Pistád. 2772-1

Angella levele van a kiadóhivatalban „Zeus“tól. 727-1

25 évi, részben katonaságnál, a budapesti és bécsei kórházakban, részben magánorvosi praxisban szerzett bő tapasztalatok után gyógyítja, legrövidebb idő alatt, lelkiismeretes alaposággal és biztos eredménnyel

Dr. Kajdacsy József

v. os. és kir. ezredorvos

a neml betegségek elnevezése alatt összefoglalható valamennyi bántalmait, makacs nő- és bórbetegségeket, gyesnepségi állapotokat pedig az orvosi világ által legujabban felkarolt és hatásában páratlan sikerű

elektromassage

által.

Lakik: Budapest, V., Váci-körút 4., I. emelet. 415

Levelekre díjmentesen és kimerítően válaszolnak. Gyógyszerekről is gondoskodva lesz. Nőknek külön váróterem.

Rendelés naponta 9-4 óráig és este 7-8-ig.

HÁZASSÁG.

Házasság czéljából óhajtt egy 25 éves, keresztény kereskedő, kinek 4000 frtja van, egy tisztességes, csinos leányval megismerkedni, aki üzlettel háztelket örökölt. Ki ajánlatát elfogadja az írjon „Szolid baran 75“ czimen a kiadóhivatalba. Titoktartás biztosított. 729-2

Jsmeretség hiányban ez uton óhajtt házasság czéljából megismerkedni egy 23 éves ír, vall. hivatalnok, csakis nével ellátott közöny szándéku ajánlatok vétetnek figyelembe. Levelet „S 28“ alatt a lap kiadóhivatalába küldendő. 2770-2

ÁLLÁST KERES.

Házmasternek ajánlkozik egy fiatal gyermektelen házaspár; a férj egy elsőrangú pénzügyintézmény hivatalnoka. Czim a kiadóhivatalban. 2780-3

Intelligens szép írásu fiatal ember délutáni szabad óráiban irudai foglalkozást keres, elvállal otthoni írásbeli munkákat is. Szives megkeresést „K. M.“ jelleg alatt a lap kiadóhivatalába kér. 2702-8

Intelligens fiatal leány, ki a kereskedelmi szakmáfonalra kitérné a kitalálóval, jelenleg üzletben alkalmazva van, egy nagyobb intézmény feltételek mellett állást keres. Szives ajánlatokat „Ügyes és szorgalmas“ jelleg alatt kér a kiadóhivatalba. 2706-8

Házgondnoki állást keres 2000 frt biztosítékkal rendelkező iparos. Ajánlatok „N. H.“ jelleg alatt a lap kiadóhivatalába küldendő. 2722-3

Pénzbeszedőnek ajánlkozik egy a könyvelésben is jártas állami tisztviselő, ki a délutáni órákban szabad. Czim me megtudható a kiadóhivatalban. 2700-8

Jrodai alkalmazást keres fiatal úri nő, ki ez idő szerint is alkalmazva van. Czim a kiadóhivatalban. 2506-8

Egy fiatal leány, ki az ingépet is kezeli, jrodai alkalmazást keres. Szives ajánlatok „Jrodai alkalmazás“ alatt a kiadóba kéretnek. 2204-8

Papi házhoz ajánlkozik házvezetőnőnek, intelligens csinos 40 éves asszony, ki a vidéki birtoktartást tökéletesen érti, és reprezentatív megjelenése van. Czim a kiadóhivatalban. 2256-8

Bármily írásbeli munkát elfogad szépírásu fiatal ember. Szives megkeresést kér a kiadóhivatalba „Szorgalmas 60“ jelleg alatt. 2241-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Nevelőnőt keresek 7 éves leánykám mellé, a francia és német nyelvű birása okvetlenül szükséges. Ajánlatok az ígények megjelölésével „G. I.“ jelleg alatt a lap kiadóhivatalába küldendő. 2890-4

OKTATÁS.

Czimbalmozni! Két hónap alatt bárkik is megtanítják az általam rendszer (methodus) szerinti, háznál és házon kívül, ugyanintón vidékre is tanítok pontos és kimerítő magyarázat után (postai fordultával). Czim a kiadóhivatalban. 2650-5

Gyakorlott okleveles gyermekkertésznő órák adására vállalkozik. Elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóhivatalban. 2402-5

Fiatl tisztviselő, ki a délutáni órákban szabad, elvállal egy-két gynnázista tanulót oktatásra méréskelt díjazás mellett. Czime a kiadóhivatalban. 2714-5

BIRTOK ELADÁS.

Birtok-eladás! Közel 2300 hold — amelyből majd 2000 hold kintünő karban tartott, elegendő számú gazdasági épületekkel, 285.000 frtért eladó. A birtokot terhelő igen előnyös feltételek és magas összegű törlesztéses kölcsön a vételárba betudható. Szerződésalkötés-kor csupán 15.000 frt fizetendő, mert a vételárhátralék — csak 4 1/2% kamattal — 10 év alatt törlesztethető. Vételajánlatok „50 hold dohánytermelés“ czimen a lap kiadóhivatalához czintzendők. 6512-6

Bihar-megyében 1000 hold elsőrendű termőföld 165000 frtért, Megrád-megyében 1000 hold jó föld 135000 frtért eladó. Kuchta Dániel Nyustya Gömör megye. 721-6

Előnyös birtokvétel. Borsodvármegyében közel 6000 hold — amelyből 3500 hold az erdő, amelynek 1/3-ada irtható — kastélyszerű pompás urúházzal és elegendő számú, jó karban tartott gazdasági épületekkel, csak 500.000 frtért eladó. E birtokot évek óta előnyös feltételek, de jelentékenyen emelhető, törlesztéses kölcsön terheli. Tudakozódások „Olcsó birtokvétel“ jelleg alatt a lap kiadóhivatalához intzendők. 6516-6

TELEK és HÁZ ELADÁS.

Ujpesten egészen újonnan épült ház, 1250 frt jövedelemmel, 14500 frtért eladó. 10 évig adómentes. Bank-jáner 8000 frt, 4 1/2% kamat-törlesztéssel. Czim a kiadóhivatalban. 2801-7

Háztelkek Kossuthfalván, kispesti határmál, 150 és 200 négyszögölonként parcellálva, ára 2 frt 30 krtól 4 frt, havi 10 frt, vagy heti 2 frt részletfizetésre kaphatók. Bővebbet Szcepanowski Zsigmondnál, vendégfog. VIII., Nap-utca 13. 6449-7

A krisztina-körút legszebb pontján villamos vasut men adómentes kétemeltes 5200 forint jöv. deimű bérház eladó 75000 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 719-7

Villa Szt.-Lőrincz nyaralón bérbeadó, esetleg eladó, a nyugoti pályaudvar állomása (80 perc), a Szt.-Lőrinczi viczinális vasut Üllői-uti állomása (40 perc) 1/4 óránkénti közlekedés. Ezen a legcélszerűségebb, teljesen portmentes vidéken, az ottani kocsiforgalomtól elkülönítve, a Villatelepen fekvő, egész éven át lakható, szolidan épült villa áll: 8 nagy szoba, 1 szalonn, nyári és téli veranda, fűrdő- és cselédszoba, konyha, angol rendszert cipelet, souterem helyiségek mosókonyhával. Vízvezeték. Az összes szobák diszes felszerelésű, pargett és tapétával valamint szép kályhakkal ellátva. **Kitűnő ivóvíz!** A villa 3000 négyszögölonnyi nagy, arany parkban fekszik, számos gyümölcsfa, szőlő, rózsák és egyéb dísznövények. Újonnan épült **Tekepálya** a kertben. Előreláthatólag már a jövő évben avilamos vasut közlekedik. Bővebbet: **Kardos Lipót** unal, Budapest. Harmatocad-utca 3. 6505-7

ELADÁS.

Hentes-kocsi, alig használt, olcsón eladó. Czim a kiadóban. 6527-8

Kitűnő, jó karban levő „Styrja“ kerekpár jutányos áron eladó. Megtekinthető 2-3 óra között. Czim a kiadóhivatalban. 2782-8

KIADÓ SZOBÁK.

Egy szépen butorozott udvari szoba a Lipótvárosban egy vagy két ur részére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 2780-10

Szobák butorozva, klinika közelében, hetenkint 2 frtért kiadandók. Czim a kiadóhivatalban. 705-10

Fiatl magányos nőnél, egy szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 731-10

LAKÁS KERESTETIK.

Egyszobás lakás márczius elsőjére kerestetik az Erzsébet-utca Józsefvárosban, kb. 180-200 frt évi bérért. Ajánlatot kerek a kiadóba „G. M.“ czim alatt. 2682-11

SZOBA KERESTETIK.

Keresek a József-körút közelében egy csinosan butorozott, külön bejárattal szobát, lehetőleg fűrdőszobával használattal. Ajánlatokat ár megjelölésével kerek „K. J.“ czim alatt a kiadóhivatalba. 2582-12

Szépen butorozott szobát keresek fiatal özvegnél. Ajánlatot kerek „Tiszta szoba“ czimen a lap kiadóhivatalába czimezni. 2782-12

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy bolthelyiség (esetleg kávéháznak vagy vendéglőnek alkalmas) a József-köruton. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2514-17

20.000 lakossal bíró városnak a legjobb utcájában levő sarokházbán egy bolthelyiség, mely négy utcára nyíló jó forgalma helyen van, mely már hat éve, hogy jó forgalomnak örvend, folyó évi május hó 1-15i évi 600 frt bérért kiadó. Van hozzá három szoba, konyha, kamara és pinczehelyiségek. Fűszer- és borüzletre igen alkalmas. Érdek ödöknek a lap kiadóhivatala utbagazittás nyujt. 717-1

KÜLÖNFÉLE.

A legjobb magyar élezip az „Ústákös“. Most sorra közli pompás karrikatúrákban a nevezetesebb írókat és művészeket.

Elegáns női ruhák és fess blouseokat olcsón készít, valamint szabani és varni tanít méréskelt áron. Markbreit Ilona női szabóné, József-körút 20. 6501-18

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolság: 15-20 cm.

Talaj minőség: minden trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussaatzeit: August und September.

Pflanzweite: 15-20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A MAUTHNER-FÉLE

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb vidéki

fűszer- és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapest Andrassy-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, amely csomagok **ragasztva**, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve vannak, ugy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

A munkás-mozgalomról.

Irta: Tallián Béla.)

Hiányos lenne a köteles őszinteség, ha az elmondottakhoz utólag nem fűznék még néhány reflexiót. Elvitázhatlan ugyanis, hogy az intéző körök hallgatása a munkás-mozgalomnak tápot adott és enyhésége azt a hitet ébresztette a néphez, hogy a kormány velők tart és csak a közigazgatási tisztviselők zsarnokoskodnak velők; végre az is áll, hogy intézkedések és rendeletek hiánytalan minden tisztviselő magára levén hagyva, ebből származtak a legkellemetlenebb conjuriák. Nem szégyen saját kárukon tanulni és bár lehetetlennek tartom, hogy ilyen kérdésben, amely ezer- és ezerféle indokból keletkezik, fejlődik és tör ki, egyöntetű eljárást szabályozó rendeletek adassanak ki, mégis, hogy a tömeg a kormány állásfoglalásairól meggyőződjék, de főleg, hogy a közigazgatási tisztviselők főbb vonásokban magát a kérdést is megismerjék, szükséges, hogy a kormány elvi megállapodásokat tartalmazó s a kérdést ismertető általános rendeletet bocsásson ki, hogy az ország összes közigazgatási közegei ebből tanulhassanak, különösen azok, akiknek területén eddig nyugalom vala, ahová azonban a mozgalom okvetlenül el fog terjedni. A múlt tapasztalatai meggyőzték arról, hogy a központból való intézkedések a munkás-mozgalom ellenében nem váltak be; és ez természetes, minél nehezebbek, lassuk és hosszadalmasak ott, ahol erőlyes és rögtönös lépéseket kellene tenni.

A lokális bajok megoldásai a helyszínen sokszor minden nehézség nélkül megnyugtató eredményeket szülnek, különösen ahol a helyi hatóságokkal szemben kell esetleg állást foglalni, míg ugyanezeknek a rendezése a hivatalos köröknek és ut betartásával heteket és hónapokat, néha éveket is vesz igénybe. Pedig ez alatt a kérdés csak elmérgesedik, míg (hozzájárulván természetesen a mindenkori ügyesen szőtt igazítások) végre kitöréseket idéznek elő.

Lehetetlen is a gyors és ezért hatékony intézkedés a kormányhatóság részéről, de valószínűtlen is a teljes egyöntetűség akkor, amikor a munkás-mozgalom kérdésében öt miniszternek kell reszortszerűleg, sokszor önállóan, nagyjából közös megállapodással abban intézkedni. Hozzájárul még ehhez, hogy az öt miniszter mindegyikénél az osztályokat kell az ily ügyeknek igazolni, míg megállapodás létrejön és akkorára a baj már jóval nagyobbra nőtt, megoldása sokszor lehetetlen is — ami kezdeten könnyű lett volna — és felhasználván az elégedetlenek által az elintézés képtelenségére, eddig érintetlen nagy körzetből von a kérdés magához elégedetlen új hivatásokat.

E tapasztalatokon nyugvó megfigyelésem azt a meggyőződést keltették bennem, hogy a munkás-mozgalom ügyének vezetését egy kézbe kell koncentrálni, olyanba, amely helyhez és időhöz kötve nincs, önállóan s kiterjesztelt jogkörrel gyorsan és erőlyesen intézkedhetik, de emellett közvetlen érintkezése a néppel minden egyes esetben a hivatalos beavatkozás előtt is már megnyugtatólag hathat.

Végül csak még egyet, nehogy a tulsók kérdés fölvetése ismét csak complicálja a kérdést, ahelyett, hogy feltett céljához képest azt teljesen meg világítsa.

Fajunk sajátos tulajdona, hogy szalmatüzként tud mindenért lelkesedni, és minden kérdésben teljes tüzzel foglal állást. Amint azonban ez a pillanatnyi impressziók hatása alatt rögtön megtörténik, éppen olyan gyorsan elmúlik a lelkesedés és érdeklődés s helyette egyéb kérdések iránti fölrobbanás foglal tört, míg a másik rövid időn belül feledve van.

Nemzetünk e jellemvonása átment a fontos kérdések intézési körébe is s ha a kedélyek látszólag megnyugodtak, akkor már nem tartják szükségesnek a dologgal tovább foglalkozni! Így volt ez a munkás-mozgalom kérdésével. orosházi, csabai, hódmezővásárhelyi, szegedi, békési és pestmegyei zavargások legyőzése s a bünvádi perek folyamatba tétele után

A képviselőháznak ez a kiváló tagja, akinek a munkás-mozgalomról megjelent cikkei olyan méltó feltűnést keltettek az „Országos Hírlap” olvasói közt, ma még ezzel a záró-cikkkel egészíti ki az ő érdekes tevékenységét.

lekerülta kérdés az intézkedés napirendjéről, mert acut baj nem jelentkezett. Ez hiba volt, amelyet jövőben ismételnünk nem szabad. A törvényhozás, a kormány és a társadalom kötelessége e kérdéssel *active* és folytonosan akként foglalkozni, hogy annak kézzelfogható és látható menetében úgy a munkások, mint az általuk megítélt biztonságukat találják meg.

Nem a megelőző, hanem a praeventív intézkedéseknek kell előtérbe nyomulniok és nem esetről-esetre, hanem tervszerűleg.

MINDENFÉLE.

Érdekes statisztika. A svéd „Jilskueren”-magazin-ban, Jensen Adolf, foglalkozva Bertillonnak, a híres statisztikusnak jóslatával, hogy *félszázad múlva nem lesz többé francia nemzet*, megjegyzi, hogy a statisztika feladata nem a jóslás, hanem a multakkal való foglalkozás, de azért a francia nemzet apadását sötét szemüvegen át nézi és igazolására a következő számokat állítja előnk. A jelenlegi lakosok számának megkettőződésére a statisztikai adatok alapján számítás szerint kell: Európai - Oroszországnak 45 év, Németországnak 65 év, Ausztria - Magyarországnak 70 év, Angliának 80 év, Olaszországnak 110 év, Franciaországnak pedig népessége megkettőződésére 800 esztendőre lenne szüksége. Az utolsó 5 évben Németország lakossága 3 millió tiszta német nemzeti-ségű egyénnel szaporodott, míg ugyanazon idő alatt, a francia nép csak 175.000 ember szaporulatot mutat, kik még csak nem is mind francziák. A lakosság szaporodása igen fontos az ország szerencsés fejlődésére nézve. Fontos volt ez a XIX. században s még fontosabb lesz a XX. ikben. Angliának, Németországnak sőt Olaszországnak is több millió fajronka van idegen területeken, míg Frankon ez irányban is alig mutathat fel valamit.

Bojkottált követ. A madridi előkelő társaság több női tagja elhatározta, hogy *Woodfordot*, az Egyesült-Államok madridi követét bojkottálja. Ez az elhatározás, amelyhez minden alkalommal a legvégső határig hűek maradtak, példának szolgált nemcsak a magasabb társaság és a közepes társaság, hanem az iparos- és kereskedővilág összes asszonyainak is. A követ, ha megjelent valamely nyilvános helyen: színházban, sétatérben, bádon, szépen ültetett vagy járhatott magányosan vagy feleségével, mert madridi asszony rá sem nézett a különben rendkívül szeretetreméltó uriemberre. Az utcán megszűre kitértek előtte, a házat kikerülték, a templomban, ha valamely ünnepeles alkalomkor megjelent, három-négy padban nem ült mögötte senki. A kereskedők és iparosok megesküdtek, hogy soha drága pénzért sem adnak neki semmit. A vendéglős azt mondta:

— Haljak meg éhen és szomjan, ha valaha egy falat enniválót vagy egy csöpp italt adnak nekik.

Hosszu ideig egy szállodás látta el őket mindennel. De azt meg úgy megfenyegették, hogy már nem igen lesz bátorsága a veszedelmes összeköttetés fontartására. Egyelőre más városokból hozat a követ mindent, de valószínű, hogy ahelyezeti vagy visszahívja magát.

New-York nagysága. Január 1-én New-York külvárosait egyesítették a várossal s így New-York a földkerekség második legnagyobb városa lett. Nálánál ma már csakis London nagyobb. New-York lakossága az egyesítéssel 2 millióról 3.383.000-re emelkedett. Terjedelme 82.000 hektár, ebből 10.000 hektár az előbbi városra esik. New-Yorknak jelenleg 2600 hektárnyi parkja és kertje, 1920 kilométernyi utcái, 1850 kilométernyi csatornázása, 105 kilométernyi földalatti és 725 kilométer utcai vasútja van. Annak emlékére, hogy New-York külvárosait a várossal egyesítették s így metropol címre tett szert, olyan óriási tornyot akarnak emelni a város egyik nagy terén, mely valósággal eltörpíti a híres párisi Eiffel-tornyot, Freye mérnök terve szerint a torny 652 méternyi magasságu lenne, aczélből, 12-öd szögalakú és 91 méternyi átmérővel s egy tornyon nyugodnék. A középben — 30 méternyi terjedelemben — villamos vasutat alkalmaznának, mely az utazókat a torny tetejébe szállítaná.

Két jubileum. A *postaszekrény* és a *kashmir-schawl* jubilálnak. A postai levélsekény két-századik, a *kashmir-schawl* pedig századik esztendőjét töltötte be. A levélsekény multijából a következő érdekes dolgot őrizte meg a hagyományt: Egy lipcei ur 1810-ben Hannoverbe utazott. Megírt néhány levelet s mikor föl akarta adni, legnagyobb csodálkozására sehol sem talált levélsekényt. Végre is nem maradt egyéb hátra, mint hogy a főpostára vigye. Körüljárja a postaépületet kétszer, háromszor, de a levélsekényt sehol sem látta. Nem tette meg egyebet, mint hogy bevitte a hivatalba, ahol méltatlankodását nagyon élénken fejezte ki. Másnap nagy felháborodással írják az odaváló lapok, hogy mi csoda eljárás az, hogy egy idegen ilyesmért panaszkodni mer? A levélsekénytelenségnek nagyon komoly oka van s aki azt nem tudja, az kérdezze meg előbb s csak aztán beszéljen. Volt idő, — írták tovább a lapok — amikor több levélsekény is volt a városban, de akkor rengeteg sok fenyegető és frivol tartalmu levelezőlapot kaptak egyesek és a tettesre sohasem lehetett rájönni, mivel a levélsekénynek nincs szája és nem ösmeri az embereket. Ellenben ha a postán adnak föl mindent, ott rögtön elolvassa a tiszt a levelezőlapokat és ha megint rávetemednek valaki kifogásolható dolgok megírására, rögtön megfoghatják. Azonkívül pedig a mostani módszer az erkölcsstelen szerelmi levelezéseket is moggátolja. A lipcei ur kénytelen volt ezt a magyarázatot elfogadni, bárhogy furesálotta is. A *kashmir-schawl* száz év előtt bukkant föl először Párisban. Először *Josephine* császárné viselte, akinek *Napoleon* küldött néhány roppant nagy értékű darabot. A császárné éppenséggel nem volt elragadtatva tőlük és meg is írta *Napoleon*nak, hogy nagyon finomak és nagyon drágák lehetnek, de nagyon esunykák, nem is hiszi, hogy valaha divatba jöhessenek. Egyetlen jó tulajdonságuk az, hogy nagyon könnyűek. *Josephine* azonban, mégis hordta őket: *Josephine* jósiata teljesült. A *kashmir-schawl* hamarosan kiment a divatból s mikor a császárné visszayonult Navarrába, 150 darabból álló gyűjteményt vitt magával, amelyek között a legolcsóbb 15.000 francha került.

Iszákos bakteriumok. Hogy az embereknél al-sőbbrendű állatok, mint az elefántok, majmok, kutyák, sőt egyes madárfajok is szeretik az alkoholt, az már régi dolog. Hanem hogy a bakteriumok, ezek a szabad szemmel láthatatlan semmiségek is, neki adják magukat az ivásnak, az épen olyan nehezen érthető dolog, mint például a bolháknak szin-padi mutatóanyagokra való betanítása. Egy Amerikából Hamburgba érkező rumot szállító hajón fődöztek föl ezt a csodálatos dolgot. A lerakodásnál ugyanis észrevették, hogy három bordó rumnak teljesen elváltozott a szaga, színe és folyékony-sága. A kapitány nem öntette ki a rumot, hanem vegyi vizsgálat alá vétette. A vizsgálat, amelyet elsőrangú vegyészek ejtettek meg, kisütötte, hogy a rumban milliónyi bacillusok élnek világukat. A világ ugyan némi kétkedéssel fogadja ezt a kijelentést, mivel azt hiszi, hogy a híres professzor urakból az alkoholellesség beszél, mindazonáltal nem lehetetlen, hogy a *bacillusok* mégis részegeskednek. Ma-napság már az se volna csodadolog.

Az agárdi pulykák.

Kardos Kálmán konyhájának hetedhét or-szágra szállt a híre.

Mikor a bárányai főispánság megürült, erre a fontos pozícióra valami mágnást kerestek, aki a nevével meg a négy lovával imponálni tud, de *Tisza* Kálmán így szólt:

— Oda *Kardos* Kálmánt kell kinevezni, majd betölpi az a nyugtalankodó virilisták száját.

Ugy is lett! Az új főispán, ha nem tudta kapacitálni politikai ellenfeleit a zöld asztalnál, meghívta őket a fehér asztalhoz, ott azután kiszedte a tigrisek metszőfogait és vendégei pártkülönbség nélkül magnyalták a szájukat, ha megkóstolták a *Kardos* Kálmán szakácsnéjának a főztjét.

A hidasdi kastély baromfiudvarában hazafas buzgalommal hizlalták azokat a házi szárnyasokat, melyek aztán politikai missiót teljesítettek a főispán lakomák alkalmával.

Olyan kövér ludakat, olyan totyakos kappanokat Tiszáninnen, Dunántul nem lehetett látni, mint a baranyai főispán curiáján. Mikor azután küldetését bevégezte Kardos Kálmán, a pécsváradi kerület választói egyet gondoltak és felküldték őt képviselőnek Budapestre.

Fel is jött az országházába a főispán s ettől az időtől kezdve a hidasdi szárnyas vértanukat Budapestre szállították és a kegyelmes urak előtt becsületet vallott velük a gazdájuk.

Beszéltek azokról a szabadelvű körben, a képviselőház folyosóján; sőt Szilágyi Dezső az elnöki székben is a Kardos Kálmán ruczáinak a püspök-falajára gondolt.

Egyszer aztán a rékási kerület képviselőjét, az öreg Janicsáry Sándort is meghívta ebédre a baranyai Lucullus. Volt ott minden, ami szemnek, szájnak tetszett, de a lakoma fénypontja a pulykapecsenye volt. Ropogósra sült annak a bőre, akár csak a malaczé, omlott, olvadt a husa, mint a debreczeni fonatos béle; büszke is volt reá a házigazda.

Hanem Janicsáry Sándor csak piszkált a tálban.

Mindenki odanezett a finnyás vendégre és a házigazda aggódva kérdezte:

— Talán nem ízlik neked Sándor bátyám?

— Ízleni ízlik, csak azt nézem, hogy milyen hitvány, törpe pulykák születnek Baranyában?

Kardos sértődve vágott vissza:

— Azt hiszem, hogy Temesmegyében sem emeltes pulykák kelnek ki a tojásból?

Janicsáry Sándor letette a villát és így szólt:

— Bizony komám, ott a két hónapos pulyka is van olyan, mint nálatok a hat esztendő.

— Na, azt már szeretném látni, vágott közbe Kardos.

— Hát meg is látod, öcsém, küldök neked mustrát az én agárdi telvéreim közül.

Elmúlt egy hét, két hét. E közben Kardos Kálmán lement Pécsre, a Casinó-bárra, de míg ő lenn járt, egy óriási láda érkezett a czimére Agárdról. Két hordár alig bírta fel a lépcsőn. Mikor azután Ferencz, az inas, felbontotta a rejtélyes csomagot, két hatalmas állat véres teteme meredt a megrémült legényre:

— Jézus! Miféle férgek ezek? Vagy griff madár, vagy krokodélus!

Nagy szeget ütött ez a küldemény a hűséges cseléd fejébe. Mi lesz ezzel a temérdek hussal, míg hazakerül a méltóságos ur? Lágy idő van, könnyen megromolhat.

Nosza szaladt a táviróhivatalba és a dróton jelentette a gazdájának, hogy nagyságos Janicsáry Sándor ur két pulykának nevezett szörnyet küldött Agárdról.

Kardos Kálmán visszafelelt és kinevezte tej-batalmu, helyettes házigazdának Aidinger Jánost.

Aidinger János becsülettel meg is felelt a beléhelyezett bizalomnak. Másnapra meghívta közéletünk vezérlő férfait agárdi pulykapecsenyére.

Senki el nem maradt volna erről az ebédről.

A harmadik fogásnál, Ferencz az inas, az ebédő ajtajának mindkét szárnyát kinyitotta s egy intésére két óriási tálon behozták az agárdi pulykákat.

A meglepetéstől elállott a vendégek szava; mindenki az iszonyu állatokra tekintett: na ezek már aztán pulykák! De talán nem is pulyka kötötte azokat, hanem valami strucz-kotló!

Azért senkisésem ijedt meg tőle; hanem annak rendje-módja szerint hozzáálltak. Csattogott a kés, meg a villa; el nem tudtak telni a dicsérettel.

Eközben megérkezett Kardos Kálmán s amint belépett, sóbálványnyá dermedve állt meg az ebédő küszöbén:

— Nini! Aidinger János a Toldi Miklós hatalmas buzogányát forgatja és rája.

Csak akkor ömlött belé egy kis vér, mikor megtudta, hogy az a rémitő csontdarab nem buzogány, hanem pulykacomb.

Le volt győzve; meg volt alázva; de azért lovagias szíve ösztönének engedett és a következő táviratot küldte az öreg Janicsáry Sándorhoz:

Kedves bátyám! A hidasdi pulykák tiszteltel hajolnak meg az agárdi pulykák nagysága előtt!

L. A.

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ

(Politikai és társadalmi tréfás rajz.)

Írta: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (7)

A Kata lány? Ki tudhatná azt! Itt már véget ért a Thaly tudománya. Csak a nagy nemzetségtákról regél a történelem. A kis fák ismeretlenül nőnek és enyésznek el a nagy nemzeti rengetegben.

Különben sem volt idő ilyenekre. Ott várt már Budapest székes főváros küldöttsége, mely meghívta Zrinyiékét s különvonaton volt megbizva őket kíséreni.

Zrinyiék égtek a kíváncsiságtól, hogy újra láthassák Budavárát, de a vasut ellen háborzongató ellenszenvet éreztek, habár három nap alatt, míg Dombóváron mulattak, sok mindent más színben láttak már, mint azelőtt három századdal. Nagy iskolán mentek keresztül e három napon. Amit az emberiség apránként talált fel, azt ők egyszerre látták maguk előtt. Sok volt, megterhelte az elméjüket.

Szecsődy Máté kifogást tett a vasut ellen:

— Jobb volna, ha lóháton mehetnénk.

Megíjédt erre Tenczer Pál (mert ő volt a küldöttség vezetője):

— Nem lehet az. Oh, Gott, Gott. Méltóztassanak csak belenyugodni.

— Kényelmesebb is volna lóháton — jegyzé meg Csáky.

(No illet még az öregapám sem hallott, gondolta magában Tenczer Pál, hogy kényelmesebb volna lóháton.)

— Dehogy, dehogy — mondá aztán hangosan — kényelmes coupék, étkező-kocsi...

Csak tessék én rám bízni. Aztán kivihetetlen is volna lóháton. Hol vennék annyi hátsólovat?

Maga Zrinyi szólt közbe:

— Az a legkisebb. Láttam itt a környéken egy ménest, mingyárt lehetne belőle fogatni, amennyi paripa kell.

Vaczogott a Tenczer Pál foga:

(„Huh, fel nem ülnék millió forintért egy olyan vad lóra.”)

— De hiszen az a Dörtyék ménese! — ellenveték a dombóvári honoratiórok.

— Az most, de ha elveszszük, akkor a miénk lesz — mondá a vezér jókedvűen.

— Csakhogy nem engedik ám a Dörtyék — vélte egy szökecsakállu helybeli alak.

— Ugy? — szólt Zrinyi érdeklődéssel. — Az a kérdés, hány főből áll a haderejük?

— Nincs haderejük.

— Hát akkor mivel akadályozzák meg? csodálkozott a hajdani várkapitány.

— A lörvények, a tulajdonjog szentsége.

Zrinyiék összemosolyogtak: szemjatekuk azt látszott mondani egymásnak: „Milyen satnya raj ez!”

Sok húza-vona után Zrinyiék engedtek udvariasságból s az egész tábor felcziholdott a fellobogózott vonatra, mely már meg sem áll Budapestig. Csak Radován diákkal volt egy kis komédia. A kópé annyira szerelmes volt, hogy egy-két napra se akarta elhagyni menyasszonyát, egy tüzrölpattant barna leányt, névszerint Faragó Piroskát, aki a feltámadottak tiszteletére adott bálon ismerkedett meg Radovánnal.

A diák olyan szépen tánczolta a csárdást Piroskával, úgy aprózta, úgy tudta megforgatni, megkaczérul elereszteni, nagy devajkodással úgy fogdosta, úgy megfogta — hogy foglya is maradt ásó-kapa erejéig.

Mingyárt ott a bálon megkérte Szecsődy és Patacsics uraimékkal a szüleitől.

Faragóék jómódu polgárcsalád Dombóváron legott meghányták, megvetették a dolgot.

Hirtelen jött az ajánlat, de a kérő helyes férfiú, nemcsak régi familiából való, de ő maga is régi s mindent összevéve, szerencse Piroskára, mert Radovánnak ugyan nincs semmije, de vannak érdemei, minthogy a hazáért halt meg, olyan hivatalt kaphat, amilyent akar, sőt még országgyűlési képviselő is lehet a jövő ciklusra, ha át áll a szélsőbalhoz. Ott mingyárt meg volt az eljegyzés is, sok vidám enyelgés és tréfa között. Hogy hol veszi Radován a keresztlevelet? S hogy fogja mondani a menyasszony: „Holtodiglan”, mikor ez már egy régen elmúlt terminus? Szó, ami szó, de valóban sok különösség jön ki az ilyen rendkívüli helyzetekből.

Radován tehát nem akart Budapestre jönni. Nem kell már ő neki a dicsőség, de Zrinyi közbelépett és végre úgy oldották meg a kérdést, hogy magukkal vitték Piroskát is az özvegy menyecske nővérel együtt. Bezzeg volt nagy devánkodás a vasuton. A fiatalabb vitézek fogdosták, csipkedtek bizony még olyan helyen is aruhán keresztül, ahol nem illet, kivált a menyecskét. Sőt az öregebb urak mellének sem esett rosszul egy kis pajzánkodás. Az özvegy menyecske volt nagy kinban, nem győzte paskolni a kezeit. „Ugyan, hagyjanak békét. Ne izéljenek hát stb.” A fővárosi küldöttség tagjai megbotránkozva rőffentek össze s Tenczer Pál azt sugta Mátyus Aristidnek, de az öreg Kléh István is hallotta:

— Ugy látszik, nem nagy illedelmet tudtak a középkorban.

Azontul alig történt valami megemlítésre méltó, az állomásoknál mindenütt nagy tömegek várták a vonatot, zászlókkal, zenezőval, a papok processióval, kereszttel, vörösinges minisztránsokkal, de a vonat sehol sem állott meg, következésképp nem lehetett beszédek, csak az ablakon át köszöngetett nekik Zrinyi Miklós. Az egyik községnél pláne bandérium várta; a nyalka paraszt-legények, kik szőrén ülték a lovat, nagy lelkesedésükben erőnek erejével a vonat előtt akartak lovagolni, de a bíró uram rájuk ripakodott:

— Mit akartok? A füstös előtt? Hiszen, ha még jó lovatok lenne. De hatvanforintos lovakon? Ki látott ilyet? Szamarak.

Zrinyit borongós hangulat fogta el, gépiesen nyult fővegéhez a riadó éljenzésekre, nehől feltűnt neki egy-egy arc: „Ejnye, de ismerős ember, mintha már láttam volna.” De a vidék hogy megváltozott! Az emberek nem lehetek a régié, mégis rájuk ismert; a vidék ellenben a régi volt, százszor megjárta és még sem ismert rá, csak a hegyek maradtak, a jó öreg hegyek — az erdők eltűntek, tavak, mocsarak kiszáradtak. De mégis. Nini, ez a Kavartyó völgye. Ez az övé volt, egy folyam szelte végig. A folyam is eltűnt, de ott van a helye, az a cikkezakkosan kanyargó, sáv. Egy mélyedés, de mert a fű bujább rajta, mintegy kitölti.

— Kié most ez a birtok? kérdé kíváncsian.

A vele utazó urak elmondották:

— Ez bizony egy bécsi bankaré.

Egy hangot se ejtett el, hogy valamikor az övé volt, hanem látni lehetett, hogy nyomja valami a kedélyét. Busan mondta valami ötletből Szecsődynek:

— Ki tudja, meddig leszünk még együtt.

Szecsődy nyugtalanul tekintett rá s pathosszal jegyzé meg:

— Örökké.

— Nem tudom, barátom. Hiszen szép a hűség és barátság, de ahhoz éléstár is kell. Az én dominiumaimat felosztották. Más világ ez itt. Ki tudja, mi a miénk belőle.

Kérdezte azután a fővárosi uraktól: szokott-e most a király birtokokat osztogatni?

— Nem szokott?

— Hát mit csinál akkor? Mivel tartja fenn magát? Hát miért nem szokott?

— Mert nincs neki.

Zrinyi nagy szemeket meresztett.

— Hogy nincs? Ha tesz az, leütteti valakinek a fejét.

— De nem ütteti...

— Hát aki „nótába” esik.

— Nem esik itt soha senki nótába.

(Folytatása következik.)

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICS SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszból fordította SZABÓ ENDRE (33)

Ha ezért megleckéztettem, ő elkezdett hahotázni, énekelt, vagy hirtelen görcsös zokogásra fakadt. Eleinte féltékenykedtem, azután azt gondoltam: nem érdemes; eleinte mérgeledtem egyes cselekedeteiért, aztán azzal is felhagytam és nem maradt bennem egyéb érzés iránta, mint a sajnálat. Roppant sajnáltam őt, különösen az utolsó időkben, mikor már erőt vett rajta a tüdősorvadás. Nem ment már a színházba, egyszerűen nagyon csendes lett, összehúzódott és roppant szenvedett, éjjelenként nem aludt, hanem azért — mint ez már a tüdőbajosok szokása — eszébe sem jutott, hogy meg fog halni.

— Szegény!

— Igen, szegény! én is így hittam őt magamban, mikor ott ültem a diván mellett, amelyen ő feküdni szokott. „Szegényke! — gondoltam magamban, hiszen még husz éves sem volt, — ugyan ki rontott el téged ennyire. Milyen tehetségeid vannak s elpusztulsz, mint ha valami rontás vett volna rajtad erőt.” Olyan volt, mint egy eltaposott virág.

Nalhanov elhallgatott s felsóhajtva elkezdett páczájával a főnyelven babrálni.

— Meghalt? — kérde Szergejevna Nagyezsda.

— Igen. Ezelőtt két hónappal. Pedig mennyire nem szeretett volna meghalni, úgy viaskodott a halállal. Magánkülvili állapotában is a színházról beszélt, megpróbált felkelni, kérte a ruhát; hangja már egészen elveszett, de azért suttogva is énekelt valami áriát, aztán magához térve imádkozott, bűnbánóan verte mellét s arra kért, hogy sirjára virágokat ültessenek.

Nalhanov újra elhallgatott és gondolatokba merült. Elgondolkozott Szergejevna Nagyezsda is.

— Mennyi szenvedés van a világon! — sóhajtott fel az utóbbi.

— De tegye hozzá: olyan szenvedés, a melyből senkinek semmi haszna, amely egészen felesleges, szinte ostobaság! — jegyezte meg Nalhanov. — Vegyük csak ezt a Lenocskát! Ha más körülmények közt születik, másképen nevelik: hasznos tagja lehetett volna a társadalomnak. S így elveszett minden nyom nélkül, még engem is elgyötört.

— Nagyon szerette őt? — kérde Szergejevna Nagyezsda.

— Inkább sajnáltam, kivált mikor láttam, hogy nem képes magán uralkodni. Kész lettem volna bármily áldozatra, hogy megmentsem szegénykét. De ez lehetetlen volt.

Szergejevna Nagyezsda lopva nézett rá, mintha meg akarna győződni, hogy csakugyan annyira sajnálta-e Lenocskát?

Nalhanov sötéten nézett maga elé.

S a fiatal asszonyt hirtelen mintha furdalta volna valami a lelkiismeretén. Mily igaztalanul gondolkozott ő, az imént erről a fiatal emberről. Hidegnek, számitónak tartotta őt. S hát ime: hogy fel tudott melegedni a szegény szerencsétlen leány iránt! S ki tudja: tán akkor is, a nyaralóban, mikor ő Szergejevna Nagyezsda oly hidegen elhajtotta őt magától, ez tényleg szerette őt, azután mikor eljött a templomba az esküvőre...

És Szergejevna Nagyezsda szívébe egy kis sajnálkozás lopódzott be. De uralkodott magán. „De lám: megvigasztalódoit, még pedig kivel!” — gondolta magában, — „valami haszontalan kis operette-énekesnővel. Szép!” A

nők nem bocsátják meg az elhagyatásnak még csak a színét sem.

Szergejevna Nagyezsda hirtelen oda fordult Nalhanovhoz:

— Hány óra?

— Fél négy, — felelt az, megnézve zsebóráját.

— Már? Milyen késő van már! Sietnem kell.

— Mikor jön haza a hivatalából, Sztepanics Péter?

— Négy óra tájban.

— Akkor kegyednek kocsira kell ülnie.

— Felülök a lóvonatra. Nem is gondoltam volna, hogy már ilyen késő van.

— Szergejevna Nagyezsda, miért nem akar engem Sztepanics Péterrel megismertetni?

— Nem akarom? — kérdezte az zavarodottan — úgy tudom, hogy ön még soha sem kívánta ezt.

— Valószínűleg azért, mert láttam, hogy kegyed engemet kerül.

— Önt? Eszemben sincs.

— Igazán? Akkor hát tévedtem. Általában én az utóbbi időkben oly ideges vagyok, oly szórakozott...

— Elhiszem azok után, amiket az imént elbeszélte. De gondolja meg jól: mi okom lenne nekem arra, hogy önt kerüljem?

— Tehát a régi jó barátok maradunk?

— Természetes. Hiszen nem veszünk össze. Ön nem ismerős ugyan a férjemmel, de ezt a hibát helyre lehet hozni.

— Hogyan?

— A jövő szerdán, mikor kiköltözünk nyaralásra, mindketten a mamánál leszünk. Jöjjön el ön is és megismerkednek.

— Nagyon jó. Oly sokat hallottam már Sztepanics Péterről, hogy szerencsémnek fogom tartani, ha megismerkedhetem vele.

— Hol hallhatott ön ő róla?

— Sokat beszélnek róla a hivatalnokok.

— Jót vagy rosszat?

— Mindig csak jót. Becsülik tudását, bámulják munkásságát.

— No, az természetes — nevetett vidáman Rynyájevna — az én férjem az erények példányképe. No, de itt a lóvonat. A viszontlátásig!

Nalhanov tiszteletteljesen vett tőle búcsút.

XI.

Vjérának az akadémián nem volt meg az utolsó órája s így hamarabb jött haza. De otthon is nagyon el volt foglalva, mert a vizgák következtek. Reggeli hat órakor felkelt, hamarosan megteázott s átismételte a tegnapi tanultakat. Sokszor megesett, hogy az előadások délutáni 5—6 óráig is eltartottak s Vjéra annyira ki volt ilyenkor merülve, hogy bár éhes volt, nem is evett, csak a szó szoros értelmében leesett a divánra s egy óra múlva — miután keletlenül valamit evett — újra hozzáfogott a tanuláshoz.

Nagyon megfogyott, megsápadt s Sztepanics Péter sokszor tréfált vele, hogy könnyjégeknek lehetne használni.

Vjéra, hóna alatt egy könyvesomóval becsengetett a Rynyájevák lakásán s nagyon elcsudálkozott, mikor a szakácsné, Grusa, egy fiatal, elven leány, azt mondta, hogy az urak nincsenek itthon, a vendéglátó szobában pedig „valami kereskedőlegény, vagy diák” ül.

— Micsoda kereskedő legény? mit beszél maga Grusa? — nevetett Vjéra; — kit keres?

— Mindnyájukat.

— Én vagyok, én! — hallatszott belőlről a Doronyin hangja, aztán ő maga is kijött.

Doronyin megérfiasodott, nagy szakállat eresztet s pápaszemet viselt. Arcszíne most is friss volt. Kék posztóblúz volt rajta, lábain pedig hosszuszáru csizma.

— Ah, ön az? — örült meg Vjéra, akaratlanul is gyors mozdulatot téve feléje és erősen megszósította annak a kezét — noa, hogy van? honnan jön?

— Jól vagyok, amint látja s Moszkvából ma jövök.

— Régen megérkezett már?

— Második napja, hogy itt vagyok. Moszkvában három napig voltam.

— Valami ügyben utazik?

— Moszkvában dolgom volt. ide pedig azért jöttem, hogy kegyedet és másokat meglátogassak.

— Nos? meglátogatta őket?

— A többi holnapra halasztottam s holnapután sietek haza.

— Olyan hamar?

— Muszáj, a dolog megkezdődött. No, kedves kisasszony, kegyeddél számadásom van.

— Miért?

— Rosszul viseli magát.

— Hogy-hogy?

— Hát ugy! Nézze csak meg magát a tükörben.

— És aztán? — nyugtalankodott Vjéra — talán tintás vagyok?

— Dehogy tintás! Hanem megfogyott, megzöldült.

— Oh, az nem baj! Már igazán azt hittem, hogy betintáztam az arczomat.

— Nem, ez nem vezet jóra. Egészen elszárazítja kegyedet az orvosi tudomány — mondá Doronyin fejét csóválva.

— Nem sokára meglesznek a szigorlatok s azzal vége.

— És ősszel újra kezdődik.

— Igen, a második kurzus.

— És nyárra hova mennek?

— Lesznojba, nyaralóba. Ott leszek a nénémnél, kipihenem magam.

Nem jól van, nem jól — csóválta meg újra a fejét Doronyin, — mit ér az a Lesznoj! Kegyednek falusi levegő kell. Jöjjön el hozzánk, mi? Nálunk ezen a nyáron igen sokan fognak összegyülni.

— Falura megyek én ugys, ha majd elvégzem iskoláimat.

— Az magától értetődik. Legyen szerencsénk nálunk. Épen ami falunk a járási központ s a jelenlegi körörmű nagy korhely.

— De négy gyereke van, ugy-e?

— Honnan tudja? — csodálkozott Doronyin.

— Én nem tudom, csak gondolom!

— És képzelje: eltalálta.

— Hát akkor csak hadd maradjon ő ott.

— Kegyed akarja ezt?

— Ha ez csak némiképen is függ öntől, akkor igenis: akarom — felelt Vjéra s szeméi lángra gyulltak.

— Derék leány! — kiáltott fel Doronyin akaratlanul — azzal felkelt s felindultan járt-kelt a szobában.

— Hallja, kérem — szólt aztán, megállva a leányka előtt és erősen szembe nézve azt — dobja a manóba azt az orvosi tudományt és jöjjön hozzánk.

Vjéra tagadólag rázta fejét.

— Hát azt hiszi, hogy hasznára lesz vele a népnek? — folytatta Doronyin — tudom, hogy kegyed arról ábrándozik, hogy a népnek hasznot tegyen, de miért akarja épen ezen az uton az ábrándját megvalósítani?

— Hát mi más uton?

— A nép közt kell élni, az ő életmódja szerint.

— Hiszen a nép közt fogok élni.

— Azt hiszi? Azt képzelem, hogy ha orvos lesz és megtelepedik egy faluban, hát az azt jelenti, hogy a néppel él? Ej, Istenem! Hány ember él most is faluhelyen, de mind azoknak az orvosoknak és orvosnőknek és tanítónőknek s t. b. a legtöbb esetben semmi közük a néphez. Kegyed elfelejti azt az egyet, hogy Pétervárotól lakván, minden szokásait magával viszi a faluba.

— Ugyan miért?

— Mert az embernek a legjobb akaratát mellett sem oly könnyű szakítani az ő felfogásaival és szokásaival.

— De ha az én szokásaim és felfogásaim helyesek, minek is szakítanak velők?

— Helyesek? — kiáltott fel Doronyin — itt, az itteni életmód mellett, helyesek, hanem ott, faluhelyen, az még kérdés. Láttam én már nem egy intelligens embert, akinek legfőbb vágya volt a népnek szolgálatot tenni, de mihamarabb közelebbi érintkezésbe jutottak a népi élettel, azonnal kijózanodtak s jóbarát helyett csaknem ellenségévé lettek a népnek.

— S ön attól tart, hogy én velem is es fog történni? — kérde halkán Vjéra.

(Folytatás következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. február 22-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Evi bérlet 43. Havi bérlet 19.

A hol mulatnak.

Vigjáték 1 fejr. Irtá Pailleron. Fordította Huszar Imre.

Személyek: Brunner, Bussan, Paul de Bussac, Veret, Costiljar, Fodoraz, Bonat, Joseph, Brunner barón, Bryasne, Nuszuzne, Marlette.

Huszárszerelem.

Vigjáték 2 felvonásban. Irtá. Murray Károly.

Személyek: Rarkos Gábor, Rarkos Zsigmond, Hüppig Kázmér, Börsényi Pál, Kenéz Mihály.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Evi bérlet 31. Havi bérlet 13.

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta Leon-avallo. Fordította Ráó Antal.

Személyek: Nedda, Banió, Ponio, Ceppo, Silvio, Ney B., Jukázz.

A piros cipő.

Tánczlelőda 4 képpén. Regel M. táncz. Choreografiáját Hassreiter, zenéjét Mader R. szerzerette.

Személyek: Fedor, Darinka, Gregor, Onegin, Rokkiant katona, Öreg parasztlány, Zsuzsánits, Ennek segédjei, A büntető anyfal, A megváltó anyfal.

Ritka alkalom. Házaladás Budapesten.

30 évig adómentes, 1 klasszis építés 70% tiszta jövedelem 100.000 ft szükségess. Továbbá egy 3 emeletes bérház 15 évig adómentes, 100% tiszta jövedelemre 70.000 ft közzpénz szükséges; esetleg pesti házra avagy telkre elcsereendő, Ágens kizáratik; csakis komoly vevők nyernek felvilágosítást, szóbelileg vagy levélileg.

Reich József Csokonai-utca 10/a szám. Szálloda- és kávéház-tulajdonos.

„Parfumerie Royale” Erzsébet-körut 54. „Pate Ninon” Szépség-keocs bízto eredményvel, Egy tégló 1 frt használati utasítással együtt; hozzá „Ninon” viz ávegánként 50 kr., és 1 frt. Ugyanitt. Manicure (kézápolás) és amerikai arczfürdők. Megnyitás február 1-től kezdve.

Hirdetések felvételnek lapunk kiadóhivatalában VIII., József-körut 65. szám.

Ha beteg a nő sok esetben a rendellenes vérzés egyedül okozója. Biztos sikert gyógyszer ellene a „HYDRATIS LÁDÁCSOK” ára 1000. Váradi-féle gyógyszerár Szolyvahárfalva.

NÉPSZÍNHÁZ.

A baba.

Látványos operette 4 szakaszban. Irtá: Ordóneaux Maxime. Fordította; Reiner Ferencz. Zenéjét szerzerette: Audran Edmond.

Személyek: Lancelot, Maximain, Hilarius mester, Hilariusné, Alesia, leányuk, Le Chantrelle, Jérémois gróf, Balthasar, Josse, Egy jegyző.

VARSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

610. szám. 610. szám. Tina di Lorenzo—Flavi Andó és társulata vendégszerelése.

Adriana Lecouvreur.

Commedia in 5 atti di E. Scribe e E. Legouvé.

Személyek: Adriana Lecouvreur di Lorenzo, Bouillon, D'Aumont, Baronessa, Marchessa, Jouvenot, D'Augerville, Cameriera, di Sassonia, Principe Bouillon, Abato Chazoni, Michonet, Quinost, Poisson, Domestico.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Komáromi M. asszony mint vendég.

A Michu lányok.

Operett 3 felvonásban. Irtá: A. Vanioo és G. Duval. Fordította: Reiner Ferencz. Zenéjét szerzerette: Andr. Messenger.

Személyek: Des Ifs márk, Michu, Michuné, Mariá Blanche, Arichide, Gaston Rigaud, Herpin k. a., Seiklai K., Boros E., Láng Etel, Komáromi Vilád G., Iványi A., Szentmiklóssy Sz., Szilassy.

Színházi műsorok.

Table with 8 columns: Személyi Színház, Vár Színház, M. kir. Operaház, Vig Színház, Nép Színház, Magyar Színház, Kisfaludy Színház. Rows include Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

Figyelem!

A legújabb javított, erősitett magnetikus áramu villamos „Volta-kerezt” az összes eddigi készítményeket kétézeresen föltulmulja villamos erőben. Ezen magnetikus Volta-kerezt az egyedüli, amely teljesen a természet-tudomány törvénye alapján van szerkesztve és alapos kipróbálás után itélve, valóságos állandó villamos elemet képez.

„Volta-Kerezt-Gallag”

„Volta-Kerezt” Hölgyeknek főképp a havonként ismétlődő időben nagyon ajánlatos ezen legújabb javított erősitett áramu villamos Volta-Kerezt hordása; ez nekik valódi erekie és megörjőz őket azon nagy veszedelmétől, mely az ily időszakban már számtalan fiatal életnek pusztulását okozta.

Ezen erősitett áramu villamos Volta-Kerezt hasonlítatlannul jobb minőségűnél fogva az összes eddigi gyártmányokat föltulmulja, miért is kirárolg az 1898 számmal ellátott legújabb javított Volta-Kereztetessék kémi. Ezen „Volta-Kerezt” határozottan a legjobb idegerősítő, mely felújítja a vért s megfűtja a testet, pedig „egyszerűség” léte csakis gyengeség tőntem létezet.

A legújabb javított villamos Volta-Kerezt a test mérsékelt, de folytonos magnetikus villanyozása következtében gyógyítja a következő betegségeket: Csus és rheuma, neuralgia, idegyengeség, álmatlanság, hideg kezét és lábát, hypochondria (bustkomorság) sápkór, asztma, merevedés, görcs, agybarizelés, bőrbetegség, aranyér, gyomorhaj, influenza, köhögés, fülzúgás, fogfájás, hysteria, főtájások, szív-dobogás, kolika stb. stb.

Ismétljük, hogy a legújabb javított 1898. számmal jelölt „Volta-Kerezt” valamennyi más eddigi használati anyfal föltulmul és csak egyedül az igazi.

Mária számos elismerő-levél és hála-irat érkezett be. Ára 1 frt 50 kr.; 3 frt előre beküldés mellett bérmentve; utánvételrel 20 kr. több; horzaváló-külföldes szalag 30 kr.

Egyedüli megrendelési hely: Tausig J. Budapest, VII., Csokonai-ut 23/a szám.

Visszatérítéstől megfűtő engedély.

Elsőrangú szabónő ajánlikozik a n. é. hölgyközönségnek. Heim Irén BUDAPEST, Csengery-utca 62/a. sz.

M. kir. államvasutak igazgatósága. 23.500/1898. sz. Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék. (A mainiczi kir. vasuti igazgatóság kerületéhez tartozó Gross-Zimmern állomásnak felvétele a baromfinak szállítására érvényes kivételes díjszabásba.) F. évi február 15-től való érvényes a mainiczi kir. vasutigazgatóság kerületéhez tartozó Gross-Zimmern állomásnak előbaromfinak gyorsárúknak való szállítására 1896. évi szeptember 1-től érvényes kivételes díjszabásba. A Dieburg állomásra érvényes közvetlen díjtételeknek az alábbi póttételekkel való felemelése mellett vétetik fel.

Table with 4 columns: 5, 10, 15, 100. Row: Póttétel 0,02, 0,02, 0,02, 0,00. m á r k a

A díjszabás 4-ik oldalán a b) pont „kocsirakományokban való feladásnál” című határozmányok első bekezdése végén még a következő szöveg véte-tik fel: „akkor is, hogyha az egy kocsirakományt képező baromfinak tényleges súlya a 2000 kgot meghaladja” Budapest, 1898. febr. 17.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a rézes vasutak nevében is. (Utánnyomat nem díjazatik.)

BLICKENSERFER amer. gyors-irógép (klaviatur rendszer, mint a Remington, Hammond, Yost) a legujabb. A létező összes rendszereket felülmulja tartósság és megbízható gyors munka tekintetében. Egyszerű, romolhatlan szerkezet. Nincs festékszalagja. Irása látható. 60%-al olcsóbb, SCHULHOF GYULA V. ker., Váci-körut 80. sz.

Diszkrét betegségek ellen. Páratlan sikerű gyógyhatással folytán legmelegebben ajánlható. Dr. Mitzger Tivadar hydro-elektrotherapiail rendelő intézete Budapest, Teréz-körut 44. l. em. Az ideg- s nemi betegségek cinevezése alatt rejltö különféle legelhanyagoltabb bántalmak, makacs borbajok ifjúkori könnyelműség folytán fellépett bármily nagyfokú gyengeségi állapotknál az általam alkalmazott Kataphorese gyógymód összes gyógymódokat hasonlítatlannul s messze felülmulja, a mennyiben gyógyszerektől menten néhány nap alatt gyökerez, állandó s teljes gyógyulást biztosít. Intézetem a modern hygea és orvosi technika elsőrendű vívmányai szerint nagyszabású gyógytermekkel van berendezve. Tapasztalt, biztos és gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizekethet. Külön vártérletet külön be- s kimenet. Rendelés naponta d. e. 9-1-ig, d. u. 2-8-ig. Levelekre díjmentesen válaszoltatik.

AGATOL Szájviz legathatósabb Antisepticum a száj- és fogaknak 5 csepp elegendő. Híndenté kapható. Société de produits hygiéniques. STAPLER & Co., Bécs, XVIII., Gantzgasse 27. Kézik: Dr. Eger Leó és Eger L. gyógytárban a „Nádor”-ban, Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

Antisepticus és hygienicus HÖLGY-ÖVSZER. Teljes bízto hatással, használatban kíméletes és nem kellenek többé semminemű gyöngédelen és ártalmas gummi vagy spongya-czikkek. 1 doboz (12 dró) ára 1 frt 50 kr. pontos használati utasítással. 1 frt 75 kr. előleges beküldése után bérmentve. Kapható a fellátálónál: László József gyógyszerésznél, Maroz-Ujvár (Rúdely). (189) Budapesti főraktár: Altstädter J. Gyár-utca 26. sz. Klein, VII., Aréna-utca 58. szám. Gyors és díkret azérthűdés.